

PTT raportteja 222

PTT Reports 222

**NYKYNUORET VAIKUTTAJINA JA
METSÄNOMISTAJINA VUONNA 2030**

**Liisa Mäkijärvi
Anna-Kaisa Rämö
Paula Horne**

Helsinki 2010

Pellervon taloustutkimus PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Puh. 09-348 8844
Faksi 09-3488 8500
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISBN 978-952-224-045-3 (NID)
ISBN 978-952-224-046-0 (PDF)

ISSN 1456-3215 (NID)
ISSN 1796-4776 (PDF)

Helsinki 2010

Liisa Mäkijärvi – Anna-Kaisa Rämö – Paula Horne. 2010. NYKY-NUORET VAIKUTTAJINA JA METSÄNOMISTAJINA VUONNA 2030. PTT raportteja 222. 128 s. ISBN 978-952-224-046-3 (NID), ISBN 978-952-224-047-0 (PDF), ISSN 1456-3215 (NID), ISSN 1796-4776 (PDF).

Tiivistelmä: Suomalaisten nuorten kiinnostus metsäalaa/metsiin pohjautuvia elinkeinoja kohtaan on oletettua heikompaa. Metsien taloudellisen käytön suhteen nuorten näkemykset ovat ristiriitaisia. Kuvitteellisessa metsänomistustilanteessa nuoret käyttäisivät metsiään ensisijaisesti virkistykseen ja vapaa-ajan viettoon. Puunmyynnissä taloudelliset tekijät olisivat kuitenkin ratkaisevia. Tärkein kriteeri olisi puun hinta. Kaikkiaan metsäasiat ovat nuorille varsin vieraita. Tulokset perustuvat kyselytutkimukseen, johon osallistui 15–25-vuotiaita nuoria seitsemästä lukiosta eri puolilta maata sekä yhdestä luonnonvarainstituutista. Aineisto koostuu 232 hyväksytystä vastauksesta (vastausprosentti 88 %). Aineisto kerättiin maaliskuussa 2008. Tutkimus on osa laajempaa hankekokonaisuutta: ”Yksityismetsänomistajakunta muutoksessa: Tulevaisuuden metsänomistaja vuonna 2030”.

Avainsanat: *Nykynuori, metsänomistus*

Liisa Mäkijärvi – Anna-Kaisa Rämö – Paula Horne. 2010. TODAY’S STUDENTS AS OPINION LEADERS AND FOREST OWNERS IN 2030. PTT Reports 222p. p 128. ISBN 978-952-224-046-3 (NID), ISBN 978-952-224-047-0 (PDF), ISSN 1456-3215 (NID), ISSN 1796-4776 (PDF).

Abstract: Young Finnish students are less interested than expected in forest related occupations. Regarding economic exploitation of forests students have contradictory views. In a hypothetical forest ownership, students would focus on outdoor activities and recreation. However, in wood sales economic factors would be crucial. The most important factor is the wood price. Overall, the forest related matters are quite unfamiliar to the students. These results are based on a survey among students of 15 to 25 years of age representing seven high schools across the country and one nature resources oriented institute. The data consists of 232 accepted responses (response rate 88 %). The data was collected in March 2008. This survey is a part of a larger study named as “Private Forest Ownership in a State of Change: Finnish Forest Owners’ Profile in 2030”.

Key words: *Student, young people, forest owner*

ESIPUHE

Suomalaiset nuoret tulevat vaikuttamaan omien arvojensa ja asenteidensa pohjalta tulevaisuuteen – näin myös metsäalalla. Yhä suurempi osa suomalaisista varttuu kaupungissa eikä heillä ole omakohtaista kokemusta metsätaloudesta. Nuoret ovat tottuneet asiakaspalveluun ja tietoyhteiskuntaan ja osaavat sekä vaatia palvelua että kyseenalaistaa perinteistä asiantuntijuutta.

Tässä tutkimuksessa on selvitetty 15 – 25-vuotiaiden nuorten asenteita ja arvoja metsäalaa kohtaan. Aineisto kerättiin kyselytutkimuksena kahdeksassa oppilaitoksessa keväällä 2008. Tuloksia voidaan hyödyntää viestinnän ja neuvonnan suunnittelussa sekä metsäpalveluiden kehittämässä. Tulokset hyödyttävät myös metsä- ja koulutuspolitiikan kehitystyötä. Tutkimustulokset painottavat erityisesti monipuolisen tiedon ja sen saatavuuden merkitystä tulevaisuuden metsänomistajille ja yhteiskunnalliselle päätoksenteolle.

Tutkimus on osa laajempaa tutkimuskokonaisuutta suomalaisten metsänomistajien profiilista vuonna 2030. Tutkimuskokonaisuudesta on aikaisemmin ilmestynyt PTT:n sarjoissa kolme muuta julkaisua. Metsäekonomisti Anna-Kaisa Rämö (PTT) koordinoi tutkimuskokonaisuutta ja vastasi uusia metsänomistajia koskevista tutkimusosuuksista. Nuorten asenteita koskevasta tutkimuksesta vastasi johtaja Liisa Mäkijärvi (Suomen Metsäsäätiö) ja siihen osallistuivat tutkijoina Anna-Kaisa Rämö ja tutkimusjohtaja Paula Horne.

Tutkimusta ovat rahoittaneet Suomen Metsäsäätiö sekä Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK. PTT kiittää rahoittajia lämpimästi tutkimuksen mahdollistamisesta.

PTT esittää lisäksi parhaimmat kiitokset kaikille tutkimusta edesautta-neille henkilöille arvokkaista kommenteista ja asiantuntija-avusta. Tutkimukseen osallistuneet opiskelijat ja opettajat sekä Biologian ja maantieteen opettajien liitto ansaitsevat erityiskiitoksen arvokkaasta panoksestaan tutkimuksen onnistumiseen.

Helsingissä elokuussa 2010

Pasi Holm
toimitusjohtaja

Paula Horne
tutkimusjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ: NYKYNUORET VAIKUTTAJINA JA METSÄNOMISTAJINA VUONNA 2030.....	1
SUMMARY: TODAY'S STUDENTS AS OPINION LEADERS AND FOREST OWNERS IN 2030.....	5
1. JOHDANTO.....	9
1.1 Tausta.....	9
1.2 Tavoitteet.....	11
2. KYSELYTUTKIMUS 15–25-VUOTIAILLE NUORILLE.....	13
2.1 Teoreettinen viitekehys.....	13
2.2 Aineisto.....	15
2.3 Analyysimenetelmät.....	16
2.4 Nuorten taustapiirteet.....	17
3. KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET.....	21
3.1 Metsän merkitys nuorille yleisesti.....	21
3.1.1 Oma suhde metsään.....	21
3.1.2 Mielipiteet metsien käytöstä yleisesti.....	30
3.1.3 Mielipiteet puun energiakäytöstä.....	35
3.2 Nuorten näkemykset metsänomistuksesta.....	41
3.2.1 Metsänomistuksen tavoitteet.....	41
3.2.2 Metsänhoito ja metsäasioiden hoito.....	46
3.2.3 Puukauppa.....	53
3.3 Nuorten tiedot ja tietolähteet metsä- ja ympäristöasioissa.....	57
3.3.1 Omat tiedot.....	57
3.3.2 Tiedon saatavuus.....	60
3.3.3 Tietolähteet.....	63
4. TULOSTEN TARKASTELU JA PÄÄTELMÄT.....	71
LÄHTEET.....	78
LIITTEET.....	79

TIIVISTELMÄ: NYKYNUORET VAIKUTTAJINA JA METSÄNOMISTAJINA VUONNA 2030

Nuorten käsitykset metsäasioista ristiriitaisia

Metsäelinkeinoa kohtaan tunnettu kiinnostus nuorten keskuudessa on odotettua heikompaa. Metsien taloudellisen käytön suhteen nuorten näkemykset ovat jossain määrin ristiriitaisia. Metsien taloudellista hyödyntämistä pitää tärkeänä vain joka kymmenes nuori. Kuitenkin kaksi kolmesta nuoresta pitää tärkeänä, että metsiä hoidetaan hyvin, jotta teollisuuden puuntarve saadaan tyydytettyä. Noin joka viides nuori arvostaa metsiä teollisuuden raaka-aineen lähteenä sekä työllisyysvaikutuksen vuoksi.

Puun energiakäyttöönkin nuoret suhtautuvat yllättäen varsin kielteisesti, sillä joka toinen heistä vastustaa puun energiakäytön lisäämistä. Enemmistö nuorista lisäisi mieluummin tuuli- ja vesivoiman sekä muiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä kuin puun käyttöä. Taustalla vaikuttaa nuorten epävarmuus ja vähäiset tiedot puun energiakäyttöön liittyvissä asioissa. Lisäksi kyselyajankohtana bioenergia oli vasta nousemassa laajemmin julkiseen keskusteluun. Puun energiakäytön laajan julkisen keskustelun seurauksena nuorten tietämys ja asenteet ovatkin saattaneet muuttua jonkin verran kyselyn jälkeen.

Metsänomistukseen nuoret suhtautuvat myönteisesti – aineettomat arvot korostuvat

Metsänomistus kiinnostaa kahta nuorta kolmesta ainakin jossain määrin. Kaikkein kiinnostuneimpia ovat miehet ja maaseudulla asuvat nuoret. Joka neljäs nuori ei pidä metsänomistusta houkuttelevana, koska kokee sen olevan työlästä. Kuitenkin vain joka kymmenes ei haluaisi omistaa metsää

missään olosuhteissa. Suhtautuminen metsänomistukseen on varsin samanlaista nuorten keskuudessa oppilaitoksesta riippumatta.

Nuorten enemmistöä metsäomistus kiinnostaa lähinnä vapaa-ajan asunnon pihapiirinä. Aito metsätaloudellinen kiinnostus metsänomistukseen on noin joka viidennellä nuorella. Tässä ryhmässä lieneekin paljon myös potentiaalisia metsätilojen ostajia. Metsätilojen myyjät puolestaan löytyvät niiden nuorten joukosta, joita metsän omistaminen ei kiinnosta missään olosuhteissa. Näitä nuoria on aineistossa joka kymmenes ja arviolta puolet heistä perii aikanaan metsää.

Mahdollisessa omassa metsänomistuksessa nuoret korostaisivat ulkoilua, virkistystä ja vapaa-aikaa. Myös luonnonsuojelu ja maiseman vaaliminen olisivat tärkeitä tavoitteita. Polttopuiden saaminen omasta metsästä olisi myös tärkeää nuorille, kuten se on nykymetsänomistajillekin. Joka kolmas nuori korostaisi taloudellisia tavoitteita omassa metsänomistuksessaan. Nuoret, joilla on hyvät tiedot tai omakohtaisia kokemuksia metsätaloudesta, arvostavat taloudellisia tavoitteita enemmän kuin muut. Joka toinen nuori pitää metsiä myös kannattavana sijoituksena riippumatta siitä, miten arvostaa metsien taloudellista hyödyntämistä. Yhtä moni nuori pitää metsää hyvänä turvana pahan päivän varalle. Myönteisyys metsien taloudellista hyödyntämistä kohtaan on yhteydessä hyviin tietoihin metsätaloudesta.

Mikäli omistaisi metsää, lähes puolet nuorista hoitaisi osan metsäasioista ja -toista itse ja teettäisi osan ulkopuolisilla. Nuorten periaatteellinen halukkuus tehdä itse fyysisiä töitä metsässä ja hoitaa puukauppaan liittyviä asioita itse on yllättävää ja osin ristiriidassa metsäasioiden yleistä kiinnostavuutta koskevien mielipiteiden kanssa. Nuorten näkemykset ovat kuitenkin varsin realistisia todennäköisiin resursseihinsa nähden. Kaikkiaan nuoret näkevät metsän eräänlaisena puuhapalstana. Todellisempi halu hoitaa metsäasioita ja oppia niitä syntyneekin vasta metsänomistamisen myötä.

Puukaupassa taloudelliset tekijät ratkaisevat

Vaikka metsänomistuksen tavoitteissa valtaosa nuorista ei korostaisikaan taloudellisia tekijöitä, kuvitteellisessa puunmyyntitilanteessa taloudelliset tekijät olivat ratkaisevia noin neljälle viidestä nuoresta. Kaikkein tärkein

päätöksentekokriteeri oli puun hinta. Hakkuiden vaikutukset metsän luontoarvoihin painaisivat myös nuorten päätöksenteossa. Sen sijaan vaikutuksilla maisemaan ja virkistyskäyttöön olisi huomattavasti vähäisempi merkitys päätöksenteossa. Metsäammattilaisten suositukset näyttävät olevan melko tärkeitä nuorten puunmyyntipäätöksissä. Onkin ratkaisevaa, miten neuvonta- ja osto-organisaatiot osaavat yhdistää voimansa, jotta puukauppa käy vilkkaasti myös tulevaisuudessa. Niiden nuorten määrä on huomattavan suuri, jotka eivät myisi puuta, mikäli muutenkin on rahaa. Metsänomistajien motivointi puukauppaan asettaa siten tulevaisuudessa aivan uusia haasteita, kun metsätulojen merkitys metsänomistajien taloudessa vähenee entisestään. Puukauppaa ei tulosten perusteella haluta tulevaisuudessaakaan uskoa kovin helposti kokonaan vieraisiin käsiin.

Nuorten tiedot metsäasioissa ovat vähäiset

Metsätalouteen ja metsäteollisuuteen liittyvät asiat tuntuvat olevan melko vieraita nuorille. Etenkin puukauppaan liittyvät tiedot ovat varsin vähäiset. Hyviin metsätietoihin liittyy usein maalla asuminen sekä suvun metsänomistus tai alan koulutus. Kaupunkilaisuus on yhteydessä vähäisiin tietoihin.

Nuoret kokevat koulussa tarjottavan tiedon metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta riittämättömäksi. Lisäksi opettajalla on heidän mielestään suuri vaikutus siihen, mitä näistä asioista opetetaan. Koulu on kuitenkin yleisin tietokanava nuorille metsäasioissa ja joka kolmannelle se on kaikin tärkein tietolähde. Koulun suuri merkitys tiedon tuottajana korostaa siten koulun vastuuta siitä, että metsäasioita opetettaessa kestävän metsätalouden kaikki tekijät eli ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset tekijät tuodaan esiin. Tulevien metsänomistajien sekä yhteiskunnan päättäjien ja vaikuttajien pitäminen kiinnostuneina metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta vaatii jatkossa paljon työtä myös kaikilta intressiryhmiltä.

Nuoret liikkuvat aktiivisesti metsässä

Metsien käyttäjinä nykynuoret ovat aktiivisia. He liikkuvat metsissä melko säännöllisesti ja usein, etenkin maaseudulla ja taajamissa. Nuorille on myös tärkeää, että omaan elinympäristöön kuuluu metsää. Metsässä liik-

kumisen motiivi on nuorille ennen kaikkea rentoutuminen. Metsien käytössä nuoret korostavat toisaalta ulkoilua ja virkistystä, toisaalta metsäluonnon suojelua. Näyttää myös siltä, että on kasvamassa sukupolvi, joka on valmis maksamaan oman lähiympäristönsä maiseman ja luontoympäristön vuokraamisesta.

Tulokset perustuvat kyselytutkimukseen

Tulokset perustuvat kyselytutkimukseen, johon osallistui 15–25-vuotiaita opiskelijoita seitsemästä eri lukiosta eri puolilta maata sekä Koulutuskeskus Salpauksesta. Lisäksi mukana oli seitsemän metsäteollisuuslinjalla opiskelevaa lukio-opiskelijaa Kaakkois-Suomesta. Kaikkiaan kysely lähetettiin 264:lle oppilaalle. Oppilaat vastasivat kyselyyn maantieteen tai biologian oppitunnilla ja opettajat hoitivat lomakkeiden palauttamisen. Hyväksytyjä vastauksia kyselyyn saatiin 232 kappaletta, joten vastausprosentiksi muodostui 88 prosenttia. Kyselyssä käytettiin strukturoitua lomaketta ja kysely toteutettiin maaliskuussa 2008. Biologian ja maantieteen opettajien liitto suositteli kouluille tutkimukseen osallistumista. Tutkimus on osa laajempaa hankekokonaisuutta: ”Yksityismetsänomistajakunta muutoksessa: Tulevaisuuden metsänomistaja vuonna 2030”

SUMMARY: TODAY'S STUDENTS AS OPINION LEADERS AND FOREST OWNERS IN 2030

Students' opinions about forest issues are contradictory

Young Finnish students are less interested than expected in forest related matters. Regarding economic exploitation of forests students have contradictory views. Economic use of forests is prioritized only by a tenth of the students. Nevertheless, two out of three students emphasize the importance of forest management in order to secure sufficient raw wood for the industry. A fifth of the students values forests as a source of raw wood for the industry and because of the employment impacts.

Unexpectedly, students have quite negative attitudes to wood as energy source: A half of them do not favour the increase of the use of wood in energy production. The majority of the students would rather increase the use of wind and hydro power as well as other renewable energy sources than the use of wood. This may be due to the uncertainty and minor knowledge that the students have in the matters related to the energy use of wood. In addition, at the date of the survey, bioenergy was only becoming a subject of the public discussion. As a result of the recent public debate students' knowledge and attitudes may have changed to some extent since the survey.

Positive attitudes to forest ownership – focus on intangible values

About 66 % of students are interested in forest ownership at least to some extent. The most interested are male and country-based students. Every fourth student does not regard forest ownership as an attractive option because of the expected workload. However, only 10 per cent of the stu-

dents would not be willing to have own forest under any circumstances. Attitudes to forest ownership are very similar among students regardless of the educational institute.

The majority of students are interested in owning forest mainly as a part of the environment of their summer cottages. A fifth of the students have a true interest in forest ownership from the forestry point of view. Consequently, these students are potential buyers of forest estates in the future. The sellers of forest estates will very likely be found among those students, who are not at all interested in forest ownership. Their share in the data is a tenth and a half of them will inherit forest some day.

In a hypothetical forest ownership, students would focus on outdoor activities and recreation. Landscape and nature protection would also be important objectives. Further, students would appreciate getting free fire wood from their own forests. This is very important also to most of the present forest owners. One third of the students would emphasize economic aspects in their forest ownership. These aspects are appreciated most often by the students who have good knowledge or own experiences of forestry. A half of the students consider forest as a profitable investment regardless of attitudes to economic use of forests. The same proportion of students regards forests as a good security for the worse days. Positive attitude to the economic use of forests is linked to good knowledge of forestry.

Hypothetically, almost a half of the students would take care by themselves of a part of the forest affairs and forest management. Students' willingness to do physical work in the forest and to take care of the wood trade is partly surprising and also contradictory to students' general interest in forest matters. However, their views are quite realistic in relation to their expected resources. Overall, the students perceive forests as a scene of various activities. A true will to take care of the forest matters and to learn more of them will likely develop later along with forest ownership.

Economic factors clinch the wood trade

Even if the major part of students does not emphasize economic values in the forest ownership, in a hypothetical sales situation of wood the economic factors were crucial for 80 per cent of them. The most important criteria

of the sales decision is the price of wood. Impacts of logging on forest nature would also weigh quite a lot in the decision making of students. Instead, impacts on landscape and recreation would be of less importance. Recommendations of forest professionals seem to play quite a big role in students' decisions about wood sales. Consequently, it is vital, how extension and buying organisations manage to join their forces in order to secure brisk wood trade in the future. There are quite a big number of students, who would not sell wood, if they had enough money otherwise. This poses quite new challenges to motivating future forest owners to sell wood, especially when the role of forest income in forest owners households is diminishing further. The results also imply that forest owners are not willing to entrust the whole wood sales process to strange hands in the future either.

Students have minor knowledge of forest matters

Matters related to forestry and forest industry seem to be quite unfamiliar to young people. Especially, knowledge of wood sales process is minor. Good knowledge is often linked to living in the countryside, and to forest ownership of student's family or to forest related education. Urban living is linked to minor knowledge.

Students find that school does not offer enough information about forestry and forest industry. In addition, students find that teachers have a big influence in the substance of teaching regarding these issues. The school is anyway the most common information channel for students in forest matters. For a third of them this channel is the most important one.

Students visit forests frequently

The students of today are active forest users. They visit forests frequently and often, especially on rural areas and in population centres. Students also stress the importance of forest in their environment. The main motive of going to forest is relaxing. The main functions emphasized by students are outdoor recreation and protection of forest nature. The results imply that there is growing a generation that is prepared to pay for conserving the landscape and nature of their environment.

Survey on high school students

The results of this study are based on a survey among high school students across Finland. The students were 15 to 25 years of age. The number of high schools was seven. In addition, one nature resources oriented institute was represented. The questionnaire was received by 264 students in total and they answered the questions during geography or biology lessons. The teachers took care of returning the questionnaires. The number of accepted responses is 232, and accordingly, the response rate is 88 per cent. The questionnaires were structured and the survey was implemented in March 2008. The Association of Biology and Geography Teachers recommended schools to participate in the survey. This survey is a part of a larger study titled as "Private Forest Ownership in a State of Change: Finnish Forest Owners' Profile in 2030".

1. JOHDANTO

1.1 Tausta

Yhteiskunnan muutos heijastuu tulevaisuuden metsänomistajissa

Metsätalouden ja metsäteollisuuden toimintaa, toimintaympäristöä ja asenneilmastoa muovaavat tulevaisuuden metsänomistajakunta sekä tulevaisuuden päättäjät ja vaikuttajat. Vuonna 2030 uudet metsänomistajat sekä päättäjät ja asennemuokkaajat, jotka eivät omista metsää, poikkeavat nykyisistä monin tavoin. Yhä suurempi osa heistä on varttunut kaupungissa. Useimmilla ei ole omakohtaista kokemusta metsätaloudesta. Moni ei ole edes koskaan käynyt metsätilallaan saadessaan sen omistukseensa.

Muutos vaikuttaa todennäköisesti metsänomistuksen tavoitteisiin. Se vaikuttaa myös metsänomistajakunnan keskimääräiseen tietämykseen ja ymmärrykseen metsätalouden ja -teollisuuden yhteiskunnallisesta ja kansantaloudellisesta merkityksestä. Metsiin liittyvä tieto ei myöskään välttämättä siirry enää sukupolvelta toiselle, vaan metsänomistajat joutuvat etsimään tiedon itse erilaisista tietolähteistä.

Metsänomistajakunnan selkeimpiä muutostrendejä tällä hetkellä ovat ikääntyminen, kaupungistuminen ja ammattijakauman muutos (Järvinen ym. 2006, Rämö ym. 2005, Karppinen ym. 2002). Lisäksi yhteiskunnallinen muutos muuttaa ikäpolvia. Tulevaisuuden 40- tai 50-vuotiaat eivät ole samanlaisia kuin vastaavan ikäiset aikaisemmilla vuosikymmenillä. Arvoja, asenteita ja käyttäytymistä muovaavat mm. koulutustaso, elämänpiiri ja yleinen varallisuustaso.

Metsänomistajakunnan keski-ikäen nousu jatkuu vielä useita vuosia. Vuosina 1945–1950 syntyneet suuret ikäluokat muodostavat noin viidenneksen metsänomistajien lukumäärästä. Tämän ryhmän metsänomistus

jatkunee vielä pitkään ja heidän metsänomistukseen liittyvien tarpeidensa huomioon ottaminen on siten tärkeää. Laajempi sukupolvenvaihdos metsänomistuksessa on tiedossa arviolta vuoden 2030 tienoilla ja sen jälkeen. Muutos tulee olemaan melko nopea ja myös kohtalaisen voimakkaasti metsänomistajakunnan perinteisiä rakenteita heiluttava. Suuret ikäluokat ovat viimeinen ikäluokka, jolla on vielä lähes kaikilla jonkinlainen suhde maaseutuun, metsään ja alkutuotantoon.

Suurten ikäluokkien lapset ovat tällä hetkellä noin 30–40-vuotiaita. Nämä nuoret tulevat metsänomistajiksi todennäköisesti vuosien 2030–2040 tienoilla. He ovat siten yli 50-vuotiaita saadessaan metsät ja niitä koskevan päätösvallan itselleen. Taloudelliseen päätöksentekoon yhteiskunnassa nuoret pääsevät vaikuttamaan työtehtäviensä kautta selvästi aikaisemmin. Poliitiikkaan näistä nuorista pääsee vaikuttamaan huomattava osa jo tällä hetkellä täysi-ikäisyyden tuoman äänioikeuden myötä.

Tulevien metsänomistajien arvoista ja asenteista tarvitaan tietoa

Tulevien metsänomistajien arvo- ja ajatusmaailmaa, mm. luonnon ja metsien käytön suhteen, on tunnettava, jotta voidaan suunnitella viestintää ja neuvontaa, joka vetoaa heidän arvoihinsa ja asenteisiinsa. On tärkeää löytää oikeat keinot, joilla varmistetaan, että uusiutuvien metsäluonnonvarojen hoidosta ja taloudellisesta hyödyntämisestä ollaan kiinnostuneita myös vuonna 2030 ja sen jälkeen.

Metsänomistajakunnan muutosten ja heidän käyttäytymistään ohjaavien motiivien ja tavoitteiden suhteesta tiedetään kuitenkin yllättävän vähän. Tulevaisuuden metsänomistajien arvoja, asenteita ja tavoitteita ei ole juurikaan tutkittu.

Tulevaisuuden metsänomistajakunta toimii vuonna 2030 yhteiskunnassa, jonka arvoja, asenteita ja toimintatapoja tuon hetken päättäjät ja vaikuttajat luovat ja toteuttavat. On tunnettava tulevaisuuden vaikuttajien ja päättäjien asenteita ja arvoja sekä tietolähteitä, jotta voidaan kohdentaa viestintää ja tiedotusta siten, että kestäväan luonnonvarojen käyttöön pohjautuvan metsäelinkeinon toimintaympäristö turvataan jatkossakin. Tietoa tulevista muutoksista tarvitaan metsä- ja ympäristöpolitiikassa, koulutuspolitiikassa ja metsäalan toimijoiden viestinnässä ja palveluiden kehitystyössä.

1.2 Tavoitteet

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa nuorten 15–25-vuotiaiden suomalaisten arvoista, asenteista, tiedoista ja näkemyksistä metsiin, metsänomistukseen ja metsätalouteen liittyvissä asioissa. Tavoitteena on:

- 1) Selvittää yllä olevat asiat ikäryhmään kuuluvien nuorten suomalaisten opiskelijoiden keskuudessa.
- 2) Tehdä päätelmiä siitä, millaisia metsänomistajat ovat vuonna 2030, tutkimuksen antaman tiedon, hankkeen muiden osatutkimusten sekä nykyisten väestöennusteiden perusteella. (Erillinen raportti)

Näihin tavoitteisiin pyritään hakemalla vastauksia seuraaviin täsmennettyihin kysymyksiin:

Millainen merkitys metsällä yleensä on? (Kuinka nuori suhtautuu metsien eri käyttömuotoihin? Kuinka suuri merkitys metsällä on hänen omassa elämässään? Millaisia kokemuksia hänellä on metsästä? Kuinka nuori suhtautuu metsänhoitoon?)

Kuinka nuori suhtautuu metsänomistukseen? (Onko itse kiinnostunut metsänomistuksesta? Miksi? Miksi ei? Kuinka arvelisi hoitavansa metsäasiat? Käyttäisikö palveluita?)

Kuinka nuori suhtautuu puukauppaan? (Myisikö puuta? Mitkä tekijät motivoisivat puunmyyntiin? Mitkä tekijät olisivat puunmyynnin esteitä?)

Millaiset tiedot nuorilla on metsäasioista? (Kuinka paljon tietää metsä- ja ympäristöasioista sekä puukaupasta? Mitkä ovat merkittävimmät tietokanavat metsiin ja ympäristöön liittyvissä asioissa?)

Onko nuorilla metsänomistukseen liittyviä tulevaisuuden suunnitelmia?

Nuorten taustapiirteet (Sosioekonomiset ja demografiset piirteet, lapsuuden / nuoruuden kokemukset metsästä, juuret).

Tutkimus toteutettiin kaksivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa selvitettiin henkilökohtaisin ryhmähaastatteluin nuorten näkemyksiä tutkimuksen aihepiiristä (Mäkijärvi ym. 2009). Tätä tietoa hyödynnettiin tässä raportissa esiteltävässä tutkimuksen toisessa vaiheessa, joka käsitti nuorille suunnatun valtakunnallisen postikyselyn. Tämä tutkimus on osa laajempaa hankekokonaisuutta ”Yksityismetsänomistajakunta muutoksessa: Tulevaisuuden metsänomistaja vuonna 2030”

2. KYSELYTUTKIMUS 15–25-VUOTIAILLE NUORILLE

2.1 Teoreettinen viitekehys

Arvot

Yleisesti ihmisen arvojen katsotaan edustavan hänen elämäänsä liittyviä tärkeitä päämääriä. Arvot ovat tavallisesti laajoja abstrakteja käsitteitä, kuten vapaus, oikeus, kauneus ja onni. Samaan aikaan ne voivat olla myös hyvin konkreettisia kuten raha tai omaisuus. Arvot ovat tavoitteita, joihin pyritään pikemmin kuin välineitä, joilla ne saavutetaan.

Koska arvot ovat yksilön päämääriä, hänen asenteensa näitä arvoja kohtaan ovat äärimmäisen myönteisiä. Myönteisen asenteen kohteena on abstrakti käsite. Tämä käsite voi koskea joko omia suuria tavoitteita tai vielä laajempia, koko maailmaa käsittäviä tavoitteita. Arvot ovat siten aivan erityisiä asenteiden kohteita. Arvot ovat myös hyvin tärkeitä ja keskeisiä yksilön koko asennejärjestelmässä, sillä arvot ovat pysyviä ja vaikuttavat yksilön käsityksiin ja asenteisiin (Oskamp 1991).

Asenteet ja käyttäytyminen

Asenteita käytetään yleisesti selittämään ihmisten käyttäytymistä ja sen taustalla vaikuttavia tekijöitä. Eri määritelmissä asenteisiin katsotaan sisältyvän käyttäytymistaipumus. Asenteilla on näiden määritelmien mukaan psykologinen perusta, ne ovat pysyviä, opittuja ja luonteeltaan arvioivia. Kaikkein keskeisintä määritelmässä on valmius reagoida. Asenne ei siten ole käyttäytymistä, vaan käyttäytymisen valmistelua, taipumus käyttäytyä tietyllä tavalla tietyssä tilanteessa (Oskamp 1991).

Asenteen voidaan katsoa muodostuvan kolmesta eri komponentista. Nämä voivat tilanteesta riippuen olla joko toisistaan riippuvaisia tai riippumattomia. Ilmaisua ”asenne” käytetään tunnetta kuvaavasta ulottuvuudesta. Asenne kertoo tällöin tiettyyn asiaan tai henkilöön kohdistuvasta arvioinnista tai suosiosta. Tieto-ulottuvuudesta käytetään puolestaan ilmaisua ”käsitys”, mikä kertoo henkilön subjektiivisen näkemyksen kohteen ominaisuuksista. Käyttäytymisulottuvuudesta voidaan käyttää ilmaisua ”käyttäytymisaikomukset”. Tämä komponentti ilmaisee subjektiivisen todennäköisyyden sille, että henkilö toimii tietyllä tavalla tietyssä tilanteessa (Oskamp 1991).

Tutkimusta ohjaava viitekehys

Asenteiden käyttäytymistä ohjaavan teorian pohjalta laadittiin tutkimuksen viitekehys (Kuvio 1). Viitekehyksessä arvojen ja asenteiden muodostumiseen vaikuttavat henkilön tausta, tiedot ja kokemukset. Tässä tutkimuksessa keskeisiä taustatekijöitä ovat demografisten tekijöiden lisäksi metsiin liittyvät kokemukset, ympäristöasioihin ja luonnonsuojeluun liittyvät kokemukset sekä oma, vanhempien tai isovanhempien metsänomistus.

Kuvio 1. Tutkimuksen kulkua ohjaava teoreettinen viitekehys.

Arvot ja asenteet sekä tausta heijastuvat edelleen yksilön elämäntapaan ja harrastuksiin, metsäasioita ja metsänomistusta kohtaan tuntemaan kiinnostukseen sekä metsälliseen käyttäytymiseen. Tämän viitekehyksen pohjalta laadittiin lomakkeet 15–25-vuotiaiden nuorten ryhmähaastatteluja varten ja edelleen strukturoidut kyselylomakkeet postikyselyä varten. Nuorten harrastusten ja elämäntyylin selvittäminen ei kuitenkaan kuulunut tämän tutkimuksen piiriin muuten kuin metsiin liittyvin osin. Lomakkeessa pyrittiin käyttämään soveltuvien osien samoja kysymyksiä kuin tähän hankekokonaisuuteen kuuluvassa osahankkeessa, jonka kohderyhmänä olivat 2000-luvulla metsänomistajiksi tulleet suomalaiset.

2.2 Aineisto

Kyselylomakkeen laadinnassa hyödynnettiin aiemmin tehtyjen teemahaastattelujen tuloksia ja aineistoa. Teemahaastatteluiden tulokset on raportoitu erillisessä julkaisussa (Mäkijärvi 2009). Valmis kyselylomake lähetettiin kommentoitavaksi asiantuntijoille ja testattiin vielä viidellä kohderyhmään kuuluvalla nuorella. Kommenttien ja testauksen jälkeen lomakkeen kysymyksenasetteluja ja kysymysten rakennetta korjattiin joiltakin osin ja joitakin väittämiä muotoiltiin uudestaan. Tutkimuksessa käytetty kyselylomake on liitteenä (Liite 1).

Kyselytutkimuksen kohteeksi valittiin seitsemän lukiota ja koulutuskeskus Salpaus, jonka koulutus on keskittynyt maatalouselinkeinoihin. Lukioista kolme sekä Koulutuskeskus Salpaus olivat mukana myös haastattelututkimuksessa. Lukioista kaksi oli ruotsinkielisiä. Ruotsinkielisten lukioiden kyselylomake oli ruotsinkielinen. Kyselyssä oli mukana myös seitsemän metsäteollisuuslinjaa käyvää lukio-opiskelijaa.

Nuoret vastasivat kyselyyn maantieteen tai biologian oppitunnilla. Luonnonvarainstituutissa kyselyyn vastattiin metsätalouden tunnilla. Metsäteollisuuslinjan lukio-opiskelijat vastasivat kyselyyn itsenäisesti kotoaan. Opettajat valitsivat vastaajiksi lukion ensimmäistä tai toista luokkaa käyviä oppilaita siten kuin se parhaiten sopi kurssimuotoiseen lukioon. Abiturentit eivät olleet enää koulussa kyselyn toteuttamisen aikaan. Opettajat olivat halukkaita yhteistyöhön ja kyselyihin vastattiin ripeästi. Opettajat hoitivat myös lomakkeiden palautuksen. Myös Biologian ja maantieteen

opettajien liitto suhtautui kyselyyn myönteisesti ja suositteli kouluille osallistumista tutkimukseen. Opettajat olivat lisäksi kiinnostuneita saamaan myöhemmin tietoa omien oppilaidensa ja ylipäätään nuorten ajatuksista ja tiedon tasosta tutkimuksen aihealueista.

Aineisto kerättiin postikyselynä maaliskuussa 2008. Kysely lähetettiin yhteensä 264 oppilaalle. Osa kyselyn saajista ei palauttanut lomaketta. Lisäksi osa lomakkeista jouduttiin hylkäämään, koska suurimpaan osaan kysymyksistä oli jätetty vastaamatta. Hyväksyttyjä vastauksia kyselyyn saatiin 232 kappaletta. Vastausprosentiksi muodostui siten 88 prosenttia.

2.3 Analyysimenetelmät

Aineisto analysoitiin SPSS 12.0 tilasto-ohjelmalla. Nuorten taustapiirteiden ja mielipiteiden kuvailussa käytettiin suoria jakaumia ja keskiarvoja.

Muuttujien välisiä riippuvuuksia selvitettiin ristiintaulukoinneilla. Ristiintaulukointien avulla pyrittiin selvittämään mahdollisia eroja taustapiirteiltään erilaisten oppilaiden käsityksissä, tiedoissa ja kokemuksissa. Todennäköisyyttä muuttujien välisen riippuvuuden olemassaolosta ristiintaulukoinneissa testattiin χ^2 -testillä. Raportoinnissa esitetään ainoastaan tulokset, joissa virhetulokinnan riski tilastollisen riippuvuuden olemassaolosta on korkeintaan 10 prosenttia ($p \leq 0,1$).

Kyselylomakkeessa muuttujia mitattiin pääasiassa 5-portaisella asteikolla (1, 2, 3, 4, 5). Tulosten raportoinnissa asteikko on muutettu 3-portaiseksi siten, että arvot 1 ja 2 yhdistettiin arvoksi 1, 3 sai arvon 2 ja arvot 4 ja 5 yhdistettiin arvoksi 3. Arvojen yhdistämisellä pyritään selkiyttämään tulosten esittämistä. Analyysit ja niiden tulkinta perustuvat kuitenkin alkuperäisellä 5-portaisella asteikolla mitattuihin muuttujiin.

Kyselytutkimukseen liittyy aina tiettyjä riskejä, jotka on syytä ottaa huomioon tuloksia tulkittaessa. Tulokset saattavat olla herkkiä kysymyksen muotoilulle ja asettelulle. Nuoret saattoivat olla myös epätietoisia perheen metsänomistussuhteista. Vastaajat saattavat lisäksi pyrkiä miellyttämään kysyjää. Opiskelijat saattavat myös pyrkiä miellyttämään tai ärsyttämään opettajaa vastauksissaan.

2.4 Nuorten taustapiirteet

Tutkimuksen nuoret olivat keskimäärin 18-vuotiaita (Taulukko 1). Kaksi kolmesta oli naisia. Saman verran oli suorittamassa tai suorittanut ylioppilastutkinnon. Suurissa tai suurehkoissa kaupungeissa asui lähes 40 prosenttia nuorista. Saman verran nuoria oli asunut kaupungissa myös lapsuutensa. Maaseudulla asui ja oli myös viettänyt lapsuutensa joka kolmas. Valtaosa nuorista asui edelleen vanhempiensa kanssa.

Nuorten vanhemmista suuri enemmistö oli palkansaajia. Maa- tai metsätalousyrittäjien lapsia oli vajaa kymmenes. Nuorten vanhemmista lähes kahdella viidestä ja lähes puolella isovanhemmista oli omistuksessaan metsää.

Yli puolet nuorista edusti Etelä-Suomen lääniä. Länsi-Suomen ja Lapin läänit olivat edustettuina likimain yhtä suurilla osuuksilla. Joka viides vastaaja oli Ivalon lukioista. Lähes yhtä paljon vastaajia oli Etelä-Tapiolan ja Kirkkonummen lukioista. Muista lukioista oli noin joka kymmenes.

Taulukko 1. Nuorten taustaa kuvaavia piirteitä.

	Tutkimuksen opiskelijat,%
Ikä, keskimäärin vuotta	18 v
Sukupuoli	
Mies	39
Nainen	61
Koulutus (suoritettu / parhaillaan suoritettava tutkinto)	
Peruskoulu	25
Ammattikoulu	11
Ylioppilas	64
Asuinympäristö nykyisin	
Maaseutu	35
Taajama /alle 20 000 as. kaupunki	26
Kaupunki 20 000-100 000 as.	19
Kaupunki yli 100 000 as.	20
Asuinympäristö lapsuudessa	
Maaseutu	34
Taajama /alle 20 000 as. kaupunki	28
Kaupunki 20 000 - 100 000 as.	17
Kaupunki yli 100 000 as.	21
Asuinlääni	
Etelä-Suomen lääni	56
Länsi-suomen lääni	21
Itä-Suomen lääni	3
Lapin lääni	20
Asumistapa	
Yksin	4
Yhdessä vanhempien kanssa	91
Yhdessä jonkun muun kanssa	5
Oppilaitos	
Tammerkosken lukio	7
Kimpisen lukio	11
Koulutuskeskus Salpaus	11
Etelä-Tapiolan lukio	17
Ivalon lukio	20
Korsholms gymnasium	13
Kirkkonummen lukio	17
Lukion metsälinjan opiskelijat (Imatra)	4

Vanhempien ammattiasema ¹⁾	
Palkansaaja	77
Maatalousyrittäjä	6
Metsätalousyrittäjä	3
Muu yrittäjä	16
Eläkeläinen	4
Muu ²⁾	3
Vanhempien metsänomistus	
Omistavat metsää	38
Eivät omista metsää	53
Ei osaa sanoa	9
Isovanhempien metsänomistus	
Omistavat metsää	45
Eivät omista metsää	35
Ei osaa sanoa	20

- 1) Ei summaudu sataan, koska vanhemmat voivat kuulua eri ammattiryhmiin ja oppilas on rastinut kaksi vaihtoehtoa.
- 2) Työtön; Ei osaa sanoa

Nuorten metsänomistus

Noin joka 17. kyselyyn vastannut nuori oli itse metsänomistaja (Taulukko 2). Yleisimmin nuori omisti metsän yksin tai yhtymän jäsenenä. Vajaa neljännes oli perikunnan osakas. Lähes 60 prosenttia oli saanut metsän perintönä tai lahjana.

Taulukko 2. Nuorten oma metsänomistus.

	Tutkimuksen opiskelijat,%
Nuoren oma metsänomistus (n=217)	
Omistaa metsää	6
Ei omista metsää	94
Tilan hallintatapa (n=13)	
Omistaa yksin	39
Yhtymä	38
Perikunta	23
Tilan saantotapa (n=12)	
Perintö tai lahja	58
Osto sukulaisilta	25
Osto markkinoilta	17

NUORTEN TAUSTAPIIRTEET – YHTEENVETO

Tutkimuksen nuorille tyypillistä:

Keskimäärin 18-vuotiaita

Naisia enemmistö

Lukiolaisia

Kaupungeissa sekä taajamissa asuvia ja kasvaneita

Asuvat vanhempiensa kanssa Etelä-Suomessa

Vanhemmat palkansaajia

Nuorten vanhemmista yli puolet ei omista metsää

Nuorten isovanhemmista noin puolet omistaa metsää

3. KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

3.1 Metsän merkitys nuorille yleisesti

3.1.1 Oma suhde metsään

Metsässä liikkumisen yleisyys ja motiivit

Nuoret liikkuvat metsässä aktiivisesti ja melko säännöllisesti (Taulukko 3). Kesällä metsässä liikkuu vähintään kerran kuussa kahdeksan kymmenestä nuoresta. Heistä kaksi kolmannelta liikkuu metsässä viikoittain. Talvella metsässä liikkuu vähintään kerran kuussa kuusi kymmenestä nuoresta. Lähes kaikki nuoret liikkuvat metsässä ainakin joskus.

Yleisintä metsissä liikkuminen on maaseudulla ja taajamissa asuvien nuorten keskuudessa. Myös maaseudulla varttuneet nuoret kuuluvat ahkerimpiin metsissä liikkujiin. Kaikkein vähiten metsissä liikkuvat suurimpien kaupunkien nuoret.

Taulukko 3. Metsässä liikkumisen yleisyys nuorten keskuudessa.

Liikkuu metsässä...			
Kesällä (n=229)	%	Talvella (n=231)	%
Vähintään kerran viikossa	56	Vähintään kerran viikossa	24
Vähintään kerran kuussa	28	Vähintään kerran kuussa	38
Vähintään kerran kesässä	3	Vähintään kerran talvessa	11
Satunnaisesti	12	Satunnaisesti	23
Ei koskaan	1	Ei koskaan	4

Metsässä liikkuminen on kahdelle kolmasosalle ensisijaisesti rentoutumista (Taulukko 4). Runsas puolet harrastaa liikuntaa metsäympäristössä. Muihin harrastuksiin metsä liittyy lähes joka toisella nuorella. Tällaisia

harrastuksia ovat esimerkiksi koirat, hevoset, partio, retkeily ja luonnon tarkkailu.

Metsässä liikkuminen on osalle nuorista luonteva osa elämää. Haastattelututkimuksen perusteella esimerkiksi tilalla asuvat nuoret eivät ajattele metsässä liikkumista välttämättä virkistyskäytöksi, koska se on osa heidän arkeaan ilman erityistä määrittelyä.

Marjastuksen tai sienestyksen vuoksi metsässä liikkuu vain reilu kolmannes nuorista. Metsästysharrastuksen vuoksi metsässä liikkuu joka 20. tutkimuksen nuori.

Taulukko 4. Nuorten motiivit metsässä liikkumiseen.

Väittämä	Kuvaa Hyvin %	Ei hyvin eikä huonosti %	Huonosti %
Rentoudun liikkumalla metsässä (n=232)	66	18	16
Harrastan liikuntaa metsässä (kävely, lenkkeily, hiihto, suunnistus) (n=232)	56	17	27
Harrastuksiini liittyy liikkuminen metsässä (esim. hevoset, koirat, partio, retkeily, vaellus, luonnon tarkkailu) (n=232)	49	13	38
Marjastan ja/tai sienestän metsässä (n=232)	38	15	48
Pidän yllä fyysistä kuntoani työskentelemällä metsässä (n=230)	22	16	62
Harrastan metsästystä (n=232)	5	4	91

Taustaan liittyviä eroja nuorten metsässä liikkumisen motiiveissa

Metsissä liikkuminen näyttää nuorilla liittyvän erityisesti maaseudulla asumiseen (Taulukko 5). Rentoutumismielessä metsissä liikkuvat kaikkein yleisimmin maaseudulla asuvat tai siellä lapsuudessa lomaa viettäneet. Myös nuoret naiset liikkuvat metsässä rentoutumismielessä hieman yle-

semmin kuin nuoret miehet. Tyypillistä metsissä rentoutujille on, että he eivät itse omista metsää.

Metsässä liikuntaa harrastavat ovat niin ikään tyypillisesti naisia. Nämä metsässä liikkujat ovat lisäksi viettäneet lapsuutensa lomat pääasiassa maaseudulla. Muiden harrastusten (hevoset, koirat, partio, retkeily ym.) parissa metsissä liikkuvat nuoret ovat yleensä noin 20-vuotiaita tai vanhempia.

Sienestäminen ja marjastaminen kuuluvat erityisesti maaseudulla ja taajamissa asuvien nuorten aktiviteetteihin metsässä. Suurehkojen kaupunkien nuoria nämä aktiviteetit sen sijaan innostavat metsiin keskimääräistä harvemmin.

Fyysistä kuntoaan metsissä kohottavat yleisimmin metsää omistavat sekä maaseudulla ja taajamissa asuvat tai varttuneet nuoret. Myös lapsuuden lomat maaseudulla viettäneiden keskuudessa fyysisen kunnon kohottaminen metsässä on keskimääräistä yleisempää. Suurehkoissa kaupungeissa asuvien nuorten keskuudessa tällainen toiminta on kaikkein vähäisintä.

Metsästyksen parissa metsissä liikkuvat tyypillisimmin nuoret miehet. Lisäksi näiden nuorten vanhemmat omistavat keskimääräistä useammin metsää.

Taulukko 5. Metsässä liikkumisen motiiveihin liittyvät taustatekijät nuorilla. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 2.)

Metsässä tapahtuva toiminta	Metsässä liikkumisen todennäköisyyteen vaikuttava taustapiirre [(+) lisää / (-) vähentää todennäköisyyttä liikkua metsässä]
Rentoudun liikkumalla metsässä	Nainen+ Asuinpaikka maaseutu+ Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla + Ei omista metsää + Asuinpaikka 20 000–100 000 as. kaupunki –
Harrastaa liikuntaa metsässä (kävely, lenkkeily, hiihto, suunnistus)	Nainen+ Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla +
Harrastuksiin liittyy liikkuminen metsässä (partio, retkeily ym.)	Nainen+ Ikä 19–25 vuotta+
Marjastan tai sienestän metsässä	Nainen+ Asuinpaikka maaseudulla tai taajamassa+ Asuinpaikka yli 20 000 as. kaupungissa–
Pitää yllä fyysistä kuntoa työskentelemällä metsässä	Asuinpaikka maaseudulla tai taajamassa+ Lapsuuden asuinpaikka maaseudulla tai taajamassa+ Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla + Omistaa itse metsää+ Asuinpaikka 20 000–100 000 as. kaupunki –
Harrastaa metsästäystä	Mies+ Ammattikoulututkintoa suorittava+ Vanhemmat omistavat metsää+

Nuorten suhtautuminen metsään

Nuoret arvostavat metsää ennen kaikkea osana omaa elinympäristöään. Metsä kuuluu heidän mielestään niin vapaa-ajan kuin asuinpaikankin ympäristöön (Taulukko 6). Vapaa-ajanvieton kannalta metsää pitää kuitenkin välttämättömänä vain kolmannes nuorista.

Valtaosalla nuorista metsä nivoutuu omaan lapsuuteen. Sen sijaan metsä edustaa tärkeää sidettä sukuun ja menneisiin polviin noin joka seitse-

männelle, mikä on vähemmän kuin metsänomistajien tai metsänomistajaperheistä lähtöisin olevien osuus vastanneista.

Nuoret tiedostavat metsien tärkeyden myös kasvi- ja eläinlajien kannalta. Metsien tarjoamia kauneuselämyksiä arvostavat useimmat nuoret. Noin joka toinen nuori on löytänyt metsästä hiljentymispaikan itselleen.

Melko suuri joukko nuoria olisi myös valmis maksamaan siitä, että metsänomistajat säilyttävät nuorille tärkeitä metsäympäristöjä koskemattomina. Metsämaiseman säilyttämisestä maksaisi peräti 40 prosenttia nuorista. Runsas neljännes olisi halukas maksamaan metsän virkistyskäyttömahdollisuuksien säilyttämisestä ja joka viides metsän suojelemisesta.

Noin joka kymmenes nuorista pitää metsää pelottavana paikkana. Saman verran nuoria ei liiku metsässä, koska kokee siellä kulkemisen hankalana. Hieman useampi pelkää liikkua metsässä erityisesti petoeläimien vuoksi.

Lähes kaikilla nuorilla näyttää olevan jonkinlainen suhde metsään, sillä yhdentekevänä tai mielenkiinnottomina metsiä piti vain 3 prosenttia.

Taulukko 6. Nuorten suhtautuminen metsään

Väittämä	Sa- maa mieltä %	Ei sa- maa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Metsä kuuluu olennaisena osana kesämökkiiympäristöön (n=232)	93	4	3
Metsä on ennen kaikkea kasvi- ja eläinlajien kotipaikka (n=231)	88	8	4
Metsä liittyy läheisesti lapsuuteni leikkeihin (n=230)	83	7	10
Minulle on tärkeää, että asuinpaikkani läheisyydessä on metsää (n=232)	83	10	7
Metsät tarjoavat kauneuselämyksiä (n=232)	77	16	7
Metsä on minulle hiljentymispaikka (n=230)	53	23	24
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle siitä, että omaan elinympäristöni kuuluvat metsämaisemat säilyvät koskemattomina (n=230)	40	37	23
Vapaa-ajan vietto on vaikea ajatella ilman mahdollisuutta päästä metsään (n=232)	32	23	45
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle siitä, että virkistykseen käyttämäni metsät jätetään metsätalouden ulkopuolelle (n=231)	29	44	27
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle korvausta siitä, että hänen metsästään tehdään suojelualue (n=232)	21	40	39
Metsän kautta olen yhteydessä esivanhempiini tai sukuun (n=230)	14	34	52
Puisto edustaa minulle metsää (n=228)	13	15	72
En tiedä, mitä metsässä voisi tehdä (n=232)	12	14	74
Pelkään liikkua metsässä, koska siellä asuu pe-toeläimiä (n=231)	12	6	82
Metsä on pelottava paikka (n=231)	9	10	81
En halua liikkua metsässä, koska siellä kulkeminen on hankalaa (n=231)	9	7	84
Metsissä ei ole mitään mielenkiintoista (n=230)	3	14	83
Metsät eivät merkitse minulle yhtään mitään (n=232)	3	5	93

Taustaan liittyviä eroja nuorten suhtautumisessa metsään

Metsää osana asuinympäristöä korostavat erityisesti naiset. Se on tärkeää myös niille, joilla on jonkinlainen side metsään esimerkiksi lapsuuden lomien tai isovanhempien metsänomistuksen kautta (Taulukko 7).

Metsä on tärkeä vapaa-ajanviettoympäristönä erityisesti 25 vuotta täytäneille ja maaseudulla asuville nuorille. Sen sijaan alle 18-vuotiaat kaupunkilaisnuoret eivät pidä metsää yhtä tärkeänä vapaa-ajan kannalta.

Hiljentymispaikkana metsä on tärkeä varsinkin naisille ja lapsuutensa maaseudulla viettäneille. Suurehkoissa kaupungeissa asuville tai kasvaneille tämä metsän merkitys on sen sijaan keskimääräistä vähäisempi.

Naiset arvostavat miehiä useammin metsää kasvi- ja eläinlajien kotipaikkana sekä kauneuselämyksien vuoksi. Naiset ovat myös miehiä useammin valmiita maksamaan näiden arvojen säilyttämisestä. Toisaalta naiset kokevat metsän miehiä useammin pelottavana paikkana tai eivät pidä metsää mitenkään mielenkiintoisena paikkana. Metsissä kulkemista pitää hankalana keskimääräistä useammin kaupungissa kasvaneet sekä yllättäen metsää omistavat nuoret.

Yhteyttä menneisiin sukupolviin metsä edustaa erityisesti maaseudulla asuville tai siellä lapsuuden lomat viettäneille. Tämä on tyypillistä myös niille nuorille, joiden isovanhemmat omistavat metsää.

Metsillä on jonkinlainen merkitys lähes kaikille. Silti pieni joukko nuoria pitää metsiä täysin yhdentekevinä. Nämä nuoret ovat tyypillisimmin miehiä, eivät omista metsää, eikä heillä ole lapsuudessa lomakokemuksia metsäympäristöstä.

Taulukko 7. Taustoihin liittyvät erot nuorten suhtautumisessa metsään.
(Tarkemmat jakaumat Liitteessä 3.)

Metsään liittyvä väittämä	Todennäköisyyteen vaikuttava taustapiiri-re [(+) lisää / (-) vähentää todennäköisyyttä olla samaa mieltä]
On tärkeää, että asuinpaikan läheisyydessä on metsää	Nainen + Lapsuuden lomät viettänyt maaseudulla + Isovanhemmat omistavat metsää +
Metsä kuuluu olennaisena osana kesämökkiympäristöön	Ylioppilastutkinto suoritettu + Ei omista metsää +
Metsä liittyy läheisesti lapsuuden leikkeihin	Nainen + Lapsuuden lomät viettänyt metsä- tai luontoympäristössä kotimaassa + Lapsuuden lomät viettänyt maaseudulla + Ikä 19–25 vuotta – Asuinpaikka 20 000–100 000 as. kaupunki – Lapsuuden asuin ympäristö 20 000–100 000 as. kaupunki –
Vapaa-ajan viettoa on vaikea ajatella ilman mahdollisuutta päästä metsään	Yli 25 vuotta + Asuinpaikka maaseudulla + Ikä alle 18 vuotta – Asuu vähintään 20 000 as. kaupungissa –
Metsä on hiljenty mispaikka	Nainen + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu + Nykyinen asuinpaikka 20 000–100 000 as. kaupunki –
Metsä on ennen kaikkea kasvi- ja eläinlajien kotipaikka	Nainen + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu tai alle 20 000 as kaupunki / taajama +
Metsät tarjoavat kauneuselämyksiä	Nainen + Ylioppilastutkinto suoritettu + Ei omista metsää +
Olisi halukas maksamaan metsänomistajalle korvausta siitä, että hänen metsästään tehdään suojelualue	Nainen +
Olisi halukas maksamaan metsänomistajalle korvausta siitä, että oman elinympäristön metsät säilyvät koskemattomina	Nainen + Lapsuuden lomät viettänyt maaseudulla +

Metsän kautta olen yhteydessä esivanhempiini tai sukuun	Asuu maaseudulla + Lapsuuden lomat viettänyt maaseudulla + Isovanhemmat omistavat metsää +
Metsä on pelottava paikka	Nainen +
Pelkää liikkua metsässä, koska siellä asuu petoeläimiä	Nainen +
Ei halua liikkua metsässä, koska siellä kulkeminen on hankalaa	Lapsuuden lomat viettänyt kaupungissa + Omistaa itse metsää +
Metsissä ei ole mitään mielenkiintoista	Nainen –
Metsät eivät merkitse minulle yhtään mitään	Mies + Ei omista metsää + Lapsuuden lomat viettänyt metsäympäristössä maaseudulla – Omistaa metsää –

Erot koulujen välillä

Koulujen välisiä eroja nuorten suhteessa metsään oli hyvin vähän. Tämä on huomion arvoista, koska oppilaitokset vaihtelivat Ivalon lukiosta Etelä-Tapiolan lukioon Espoossa ja mukana oli myös maatalouselinkeinoihin kouluttava Koulutuskeskus Salpaus.

Tilastollisesti merkitseviä eroja koulujen välillä oli metsän merkityksessä siteenä esivanhempiin tai sukuun, merkityksessä vapaa-ajan ympäristönä tai siinä, mitä metsässä voisi tehdä. Lisäksi eroja esiintyi väittämän ”Pelkään liikkua metsässä, koska siellä asuu petoeläimiä” kohdalla. Mitkään erot eivät noudattaneet maalla tai kaupungissa asumisen suhteen erityistä logiikkaa. Petoeläimiin liittyvää pelkoa näyttäisi kuitenkin esiintyvän enemmän siellä, missä petoeläinhavaintoja oli tehty lähellä kyselyajankohtaa.

NUORTEN OMA SUHDE METSÄÄN – YHTEENVETO

Nuoret liikkuvat metsässä aktiivisesti ja melko säännöllisesti.

Yleisintä metsissä liikkuminen on maaseudulla ja taajamissa asuvien nuorten keskuudessa. Kaikkein vähiten metsissä liikkuvat suurimmissa kaupungeissa asuvat nuoret.

Yleisimmin nuoret menevät metsään rentoutuakseen tai metsä liittyy johonkin harrastukseen.

Nuoret arvostavat metsää ennen kaikkea osana omaa elinympäristöään. Tämä korostuu erityisesti naisilla ja niillä nuorilla, joilla metsä liittyy jollain tavalla omaan lapsuuteen esimerkiksi isovanhempien kautta tai lapsuuden lomanviettoympäristönä.

Vapaa-ajan vieton kannalta metsä ei kuitenkaan ole enemmistölle välttämätön. Maaseudulla asuville ja yli 25-vuotiaille metsä on kuitenkin keskimääräistä useammin välttämätön edellytys vapaa-ajan vietolle.

Nuoret arvostavat metsiä yleisesti kasvi- ja eläinlajien kotipaikkana, maiseman vuoksi sekä hiljentymispaikkana. Varsinkin naisille nämä arvot ovat tärkeitä.

Melko suuri joukko nuoria ja etenkin nuoret naiset olisivat myös valmiita maksamaan siitä, että heille tärkeitä metsäympäristöjä säilytetään koskemattomana.

Joka kymmenes nuori pitää metsää pelottavana tai hankalakulkuisena paikkana. Tähän ryhmään kuuluu keskimääräistä enemmän naisia.

Yhdentekeväenä tai mielenkiinnottomana metsiä pitää vain marginaalinen ryhmä nuoria. Tyypillisesti nämä ovat miehiä, eivät omista metsää, eikä heillä ole lapsuuden kokemuksia metsäympäristöstä.

Koulujen välillä nuorten asenteissa oli hyvin vähän eroja.

3.1.2 Mielipiteet metsien käytöstä yleisesti

Metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja metsien suojelu on valtaosalle nuorista tärkeää metsien käytössä (Taulukko 8). Enemmistölle metsät ovat kuitenkin ensisijaisesti ulkoilu- ja virkistyspaikkoja, eikä metsien käsittely saa nuorten mielestä heikentää metsien virkistyskäyttöä. He myös toivovat, että metsät ovat siistejä ja kulkukelpoisia hakkuiden jäl-

keen. Metsämaisema on myös suurelle osalle tärkeä, ja sen turmeleminen tulisi monen mielestä kieltää asutusten läheisyydessä.

Toisaalta kaksi kolmesta nuoresta pitää tärkeänä, että metsiä hoidetaan hyvin, jotta maamme metsäteollisuuden puunsaanti voidaan turvata. Hakkuut tulisi kuitenkin keskittää joka kolmannen nuoren mukaan harvaan asutuille seuduille. Lähes puolet vastustaa avohakkuita. Metsien hyvästä hoidosta huolehtimisen nuoret katsovat kuuluvan metsänomistajien velvollisuuksiin.

Tietämys metsätaloudesta ja sen työllistävästä vaikutuksesta maakunnissa sekä merkityksestä puunjalostusteollisuudelle tuntuu olevan melko vähäistä nuorten keskuudessa: Vajaa kymmenes nuorista arvostaa metsiä ennen kaikkea taloudellisessa mielessä. Noin joka viides näkee metsät ensisijaisesti metsäteollisuuden raaka-aineen lähteenä. Saman verran nuoria arvostaa metsiä niiden työllistävän vaikutuksen vuoksi.

Taulukko 8. Nuorten mielipiteet siitä, kuinka metsiä tulisi käyttää.

	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä
<i>Metsien käyttöön liittyvä väittämä</i>	%	%	%
Metsän monimuotoisuuden säilyminen (eläin- ja kasvilajiston moninaisuus) tulee huomioida metsien käytössä (n=230)	90	8	2
On tärkeää, että suojelumetsiä on paljon koko maassa (n=231)	85	9	6
Metsänomistajien velvollisuus on huolehtia metsien hyvästä hoidosta (n=231)	75	17	8
Vanhat metsät pitäisi säilyttää koskemattomina (n=230)	73	21	6
Metsien käsittely ei saa heikentää marjastus- ja sientestymahdollisuuksia (n=231)	77	16	7
Metsämaiseman turmeleminen asutusten läheisyydessä tulisi kieltää lailla (n=231)	64	26	10
On tärkeää, että metsien hoidolla turvataan puun saanti maamme metsäteollisuudelle (n=230)	64	29	7
Metsien tulee olla siistejä ja helppokulkuisia hakkuiden jälkeen (n=230)	49	29	17
Metsät ovat ensisijaisesti ulkoilu- ja virkistyspaikkoja (n=229)	60	19	21
Avohakkuut pitäisi kieltää kokonaan (n=231)	44	40	16
Vain taloudellisesti kannattava metsätalous on järkevää (n=230)	33	36	31
Hakkuut tulee keskittää sinne, missä asutusta on vähän (n=230)	37	45	18
Suojelumetsien tulisi sijaita niin, että ne ovat helposti kaikkien kaupunkilaisten saavutettavissa (n=228)	36	35	29
Metsät ovat ennen kaikkea metsäteollisuuden raaka-ainelähde (n=230)	23	21	56
Metsiä pitää käyttää niin, että ne työllistävät mahdollisimman paljon maaseudun ihmisiä (n=230)	22	46	32
Metsät tulee pitää ensisijaisesti talouskäytössä (n=230)	8	28	64

Taustoihin liittyvät erot nuorten mielipiteissä metsien käytöstä

Metsien monimuotoisuuden säilyttämistä metsien käytössä korostavat erityisesti naiset ja lukioissa opiskelevat (Taulukko 9). Suojelumetsiä kattavasti koko maahan haluaisivat erityisesti ne, joilla ei ole metsää. Tämä on lisäksi tärkeämpää naisille kuin miehille.

Naiset sekä taajamissa ja suurissa kaupungeissa asuvat nuoret korostavat keskimääräistä enemmän vanhojen metsien säilyttämistä. Naiset myös kieltäisivät miehiä useammin lailla metsämaiseman turmelemisen asutusten läheisyydessä. Kuitenkin avohakkuun kieltämistä kannattavat yllättäen keskimääräistä useammin miehet ja ne nuoret, joiden vanhemmat tai iso-vanhemmat omistavat metsää. Lisäksi nuoret, joiden perheellä tai suvulla on metsää, keskittäisivät keskimääräistä useammin hakkuut harvaan asutuille alueille.

Hyvästä metsänhoidosta huolehtimista pitää metsänomistajan velvollisuutena erityisesti naiset. Naiset myös edellyttivät miehiä useammin, että metsätoimenpiteet eivät heikennä virkistysmahdollisuuksia. Metsän siisteyttä ja helppokulkuisuutta arvostivat eniten yli 25-vuotiaat sekä lapsuudessa lomansa metsäympäristössä viettäneet.

Metsien taloudellinen hyödyntäminen korostui miehillä ja ammattikoulututkinnon suorittaneilla tai suorittavilla.

Taulukko 9. Taustoihin liittyvät erot nuorten mielipiteissä metsien käytöstä.
(Tarkemmat jakaumat Liitteessä 4.)

Metsien käyttöön liittyvä väittämä	Todennäköisyyteen vaikuttava taustapiirre [(+) lisää / (-) vähentää todennäköisyyttä olla samaa mieltä]
Metsän monimuotoisuuden säilyminen (eläin- ja kasvilajiston moninaisuus) tulee huomioida metsien käytössä	Nainen + Ylioppilas +
On tärkeää, että suojelumetsiä on paljon koko maassa	Vähintään 19-vuotias + Nainen + Ei omista metsää + Mies – Ammattikoulu – Omistaa metsää –
Metsänomistajien velvollisuus on huolehtia metsien hyvästä hoidosta	Nainen +
Vanhat metsät pitäisi säilyttää koskemattomina	Nainen + Asuinpaikka taajamassa tai suuressa kaupungissa + Mies – Ammattikoulu – Asuinpaikka maaseudulla tai 20 000–100 000 as. kaupungissa –
Metsien käsittely ei saa heikentää marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	Nainen + Vanhemmat eivät omista metsää +
Metsämaiseman turmeleminen asutusten läheisyydessä tulisi kieltää lailla	Nainen +
Metsien tulee olla siistejä ja helppokulkuisia hakkuiden jälkeen	Ikä yli 25 vuotta + Lapsuudessa lomaillut metsäympäristössä +
Avohakkuut pitäisi kieltää kokonaan	Mies + Vanhemmat tai isovanhemmat omistavat metsää +
Vain taloudellisesti kannattava metsätalous on järkevää	Mies +
Hakkuut tulee keskittää sinne, missä asutusta on vähän	Vanhemmat omistavat metsää +

Metsät ovat ennen kaikkea metsäteollisuuden raaka-ainelähde	Mies +
Metsiä pitää käyttää niin, että ne työllistävät mahdollisimman paljon maaseudun ihmisiä	Ikä yli 25 vuotta + Mies + Ammattikoulu + Epävarma perheen / suvun metsänomistuksesta -
Metsät tulee pitää ensisijaisesti talouskäytössä	Mies + Ammattikoulu +

Erot koulujen välillä metsien käyttöön liittyvissä mielipiteissä

Metsien käyttöön liittyvissä mielipiteissä esiintyi jonkin verran tilastollisesti merkitseviä eroja koulujen välillä. Eroja esiintyi suojelumetsien määrään, metsien monimuotoisuuden huomioimiseen, metsänomistajien metsänhoitovelvollisuuteen liittyvien sekä vanhojen metsien säilyttämistä ja metsien kulkukelpoisuutta koskevien väittämien suhteen. Metsien talouskäyttöön suhtautuvat Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat kaikkein myönteisimmin.

3.1.3 Mielipiteet puun energiakäytöstä

Puun energiakäyttöä kohtaan tutkimuksen nuorilla on melko kielteinen asenne. Metsien ja puun energiakäytön merkittävää lisäystä piti hyvänä asiana vain viidennes nuorista ja sitä vastusti lähes puolet heistä (Taulukko 10). Kolme neljästä nuoresta piti tuuli- ja vesivoiman käytön lisäämistä ja yli puolet muita uusiutuvia energialähteitä puun käyttöä parempana vaihtoehtona.

Kaksi kolmesta nuoresta piti puun energiakäyttöä uhkana luonnon monimuotoisuudelle. Vajaa kymmenes vastanneista näki kuitenkin puun energiakäytössä ratkaisun tulevaisuuden energiaongelmiin.

Suomen puuvarojen riittävydestä energiatarpeisiin nuoret tuntuvat olevan yleisesti epätietoisia. Noin joka toisella oli näkemys tulevasta puun käytön jakautumisesta energiateollisuuden ja paperiteollisuuden välillä.

Nämä näkemykset puolestaan jakautuivat lähes tasan kahden vaihtoehdon kesken.

Kasvihuoneilmiötä ajateltiin kuitenkin tulevaisuudessa torjuttavan korvaamalla puulla hiilen ja öljyn käyttöä, vaikka puun energiakäytön ajateltiinkin lisäävän hiilidioksidipäästöjä. Vastausten ristiriitaisuudessa näkyi, että vajaa puolet nuorista kertoi ymmärtävänsä hiilen kierron.

Taulukko 10. Nuorten mielipiteet puun käytöstä energiantuotannossa

<i>Puun energiakäyttöön liittyvä väittämä</i>	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä
	%	%	%
Tuuli- ja vesivoiman käyttöä kannattaa lisätä enemmän kuin puun käyttöä polttoaineena (n=229)	76	18	6
Puun energiakäytön lisääminen uhkaa metsäluonnon monimuotoisuutta (n=232)	70	24	6
Muut uusiutuvan energian lähteet ovat tulevaisuuden energiantuotannossa tärkeämpiä kuin puu (n=232)	53	33	14
Puun energiakäyttö lisää mm. hiilidioksidipäästöjä ilmaan (n=229)	43	43	14
Ymmärrän täysin, mitä tarkoittaa hiilen kierto (n=231)	39	25	36
Kasvihuoneilmiötä voidaan torjua korvaamalla öljyn ja hiilen käyttöä puulla (n=232)	35	37	28
Puuta käytetään tulevaisuudessa enemmän energiantuotantoon kuin paperiteollisuuden raaka-aineeksi (n=232)	29	48	23
Suomen puuvarat riittävät nykyistä huomattavasti laajempaan energiakäyttöön (n=231)	25	53	22
Metsien ja puun energiakäyttöä tulisi lisätä merkittävästi (n=230)	20	34	46
Puun energiakäytöllä voidaan ratkaista tulevaisuuden energiaongelmat kokonaan (=232)	7	35	58

Taustaan liittyviä eroja nuorten välillä

Erityisesti nuoret naiset sekä ylioppilaaksi opiskelevat tai opiskelleet uskovat kaikkein yleisimmin siihen, että puun energiakäytön lisääminen uhkaa luonnon monimuotoisuutta (Taulukko 11). Toisaalta naiset ovat miehiä useammin sitä mieltä, että käyttämällä puuta öljyn ja hiilen sijaan voidaan torjua kasvihuoneilmiötä.

Lapsuuden kokemuksilla metsistä näyttää olevan merkitystä siihen, miten nuoret suhtautuvat puun energiakäyttöön. Silloin, kun lapsuuden asuinpaikka on ollut maaseudulla tai lapsuuden lomat on pääosin vietetty maaseudulla, nuorten suhtautuminen puun energiakäyttöön on keskimääräistä myönteisempää. Lisäksi suurehkoissa kaupungeissa (20 000–100 000 asukasta) nuoret uskovat puun energiakäytön tulevaisuuteen vahvemmin kuin taajamien ja suurimpien kaupunkien nuoret.

Taulukko 11. Nuorten välisiä eroja näkemyksissä puun energiakäytöstä.
(Tarkemmat jakaumat Liitteessä 5.)

Väittämä	Taustapiirre, joka lisää todennäköisyyttä olla samaa mieltä (+), olla eri mieltä (-) tai olla epävarma (0)
Puun energiakäytön lisääminen uhkaa metsäluonnon monimuotoisuutta	Nainen + Ylioppilas + Ammattikoulu –
Muut uusiutuvan energian lähteet ovat tulevaisuuden energiantuotannossa tärkeämpiä kuin puu	Lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu –
Puun energiakäyttö lisää mm. hiilidioksidipäästöjä ilmaan	Lapsuuden lomat vietetty metsäympäristössä + Lapsuuden lomat vietetty muussa luontoympäristössä –
Ymmärrän täysin, mitä tarkoittaa hiilen kierto	Vanhemmat eivät omista metsää +
Kasvihuoneilmiötä voidaan torjua korvaamalla öljyn ja hiilen käyttöä puulla	Nainen +
Puuta käytetään tulevaisuudessa enemmän energiantuotantoon kuin paperiteollisuuden raaka-aineeksi	Lapsuuden lomat vietetty kaupungissa + Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla –
Suomen puuvarat riittävät nykyistä huomattavasti laajempaan energiakäyttöön	Mies + Nainen 0
Metsien ja puun energiakäyttöä tulisi lisätä merkittävästi	Asuinpaikka maaseudulla + Kasvanut maaseudulla tai 20 000–100 000 as. kaupungissa + Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla +
Puun energiakäytöllä voidaan ratkaista tulevaisuuden energiaongelmat kokonaan	Asuinpaikka 20 000–100 000 as. kaupunki + Mies – Asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki –

Koulujen väliset erot mielipiteissä puun energiakäytöstä

Nuorten mielipiteissä oli kouluittain tilastollisesti merkitseviä eroja näkemyksissä tuuli- ja vesivoiman käytön paremmuudesta suhteessa puun energiakäyttöön. Tuuli ja vesivoiman lisäystä piti parempana kuin puun energiakäytön lisäystä 59 – 88 prosenttia nuorista koulusta riippuen.

Tilastollisesti merkitseviä eroja oli myös vastauksissa, jotka koskivat puun energiakäytön uhkaa metsäluonnon monimuotoisuudelle. Eroa oli lähinnä koulutuskeskus Salpauksen opiskelijoiden ja lukiolaisten vastausten välillä. Lukiolaisista 59 – 79 prosenttia piti puun energiakäyttöä uhkana luonnon monimuotoisuudelle lukiosta riippuen. Koulutuskeskus Salpauksessa tätä mieltä oli alle puolet nuorista.

Koulujen välillä oli huomattavia eroja nuorten käsityksissä hiilen kierrosta. Kahdessa lukiossa asian ilmoitti ymmärtävänsä joka toinen nuori. Toisessa ääripäässä oli lukio, jossa vain joka kymmenes tunsi ymmärtävänsä, mistä hiilen kierrossa on kysymys. Kahdessa lukiossa asian ilmoitti ymmärtäneensä alle kolmannes opiskelijoista. Nämä vastaukset tukevat haastattelututkimuksen tuloksia, joiden mukaan hiilen kierron ymmärtäminen on paljon kiinni siitä, kuinka opettaja on sisäistänyt asian ja kyennyt havainnollistamaan sen nuorille.

NUORTEN MIELIPITEET METSIEN KÄYTÖSTÄ – YHTEENVETO

Metsät ovat nuorille ensisijaisesti ulkoilu- ja virkistyspaikkoja, eikä metsien käsittely saa heidän mielestään heikentää metsien virkistyskäyttöä. Tämä korostuu erityisesti naisilla.

Metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja metsien suojelu on valtaosalle nuorista tärkeää metsien käytössä. Varsinkin naiset korostavat tätä.

Kahdelle kolmesta nuoresta metsien hyvä hoito on tärkeää, jotta teollisuuden puunsaanti voidaan turvata. Hyvä hoito kuuluu nuorten mukaan metsänomistajien vastuulle. Näin ajattelevat etenkin naiset.

Lähes puolet nuorista vastustaa avohakkuuta. Kaikkein yleisintä vastustus on miesten ja metsänomistajasukujen nuorten keskuudessa.

Vajaa kymmenes nuorista arvostaa metsiä erityisesti taloudellisessa mielessä. Tyypillisimmin nämä ovat miehiä ja ammattikoulututkinnon suorittaneita / suorittavia.

Puun energiakäyttöön nuoret suhtautuvat melko kielteisesti.

Lähes puolet vastustaa puun energiakäytön lisäämistä.

Selvä enemmistö nuorista lisäisi tuuli- ja vesivoiman sekä muiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä enemmän kuin puun käyttöä energiantuotannossa.

Kaksi kolmesta nuoresta pitää puun energiakäyttöä uhkana luonnon monimuotoisuudelle. Näin ajattelevat etenkin naiset.

Kasvihuoneilmiön torjunnassa nuoret kuitenkin näkevät puulla tärkeän roolin öljyn ja kivihiilen korvaajana. Tätä mieltä ovat varsinkin naiset.

Suomen energiapuuvarojen riittävydestä nuorten keskuudessa vallitsee epätietoisuus.

Maaseudulla asuminen tai lapsuuden lomien vietto liittyvät positiiviseen näkemykseen puun energiakäytöstä.

3.2 Nuorten näkemykset metsänomistuksesta

3.2.1 Metsänomistuksen tavoitteet

Nuorten näkemyksissä mahdollisesta omasta metsänomistuksesta korostuvat ennen kaikkea ulkoiluun, virkistykseen ja vapaa-aikaan liittyvät tavoitteet (Taulukko 12). Myös luonnonsuojelua ja maiseman vaalimista nuoret korostavat yleisesti. Lisäksi valtaosa nuorista huomioisi tulevien sukupolvien tarpeita metsänomistuksessaan.

Polttopuiden saaminen omasta metsästä oli metsänomistuksen tavoite kolmelle neljästä nuoresta. Tämä tavoite on noussut tärkeimpien tavoitteiden joukkoon myös lukuisissa metsänomistajakyselyissä. Tässä hankekokonaisuudessa tutkituista uusista metsänomistajistakin kotitarvepuiden saantia omasta metsästä piti tärkeänä noin yhdeksän kymmenestä.

Noin joka toinen nuori pitää metsää kannattavana sijoituksena. Lähes yhtä suuri joukko näkee omassa metsänomistuksessa turvan pahan päivän varalle. Muuten metsää pitää taloudellisesti tärkeänä vajaa kolmannes nuorista. Mahdollisuudesta käyttää metsäomaisuutta lainan vakuutena vallitsee nuorten keskuudessa kaikkein eniten epätietoisuutta.

Joka neljäs nuori ei pidä metsänomistusta houkuttelevana sen aiheuttaman vaivan vuoksi. Joka kymmenes nuori ei haluaisi omistaa metsää missään olosuhteissa.

Taulukko12. Nuorten mielipiteet metsänomistuksesta.

Metsänomistukseen liittyvä arvo tai tavoite	Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Oma metsä turvaa ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet (n=226)	79	14	7
Omassa metsässä voi vaalia maisemaa (n=220)	77	20	3
Omasta metsästä saa tarvittavat polttopuut maksutta (n=227)	74	19	7
Haluun omistaa metsää sen verran, että voin rakentaa sinne vapaa-ajan asunnon (n=228)	66	18	16
Omassa metsässä voi keskittyä luonnon-suojeluun (n=226)	63	28	9
Mökkitontin omistaminen antaa mahdollisuuden vaalia pientä osaa maapallon metsistä (n=228)	63	24	13
En hakkaisi metsää, jos minulla olisi muutenkin rahaa (n=227)	61	17	22
Suuresta metsästä suojelisin osan ja osan pitäisin talouskäytössä (n=229)	54	23	23
Metsä on kannattava sijoitus (n=227)	51	39	9
Oma metsä on taloudellinen turva pahan päivän varalle (n=226)	46	41	13
Metsänomistus mahdollistaa metsästysharrastuksen (n=227)	36	41	23
Metsä on ennen kaikkea tulonlähde metsänomistajalle (n=226)	34	35	31
On tärkeää, että omasta metsästä saa puunmyyntituloja (n=224)	29	37	34
Metsänomistuksessa on tärkeintä, että siitä hyötyy itse (n=227)	29	27	44
Mökkitonttia suurempi metsä rajoittaa elämää (esim. vie liikaa aikaa tai on työlästä) (n=227)	28	42	30
Metsänomistus ei ole houkuttelevaa, koska siitä on vain vaivaa (n=227)	25	34	41

Voin käyttää omaa metsääni lainan vuokruutena pankille (n=225)	25	61	14
Haluaisin omistaa metsää niin paljon, että se tuottaa säännöllisesti puunmyyntituloja (n=229)	22	24	54
Oma metsä edustaa minulle ennen kaikkea työtä (n=225)	19	43	38
En halua omistaa metsää missään olosuhteissa (n=226)	11	24	65
Metsää ei kannata omistaa, koska siitä on paljon kuluja (n=224)	8	51	41
Tulevia sukupolvia ei kannata ajatella metsänomistuksessa (n=226)	7	22	71

*Arviointi suoritettu asteikolla 1-5 (1=Täysin samaa mieltä ... 5=täysin eri mieltä)

Taustapiirteisiin liittyvät erot nuorten näkemyksissä metsänomistuksesta

Mahdollisuutta maiseman ja luonnon suojeluun omassa metsänomistuksessa korostivat naiset useammin kuin miehet (Taulukko 13). Todennäköisyys jättää metsät hakkaamatta, mikäli rahantarvetta ei ole, on suurempi naisilla kuin miehillä. Naisten keskuudessa on myös miehiä yleisempää täydellinen kiinnostuksen puute metsänomistukseen.

Koulutus liittyy niin ikään nuorten näkemyksiin mahdollisesta metsänomistuksesta. Ammattikoulututkintoa suorittavat tai suorittaneet nuoret näkevät metsänomistuksessa muita useammin taloudellisia mahdollisuuksia. Lisäksi taloudelliset arvot ovat yleisempiä niiden keskuudessa, jotka itse omistavat metsää tai joiden vanhemmat tai isovanhemmat ovat metsänomistajia. Samoin miesten ja maaseudulla asuvien arvostuksissa korostuvat taloudelliset tavoitteet useammin kuin naisilla ja taajamissa tai kaupungeissa asuvilla. Kaikkein vähiten taloudelliset tavoitteet merkitsevät suurissa kaupungeissa asuville nuorille.

Metsänomistus kiinnostaa naisia vähemmän kuin miehiä ja kaupunkilaisia vähemmän kuin maaseudulla asuvia. Varsinkin suurissa kaupungeissa asuvat nuoret arvelevat metsänomistuksesta koituvan paljon vaivaa. Ne nuoret, joiden vanhemmat omistavat metsää, kokevat metsänomistamisen puolestaan teettävän paljon työtä.

Taulukko 13. Nuorten välisiä eroja metsänomistuksen käytössä ja tavoitteissa. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 6.)

Metsänomistukseen liittyvä arvo tai tavoite	Taustapiirre, joka lisää todennäköisyyttä olla samaa mieltä (+), olla eri mieltä (-) tai olla epävarma (0)
Omassa metsässä voi vaalia maisemaa	Nainen + Ei omista itse metsää + Isovanhemmat eivät omista metsää +
Omasta metsästä saa tarvittavat polttopuut maksutta	Isovanhemmat omistavat metsää +
Haluan omistaa metsää sen verran, että voin rakentaa sinne vapaa-ajan asunnon	Omistaa itse metsää +
Omassa metsässä voi keskittyä luonnonsuojeluun	Nainen + Lapsuuden lomat vietetty maaseudulla +
Mökkitontin omistaminen antaa mahdollisuuden vaalia pientä osaa maapallon metsistä	Omistaa metsää + Ei omista metsää 0
En hakkaisi metsää, jos minulla olisi muutenkin rahaa	Nainen + Ylioppilas + Ammattikoulu –
Suuresta metsästä suojelisin osan ja osan pitäisin talouskäytössä	Yli 25-vuotias + Ylioppilas + Peruskoulu –
Metsä on kannattava sijoitus	Mies + Ammattikoulu + Vanhemmat omistavat metsää +
Oma metsä on taloudellinen turva pahan päivän varalle	Mies + Vanhemmat eivät omista metsää 0
Metsänomistus mahdollistaa metsästysharrastuksen	Mies + Vanhemmat omistavat metsää + Isovanhemmat omistavat metsää +
Metsä on ennen kaikkea tulonlähde metsänomistajalle	Asuinpaikka taajama tai alle 20 000 as. kaupunki + Nykyinen ja lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki –
On tärkeää, että omasta metsästä saa puunmyyntituloja	Mies + Ammattikoulu + Vanhemmat omistavat metsää + Nainen 0

Metsänomistuksessa on tärkeintä, että siitä hyötyy itse	Ikä 18 vuotta + Mies + Asuinpaikka maaseutu, taajama tai pikkukaupunki + Ei omista itse metsää + Nykyinen ja lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki – Omistaa metsää 0
Mökkitonttia suurempi metsä rajoittaa elämää (esim. vie liikaa aikaa tai on työlästä)	Ammattikoulu –
Metsänomistus ei ole houkuttelevaa, koska siitä on vain vaivaa	Nykyinen asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki + Lapsuuden asuinpaikka 20 000 > as. kaupunki + Nykyinen asuinpaikka maaseutu –
Voin käyttää omaa metsääni lainan vakuutena pankille	Ikä yli 25-vuotta + Ammattikoulu + Isovanhemmat eivät omista metsää +
Haluaisin omistaa metsää niin paljon, että se tuottaa säännöllisesti puunmyyntituloja	Mies + Ammattikoulu + Omistaa metsää + Peruskoulu tai ylioppilas – Ei omista metsää –
Oma metsä edustaa minulle ennen kaikkea työtä	Asuinpaikka taajama tai pikkukaupunki + Vanhemmat omistavat metsää +
En halua omistaa metsää missään olosuhteissa	Nainen + Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka 20 000 – 100 000 as. kaupunki + Mies – Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka maaseutu – Vanhemmat omistavat metsää –
Metsää ei kannata omistaa, koska siitä on paljon kuluja	Peruskoulu + Nainen 0
Tulevia sukupolvia ei kannata ajatella metsänomistuksessa	Peruskoulu + Ammattikoulu tai ylioppilas –

Koulujen välisiä eroja nuorten näkemyksissä metsänomistuksesta

Nuorten suhtautuminen on varsin samanlaista moniin metsänomistukseen liittyviin kysymyksiin riippumatta siitä, ovatko nuoret Koulutuskeskus Salpauksen (luonnonvarainstituutti) tai jonkin lukioista kasvatteja. Tilastollisesti merkitseviä eroja esiintyi kuitenkin joidenkin väittämien kohdalla. Niiden perusteella Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijat suhtautuvat selvästi suopeammin metsien taloudelliseen hyödyntämiseen kuin lukiolaiset.

3.2.2. Metsänhoito ja metsäasioiden hoito

Yleisimmin nuoret arvioivat hoitavansa itse metsiin liittyvät paperityöt (Taulukko 14). Sen sijaan hakkuut nuoret arvelevat teettävänsä pääasiassa ulkopuolisilla. Tosin joka kymmenes nuori uskoo tekevänsä harvennushakkuut kokonaan itse.

Puukauppaan liittyviä asioita tekisi ainakin osittain itse runsas puolet. Myös metsänhoitotöistä yli puolet tekisi vähintään osan itse.

Taulukko 14. Nuorten arviot metsäasioiden ja -töiden hoidosta, jos olisivat metsänomistajia.

Hoidettava metsäasia / metsätö	Tekisin kokonaan itse %	Tekisin osittain itse ja teettäisin lopun %	Teettäi- sin ko- konaan ulko- puoli- silla %	En osaa sanoa %
Puukauppaan liittyvät asiat (leimikon teko, yhteydenot- to ostajiin, kilpailutus, jne.) (n=226)	9	48	16	27
Päätehakkuut (työn teke- minen) (n=225)	5	28	45	22
Harvennushakkuut (työn tekeminen) (n=224)	10	35	33	22
Metsänhoitotyöt (n=224)	14	45	16	25
Metsäasioiden hoito (vero- asiat, tukien hakeminen, kirjanpito jne.) (n=226)	22	33	20	25

Taustaan liittyviä eroja nuorten arvioissa metsäasioiden hoidosta

Omatoimisuus metsätöissä ja metsäasioissa on todennäköisempää miesten keskuudessa kuin naisilla (Taulukko 15). Ammattikoulututkinnon suorittaneet tai sitä suorittavat arvioivat myös muita useammin hoitavansa metsätöitä itse. Yllättävästi ammattikoulututkinnon suorittaneet kuitenkin teettäisivät selvästi muita useammin metsätalouden paperityöt kokonaan ulkopuolisilla.

Vanhempien sekä isovanhempien metsänomistus lisäävät myös todennäköisyyttä sille, että nuori arvioi hoitavansa metsäasiat omatoimisesti. Naiset sekä ylioppilastutkinnon suorittaneet puolestaan hoidattaisivat muita todennäköisemmin metsätöitä ulkopuolisilla. Ylioppilastutkinnon suorittaneet arvioivat sen sijaan muita yleisemmin tekevänsä paperityöt ainakin osittain itse. Koulujen välisiä eroja esiintyi vain harvennushakkui-

den osalta. Näitä eroja ei kuitenkaan selitä mikään erityinen koulukohtainen tekijä.

Taulukko 15. Nuorten välisiä eroja arvioissa metsäasioiden hoitamisesta. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 7.)

Hoidettava metsäasia / metsätyö	Taustapiirre, joka lisää todennäköisyyttä tehdä itse (+) tai teettää muilla (-)
Puukauppaan liittyvät asiat (leimikon teko, yhteydenotto ostajiin, kilpailutus, jne.)	Mies + Nainen –
Päättehakkuut (työn tekeminen)	Vanhemmat omistavat metsää + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu +
Harvennushakkuut (työn tekeminen)	Mies + Ammattikoulu + Isovanhemmat omistavat metsää + Nainen – Ylioppilas –
Metsänhoitotyöt	Ammattikoulu + Vanhemmat omistavat metsää +
Metsäasioiden hoito (veroasiat, tukien hakeminen, kirjanpito jne.)	Mies + Ylioppilas + Nainen – Ammattikoulu –

Nuorten arviot ulkopuolisen avun käytöstä metsäasioiden hoidossa

Metsänomistajien omat organisaatiot ovat vahvasti edustettuina nuorten arvioissa, mistä he hakisivat apua metsällisiin asioihin (Taulukko 16). Erityisesti metsänhoitoyhdistyksen asema on vahva nuorten keskuudessa. Sen puoleen metsäasioissa kääntyisi kaksi kolmesta nuoresta.

Oman perheen ja sukulaisten merkitys tietolähteenä tulee myös melko voimakkaasti esiin nuorten tietolähteenä. Kaikkiaan joku tuttu, jolta voi kysyä neuvoa, on nuorille tärkeä. Myös tuttu metsuri kuuluu tähän joukkoon ja on tärkeämpi tietolähde kuin esimerkiksi internet.

Metsäyhtiöitä pitää myös melko moni nuori tärkeänä tietokanavana. Joka kymmenes nuori ei osaa nimetä tahoa, jonka puoleen kääntyisi.

Taulukko 16. Nuorten arviot ulkopuolisen avun käytöstä metsäasioissa omalla kohdallaan.

Palveluntarjoaja / avun lähde	Käyttäisi % (n=232)
Metsänhoitoyhdistys	67
Omat vanhemmat tai sukulaiset	46
Tuttu metsuri	41
Paikallinen metsänomistajayhdistys	38
Internet	35
Metsäyhtiö	23
Muu metsäorganisaatio ¹⁾	1
Muu ²⁾	1
En tiedä, mistä apua voi saada	11

¹⁾ Metsähallitus

²⁾ Esim. opettaja

Eroja nuorten välillä ulkopuolisen avun käytössä

Metsänhoitoyhdistyksen puoleen metsäasioissa kääntyisivät ennen kaikkea ammattikoulututkinnon suorittaneet (Taulukko 17). Metsänhoitoyhdistykseen turvautuisivat myös useammin sellaiset metsänomistajat, joiden isovanhemmilla ei ole metsää kuin metsänomistajasuvuista lähtöisin olevat nuoret.

Omat vanhemmat ja sukulaiset ovat tärkeä tietolähde ennen kaikkea ylioppilastaustaisille ja maaseudulla asuville nuorille sekä lapsuuden lomat maaseudulla viettäneille. Vanhempien ja sukulaisten tietoon turvautuvat ovat lisäksi usein itse metsänomistajia tai heidän vanhempansa tai isovanhemmat omistavat metsää.

Internetistä apua hakisivat hieman varttuneemmat nuoret sekä ne, joiden isovanhemmilla ei ole metsää. Metsäyhtiön apuun turvautuisivat muita yleisemmin itse metsää omistavat nuoret.

Taulukko 17. Nuorten taustapiirteisiin liittyvät erot ulkopuolisen avun käytössä.

Apua antava taho / palvelun tarjoaja	Taustapiirre		Käyttäisi %
Metsänhoitoyh- distys	<u>Koulututkinto**</u>	Peruskoulu	66
		Ammattikoulu	92
		Ylioppilas	63
	<u>Isovanhempien metsänomistus**:</u>		
		Omistavat metsää	63
		Eivät omista	78
	Ei osaa sanoa	60	
Vanhemmat tai sukulaiset	<u>Koulututkinto*</u>	Peruskoulu	36
		Ammattikoulu	40
		Ylioppilas	53
	<u>Nykyinen asuinpaikka**:</u>		
		Maaseutu	59
		Taajama / pikkukaupunki	45
	Kaupunki 20 000–100 000 asukasta	33	
	Kaupunki yli 100 000 asukasta	41	
<u>Lapsuuden lomamiljö*:</u>			
	Maaseutu	53	
	Kaupunki	38	
	Muu ympäristö	30	
<u>Oma metsänomistus*:</u>			
	Omistaa metsää	69	
	Ei omista	45	
<u>Vanhempien metsänomistus***:</u>			
	Omistavat metsää	66	
	Eivät omista	31	
	Ei osaa sanoa	52	
<u>Isovanhempien metsänomistus***:</u>			
	Omistavat metsää	59	
	Eivät omista	32	
	Ei osaa sanoa	44	
Paikallinen met- sänomistajayh- distys	<u>Lapsuuden lomaympäristö*</u>		
		Metsäympäristö kotimaassa	42
		Muu luontoympäristö kotimaassa	23
		Muu ympäristö	39

Internet	<u>Ikä*</u> :	alle 18 vuotta	33
		18 vuotta	36
		19–25 vuotta	21
		yli 25 vuotta	80
<u>Isovanhempien metsänomistus***:</u>			
		Omistavat metsää	30
		Eivät omista	49
		Ei osaa sanoa	24
Metsäyhtiö	<u>Koulututkinto**</u>	Peruskoulu	36
		Ammattikoulu	28
		Ylioppilas	19
<u>Oma metsänomistus***:</u>			
		Omistaa metsää	54
		Ei omista	22
Muu metsäorga- nisaatio	<u>Koulututkinto**</u>	Peruskoulu	4
		Ammattikoulu	0
		Ylioppilas	0
<u>Lapsuuden lomaympäristö**</u>			
		Metsäympäristö kotimaassa	1
		Muu luontoympäristö kotimaassa	0
		Muu ympäristö	8

Tilastollinen merkitsevyys: ***($p \leq 0,01$), **($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

NUORTEN NÄKEMYKSET METSÄNOMISTUKSESTA, METSIEN HOIDOSTA, METSÄASIOIDEN HOIDOSTA JA ULKOPUOLISEN AVUN KÄYTÖSTÄ METSÄASIOISSA – YHTEENVETO

Metsänomistuksen kiinnostavuus ja tavoitteet:

Metsänomistus kiinnostaa miehiä enemmän kuin naisia ja maaseudulla asuvia enemmän kuin kaupungeissa asuvia.

Nuoret korostaisivat mahdollisessa omassa metsänomistuksessaan ennen kaikkea ulkoilua, virkistystä ja vapaa-aikaa.

Luonnonsuojelu ja maiseman vaaliminen olisivat myös yleisiä nuorten metsänomistuksen tavoitteita. Tämä korostui yleisemmin naisilla kuin miehillä.

Polttopuiden saaminen omasta metsästä veloituksetta on tärkeä kolmelle neljästä nuoresta.

Taloudelliset tavoitteet metsänomistuksessa ovat etusijalla joka kolmannelle nuorella. Tämä oli muita yleisempää ammattikoulutaustaisilla sekä metsänomistajaperheistä ja –suvuista lähtöisin olevilla nuorilla. Kaikkein vähiten taloudellisia tavoitteita arvostivat suurimmissa kaupungeissa asuvat nuoret.

Joka toinen nuori korostaa metsää kuitenkin kannattavana sijoituksena sekä turvana pahan päivän varalle.

Joka kymmenes nuori ei olisi halukas omistamaan metsää missään olosuhteissa. Naisten keskuudessa tämä on yleisempää kuin miesten joukossa.

Metsätöiden ja –asioiden hoito:

Metsäasioista ja –töistä nuoret arvelevat hoitavansa osan itse ja teettävänsä osan ulkopuolisilla.

Yleisimmin nuoret hoitaisivat paperityöt itse ja teettäisivät hakkuut ulkopuolisilla.

Puukauppaan liittyviä asioita sekä metsänhoitotöitä joka toinen nuori haluaa tehdä ainakin osittain itse.

Omatoimisuus metsätöissä on yleisintä miesten ja ammattikoulutaustaisten keskuudessa. Ylioppilastaustaiset tekisivät oman arvionsa mukaan yleisimmin paperityöt itse.

Ulkopuolisen avun lähteet:

Metsänhoitoyhdistyksen puoleen kääntyisi kaksi kolmesta nuoresta, eli asema ulkopuolisen avun lähteenä on vahva.

Metsänhoitoyhdistys on tärkeä erityisesti ammattikoulutaustaisille sekä nuorille, jotka eivät ole lähtöisin metsänomistajasuvuista.

Oman perheen ja suvun merkitys avun antajana on myös suuri. Lähes puolet nuorista turvautuisi perheeseen tai sukuun.

Oma perhe ja suku ovat tärkeitä varsinkin ylioppilastaustaisille, maaseudulla asuville sekä metsänomistajasuvuista lähtöisin oleville.

Internet on tärkeä tietolähde kolmannekselle nuorista.

Varttuneemmat nuoret sekä ne, jotka eivät ole lähtöisin metsänomistajasuvuista, turvautuisivat internetiin varmimmin.

Metsäyhtiöiden apuun turvautuisivat muita yleisemmin itse metsää omistavat.

3.2.3 Puukauppa

Nuorten arviot puunmyyntipäätökseen vaikuttavista tekijöistä

Taloudelliset tekijät ovat yleisimmät nuorten puunmyyntipäätökseen vaikuttavat tekijät (Taulukko 18). Tärkein puukauppaan vaikuttava tekijä on puun hinta kolmelle nuorelle neljästä. Rahan tarve asunnon tai auton ostoon on tärkeä kriteeri kahdelle kolmesta. Metsänomistuksen tavoitteissa taloudelliset tavoitteet korostuvat huomattavasti pienemmällä ryhmällä.

Hakkuumahdollisuudet ja luontoarvot ovat niin ikään tärkeimpien kriteerien joukossa nuorten tehdessä puunmyyntipäätöstä. Metsäammattilaisten merkitys on myös varsin suuri päätöksenteossa.

Hakkuiden vaikutukset maisemaan ja virkistysmahdollisuuksiin painavat myyntipäätöksenteossa selvästi vähemmän kuin taloudelliset tekijät. Naapurien esimerkillä on kaikkein vähäisin merkitys nuorten päätöksenteossa.

Taulukko 18. Nuorten puunmyyntipäätökseen vaikuttavien tekijöiden tärkeys.

<i>Puukauppaan liittyvä tekijä</i>	Keski-arvo*	Suuri merkitys %	Ei suuri eikä vähäinen merkitys %	Vähäinen merkitys %
Puusta saa hyvän hinnan (n=224)	2,06	77	16	7
Metsissäni on harvennus- tai päätehakkuikäistä puustoa (n=222)	2,23	61	34	5
Tarvitsen rahaa (esim. asunnon tai auton ostoon) (n=223)	2,37	61	26	13
Hakkuut parantavat metsäni luonto-arvoja (n=225)	2,40	57	32	11
Metsäsuunnitelmani sisältää hakkuusuosituksen (n=221)	2,47	50	42	7
Metsäammattilaiset suosittelevat hakkuita metsässäni (n=222)	2,49	51	39	10
Metsätalouteni kannattavuus edellyttää puun myyntiä (n=224)	2,60	44	43	13
Hakkuut parantavat metsäni maiseuma-arvoja (n=225)	2,67	45	34	21
Hakkuut parantavat metsäni virkistyskäyttömahdollisuuksia (n=222)	2,65	48	33	19
Sijoitan metsärahojani paremmin tuottaviin kohteisiin (n=225)	3,01	23	54	23
Joku perheenjäsenistä ehdottaa puukauppaa (n=224)	3,06	27	46	27
Naapurien/tuttavien esimerkki (n=224)	3,48	15	41	44
¹⁾ Muu (n=46)	3,33	6	74	20

*Arviointi suoritettu asteikolla 1-5 (1=erittäin suuri merkitys ... 5=ei mitään merkitystä)

¹⁾ Ei yksilöity

Taustoihin liittyviä eroja nuorten arvioissa puunmyyntipäätöksen syntyyn vaikuttavista tekijöistä

Varttuneet nuoret pitävät kaikkein yleisimmin puun hintaa tärkeänä myyntipäätökseen vaikuttavana tekijänä (Taulukko 19). Lisäksi taajamassa tai pikkukaupungissa asuvat pitävät puun hintaa keskimääräistä yleisemmin tärkeänä kriteerinä. Rahan tarve korostuu tärkeänä kriteerinä etenkin miehillä. Lisäksi metsätalouden kannattavuus on miehille sekä taajamissa tai pikkukaupungeissa asuville keskimääräistä yleisemmin tärkeä kriteeri päätöksenteossa. Miehet käyttävät myös melko yleisesti metsäsuunnitelmaa päätöstensä perustana. Naiset sen sijaan luottavat metsäammattilaisten suosituksiin.

Hakkuumahdollisuuksia puunmyyntipäätöksissään painottavat ammatikoulutaustaiset sekä metsänomistajasuvuista lähtöisin olevat nuoret. Hakkuun vaikutuksia luontoarvoille painottavat erityisesti nuoret, jotka eivät itse omista metsää. Maisema-arvot ovat tärkeä kriteeri etenkin naisten sekä suurissa kaupungeissa asuvien keskuudessa.

Taulukko 19. Nuorten taustatekijät, jotka edistävät puunmyyntipäätöksen syntymistä. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 8.)

Puunmyyntipäätökseen vaikuttava tekijä	Taustapiirre, joka lisää tekijän merkitystä
Puusta saa hyvän hinnan	Ikä yli 25 vuotta Asuinpaikka taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
Metsissäni on harvennus- tai päätehakkuuikäistä puustoa	Ammattikoulutausta Isovanhemmat omistavat metsää Lapsuuden asuinpaikka yli 20 000 as. kaupunki
Tarvitsen rahaa (esim. asunnon tai auton ostoon)	Mies
Hakkuut parantavat metsäni luontoarvoja	Ei omista metsää
Metsäsuunnitelmani sisältää hakkuusuosituksen	Mies Ammattikoulutausta
Metsäammattilaiset suosittelevat hakkuita metsässäni	Nainen
Metsätalouteni kannattavuus edellyttää puun myyntiä	Mies Asuinpaikka taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
Hakkuut parantavat metsäni maisema-arvoja	Ikä yli 25 vuotta Asuinpaikka yli 100 000 as kaupunki
Joku perheenjäsenistä ehdottaa puukauppaa	Vanhemmat omistavat metsää

Erot koulujen välillä

Puusta saatava hinta, joka on tärkein puunmyyntipäätökseen vaikuttava tekijä, ei vaihdellut kouluittain tilastollisesti merkitsevästi. Hakkuumahdollisuuksien sekä hakkuiden maisemaan kohdistuvien vaikutusten tärkeys sen sijaan vaihteli kouluittain. Myös metsäsuunnitelman sekä ammattilaisten suositusten merkitys päätöksentekokriteerinä vaihteli kouluittain. Yleisimmin metsäsuunnitelmaa pitivät tärkeänä Koulutuskeskus Salpauk-

sen oppilaat. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että metsäsuunnitelma ei ole kovin tuttu nuorten keskuudessa.

NUORTEN ARVIOT PUUNMYYNTIPÄÄTÖKSEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ - YHTEENVETO

Omien arvioidensa mukaan taloudelliset tekijät vaikuttavat eniten nuorten puunmyyntipäätökseen. Tärkein tekijä on puun hinta.

Hakkuumahdollisuudet ja luontoarvot ovat myös nuorten tärkeimpien päätöksentekokriteereiden joukossa, samoin metsäammattilaisten suositukset.

Hakkuuiden vaikutukset maisemaan ja virkistyskäyttöön painavat päätöksenteossa selvästi vähemmän kuin taloudelliset tekijät.

3.3 Nuorten tiedot ja tietolähteet metsä- ja ympäristöasioissa

3.3.1 Omat tiedot

Omien arvioidensa mukaan nuorilla on eniten tietoa ilmastonmuutokseen ja metsäekologiaan liittyvistä asioista (Taulukko 20). Metsäteollisuuteen ja metsätalouteen liittyvät asiat ovat selvästi vieraampia suurelle osalle. Puukauppaan liittyvät asiat ovat vielä näitäkin vieraampia asioita nuorille.

Kaikkein vähiten nuorilla on tietoa metsäsertifiointiin ja metsäverotukseen liittyvistä asioista. Neljälle viidestä ne ovat lähes tuntemattomia.

Taulukko 20. Nuorten arviot omista tiedoista metsä- ja ympäristöasioissa.

<i>Tietää...</i>	Paljon %	Jonkin verran %	Vähän tai ei ollenkaan %
Ilmastonmuutoksesta (n=232)	73	22	5
Metsäekologiaan liittyvistä asioista (eliöiden ja metsäympäristön väliset suhteet, metsäluonnon monimuotoisuus) (n=232)	41	33	26
Bioenergiasta (n=231)	36	30	34
Metsäteollisuuteen liittyvistä asioista (n=229)	28	37	45
Metsänhoitoon liittyvistä asioista (n=232)	25	39	36
Metsätalouteen liittyvistä asioista (n=232)	24	37	39
Hiilen kierrosta (n=231)	22	24	54
Puukauppaan liittyvistä asioista (n=232)	13	21	66
Metsäsertifioinnista (n=231)	4	12	84
Metsäverotukseen liittyvistä asioista (n=232)	3	15	82

Nuorten välisiä eroja metsä- ja ympäristöasioihin liittyvän tietomäärän suhteen

Metsätalouteen ja puukauppaan liittyvissä asioissa miehillä sekä ammattikoulutustaisilla nuorilla on parhaimmat tiedot (Taulukko 21). Hyvään tietotasoon metsäasioissa liittyy lisäksi maaseudulla tai taajamassa asuminen joko nykyisin tai lapsuudessa. Nuoren oma tai suvun metsänomistus on myös yhteydessä keskimääräistä parempiin tietoihin metsäasioissa.

Ilmastonmuutos sekä bioenergia-asiat ovat parhaiten hallussa 18-vuotiailla ja sitä nuoremmilla. Muutoin alle 18-vuotiailla oli pääasiassa keskimääräistä heikommät tiedot.

Taulukko 21. Nuorten välisiä eroja metsä- ja ympäristöasioihin liittyvissä tiedoissa. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 9.)

Metsä- ja ympäristöasioihin liittyvä tietoa-alue	Taustapiirre, joka lisää (+) / vähentää (-) tiedon määrää
Ilmastonmuutos	Alle 19-vuotias + Lapsuuden lomaa vietetty maaseudulla + Yli 25-vuotias –
Bioenergia	18-vuotias + Lapsuuden lomaa vietetty metsäympäristössä kotimaassa + Yli 25-vuotias –
Metsäteollisuuteen liittyvät asiat	Mies + Asuinpaikka maaseutu tai taajama / pikkukaupunki + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu + Alle 18-vuotias – Nainen – Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki –
Metsänhoitoon liittyvät asiat	Mies + Ammattikoulu + Nykyinen asuinpaikka maaseutu tai taajama + Lapsuuden asuinpaikka maaseutu + Isovanhemmat omistavat metsää + Alle 18-vuotias – Nainen – Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki – Ylioppilas –
Metsätalouteen liittyvät asiat	Mies + Ammattikoulu + Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka maaseutu + Alle 18-vuotias – Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki –
Hiilen kierto	Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki +
Puukauppaan liittyvät asiat	Mies + Ammattikoulu + Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka maaseutu + Omistaa itse tai vanhemmat omistavat metsää +
Metsäsertifiointi	Ammattikoulu + Nainen –
Metsäverotukseen liittyvät asiat	Nainen – Ylioppilas – Nykyinen tai lapsuuden asuinpaikka yli 100 000 as. kaupunki – Ei omista metsää – Isovanhemmat eivät omista metsää –

Naisilla, suurimmissa kaupungeissa asuvilla tai kasvaneilla sekä ylioppilastaustaisilla nuorilla oli lähes kaikessa keskimääräistä vähäisemmät tiedot. Hiilen kierron hallitsivat kuitenkin parhaiten yli 100 000 asukkaan kaupungeissa asuvat nuoret.

3.3.2 Tiedon saatavuus

Metsäasioista tiedottaminen

Kaksi kolmesta nuoresta on sitä mieltä, että aktiivinen median seuranta lisää tietämystä myös metsäasioissa (Taulukko 22). Tätä seurantaa varten koulussa jaettava tieto metsäalasta on heidän mukaansa keskeistä.

Taulukko 22. Nuorten käsitykset metsätalouteen ja metsäteollisuuteen liittyvästä tiedon tarjonnasta

Tiedon saantiin liittyvä väittämä	Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Median seuraaminen aktiivisesti kaikissa asioissa auttaa saamaan tietoa myös metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta (n=231)	65	29	6
Metsäteollisuutta käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan (n=230)	53	23	24
Opettaja ratkaisee, kuinka paljon tietoa metsäasioista koulussa saa (n=232)	52	22	26
Metsätaloutta (= metsänhoito ja -käyttö) käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan (n=231)	45	25	30
Tiedotusvälineissä käytävää keskustelua metsäasioista on vaikea seurata ilman koulussa saatua tietoa alan asioista (n=232)	39	34	27
Lukiossa metsätaloudesta (= metsänhoito ja -käyttö) jaetaan tietoa aivan liian vähän (n=227)	38	41	21
Lukiossa metsäteollisuudesta jaetaan tietoa aivan liian vähän (n=227)	36	41	23

*Arviointi suoritettu asteikolla 1-5 (1=Täysin samaa mieltä ... 5=Täysin eri mieltä)

Nuorten vastausten perusteella sekä peruskoulussa että lukiossa jaettava tieto metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta on riittämätön nuorten tarpeisiin. Heidän mukaansa opettajalla on suuri merkitys siinä, kuinka paljon metsäasioita koulussa opetetaan.

Nuorten välisiä eroja tiedottamiseen liittyvissä mielipiteissä

Peruskoulun opetus metsätalouteen ja metsäteollisuuteen liittyvistä asioista on hyvin vähäistä erityisesti niiden nuorten mielestä, joiden lapsuuden lomailuun on liittynyt metsä. Lukio-opetuksessa saatavia tietoja vastaavista asioista pitävät riittämättöminä kaikkein yleisimmin naiset, ammattikoulutaustaiset, maaseudulla asuvat ja metsänomistajaperheistä lähtöisin olevat nuoret. Tarkat jakaumat on esitetty Liitteessä 10.

Erityisesti naiset sekä taajamissa ja suurimmissa kaupungeissa asuvat nuoret kokevat alan tietämyksen tärkeäksi, jos haluaa seurata tiedotusvälineissä käytävää alan keskustelua. Tämä näkemys oli melko yleinen myös niiden nuorten keskuudessa, joiden vanhemmat eivät omista metsää. Toisaalta naiset olivat miehiä yleisemmin sitä mieltä, että yleisesti aktiivinen median seuraaminen lisää tietomäärää myös metsäasioissa.

Nuorten tiedonhankintaan liittyviä tekijöitä

Joka toiselle nuorelle koulu on merkittävä tietolähde metsätaloutta koskevissa asioissa (Taulukko 23). Metsäteollisuuteen liittyvissä asioissakin koulu on tärkeä tietolähde joka kolmannelle. Sama määrä nuoria on saanut tietoa hiilenkierrosta kouluopetuksen yhteydessä.

Joka seitsemäs nuori seuraa metsäteollisuuteen liittyviä asioita omaan asuinpaikkaan tai lähipiiriin liittyvien kytköksien vuoksi. Julkinen energiapuukeskustelu kiinnostaa samaa määrää nuoria.

Metsäyhtiöiden pörssikursseja seuraa vain marginaalinen ryhmä nuoria. Joka neljättä nuorta metsäteollisuus tai metsätalous ei kiinnosta ollenkaan.

Taulukko 23. Nuorten tiedonhankintaan liittyviä tekijöitä.

	Kuvaa tilannetta...		
	Hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Huonosti
<i>Tiedon saantiin liittyvä väittämä</i>	%	%	%
Koulu on merkittävä tietolähde metsätaloutta (= metsänhoito ja -käyttö) koskevista asioissa (n=230)	49	25	26
Hiilen kierto on tullut minulle tutuksi kouluopetuksen yhteydessä (n=230)	37	20	43
Koulu on merkittävä tietolähde metsäteollisuutta koskevista asioissa (n=229)	36	34	30
Metsäteollisuus ei kiinnosta minua lainkaan (n=231)	27	31	42
Metsätalous (= metsänhoito ja -käyttö) ei kiinnosta minua lainkaan (n=231)	26	30	44
Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska kotipaikkakunnallani on metsäteollisuutta (n=232)	15	18	67
Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska minulla on sukulaisia / ystäviä, jotka työskentelevät metsäteollisuudessa (n=232)	15	12	73
Seuraan aktiivisesti julkisuudessa käytävää keskustelua puun energiakäytöstä (n=232)	14	25	61
Seuraan metsäyhtiöiden pörssikursseja (n=232)	5	9	86

*Arviointi suoritettu asteikolla 1-5 (1=Kuvaa tilannetta erittäin hyvin ... 5=Ei kuvaa tilannetta ollenkaan)

Erot nuorten välillä tiedonhankintaan liittyvissä asioissa

Koulun merkitys metsätaloudesta saatavan tiedon lähteenä on suuri etenkin yli 18-vuotiailla sekä ammattikoulutaustaisilla nuorilla. Koulun merkitys on puolestaan keskimääräistä vähäisempi nuorilla, jotka ovat varttuneet 20 000–100 000 asukkaan kaupungeissa sekä niillä, joiden vanhemmat omistavat metsää. Julkista keskustelua energiapuuasioista seuraavat etenkin yli 25-vuotiaat ja ammattikoulutaustaiset nuoret.

Metsäteollisuutta koskevissa asioissa koulun merkitys on keskimääräistä suurempi taajamissa ja pikkukaupungeissa asuville. Metsäteollisuudessa työskentelevien ystävien vuoksi metsäteollisuutta seuraavilla nuorilla on keskimääräistä useammin ammattikoulutausta tai he omistavat itse metsää. Metsäyhtiöiden pörssikurssien seuraaminen on keskimääräistä yleisempää miesten ja metsää omistavien nuorten keskuudessa.

Metsätalous kiinnostaa keskimääräistä vähemmän naisia, peruskoulu- tai ylioppilastaustaisia, yli 20 000 asukkaan kaupungeissa asuneita tai kasvaneita nuoria. Nuoret, joiden vanhemmat eivät omista metsää tai ovat näiden metsänomistuksesta epävarmoja, ovat niin ikään keskimääräistä vähemmän kiinnostuneita metsätaloudesta. Metsäteollisuus puolestaan kiinnostaa peruskoulu- ja ylioppilastaustaisia nuoria vähemmän kuin ammattikoulutaustaisia.

Tarkemmat erot on esitetty Liitteessä 11.

3.3.3 Tietolähteet

Tärkeimmät tietolähteet

Lähes kaikki nuoret kokevat saaneensa tietoa metsäasioista peruskoulussa (Taulukko 24). Joka kolmannelle peruskoulu on myös ollut tärkein tietolähde. Neljä viidestä nuoresta on saanut metsätietoa lukioista tai TV:stä. Lukio on tärkein tietolähde joka neljännelle ja toiseksi tärkein lähes yhtä suurelle osalle nuorista.

Omien vanhempien tai sukulaisten kautta tietoa on saanut yli puolet nuorista. Vanhemmat ja sukulaiset muodostavat tärkeimmän tietolähteen noin joka seitsemännelle nuorelle.

Sanoma- ja aikakauslehdistä metsäasioihin liittyvää tietoa on saanut varsin suuri osa nuorista eli kaksi kolmannesta. Lähes puolet on käyttänyt tietolähteenään internetiä. Tärkeimmiksi tietolähteikseen nämä nimeää kuitenkin harva nuori.

Ystävät ja opiskelijatoverit sekä radio ovat myös melko yleisiä tietokanavia nuorten keskuudessa. Tärkeimmäksi tietolähteeksi niitä ei kuitenkaan nimeä kukaan ja hyvin harva myös toiseksi tai kolmanneksi tärkeimmäksi.

Ympäristöjärjestöilläkin on kohtalainen merkitys nuorten tiedonsaamisissa. Lähes joka viides on saanut metsätietoa tämän kanavan kautta. Joillekin se muodostaa myös tärkeimmän tietolähteen, mutta tämä ryhmä on marginaalinen. Alan lehdet ja kirjallisuus sen sijaan on melko harvojen tiedonlähteenä metsäasioissa. Marginaalinen on myös niiden nuorten ryhmä, jotka eivät ole saaneet tietoa mistään.

Taulukko 24. Nuorten käyttämät tietolähteet metsäasioissa ja niiden tärkeys.

Tietokanava	Tärkein (n=232) %	Toiseksi tärkein (n=232) %	Kolman- neksi tärkein (n=232) %	Käyttänyt joskus (n=232) %
Peruskoulu	35	19	14	93
Lukio	25	23	10	80
Omat vanhemmat tai sukulaiset	14	12	9	57
TV	10	13	22	80
Oppilaitos, jossa opiskelee ¹⁾	6	2	0	11
Sanoma- ja aikakauslehdet	2	14	14	67
Internet	2	4	11	47
Muut järjestöt / yhteisöt	1	1	1	6
Ympäristöjärjestöt	1	0	3	19
Ystävät / opiskelijatoverit	0	3	5	32
Radio	0	2	2	25
Metsäyhtiöt / muu teollisuus	0	2	2	9
Alan lehdet	0	1	0	11
Alan kirjallisuus	0	0	1	7
Muu ²⁾	1	0	0	3
Tietoa ei ole saatu mistään	1			

¹⁾Oman oppilaitoksen olivat nimenneet yleisimmin Koulutuskeskus Salpauksen oppilaat

²⁾Muina tietolähteinä mainittiin partio, aikaisempi koulutus (puutarhuri), täti, opettaja, Luontoliitto, liikkuminen metsässä, omat kokemukset

Nuorten välisiä eroja tietolähteiden käytössä

Taajamissa ja yli 100 000 asukkaan kaupungeissa asuvilla nuorilla tärkeimpiin tietolähteisiin metsäasioissa kuuluvat muita yleisemmin lukio, sanoma- ja aikakauslehdet, internet sekä radio (Taulukko 25). Lukio on keskimääräistä yleisempi tiedon lähde myös niille, joiden vanhemmat eivät omista metsää.

Tutkimuksen vanhimmat opiskelijat käyttivät muita yleisemmin metsätiedon lähteenä ympäristö- ja muita järjestöjä sekä alan lehtiä ja kirjallisuutta. Sanoma- ja aikakauslehtiä käytettiin myös tässä ryhmässä sekä alle 18-vuotiaiden keskuudessa keskimääräistä enemmän. Lisäksi alle 18-vuotiaat saivat muita enemmän tietoa metsäasioista radion välityksellä.

Metsänomistajavanhempien lapsille tärkeitä tietolähteitä ovat keskimääräistä useammin omat vanhemmat ja sukulaiset sekä internet. Itse metsää omistaville nuorille keskimääräistä tärkeämpiä tietolähteitä ovat ympäristöjärjestöt, radio sekä metsäyhtiöt tai muu teollisuus.

Ammattikoulutaustaisille nuorille on oma oppilaitos muita yleisemmin tärkeä tietolähde. Lisäksi nämä nuoret suosivat muita enemmän erilaisia järjestöjä (pl. ympäristöjärjestöt) sekä alan lehtiä ja kirjallisuutta.

Naiset käyttävät miehiä enemmän tietolähteinään sanoma- ja aikakauslehtiä, ympäristö- ja muita järjestöjä sekä ystäviään. Miehet puolestaan käyttivät naisia yleisemmin metsäyhtiöitä tiedonlähteinään.

Taulukko 25. Nuorten välisiä eroja tietolähteiden käytössä. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 12)

Tietolähde	Taustapiirre, joka lisää todennäköisyyttä käyttää tietolähdettä
Lukio	Asuinpaikka taajama tai yli 100 000 as. kaupunki Ei ole itse metsänomistaja, eikä vanhemmat omista metsää
Omat vanhemmat tai sukulaiset	Vanhemmat omistavat metsää
Oppilaitos, jossa opiskelee	Ammattikoulu
Sanoma- ja aikakauslehdet	Ikä alle 18 vuotta tai yli 25 vuotta Nainen Asuinpaikka taajama tai yli 100 000 as. kaupunki
Internet	Asuinpaikka taajama tai yli 100 000 as. kaupunki Vanhemmat omistavat metsää
Muut järjestöt	Ikä yli 25 vuotta Nainen Ammattikoulu
Ympäristöjärjestöt	Ikä yli 25 vuotta Nainen Omistaa metsää
Ystävät	Nainen
Radio	Ikä alle 18 vuotta Asuinpaikka taajama tai yli 100 000 as. kaupunki Omistaa metsää
Metsäyhtiöt / muu teollisuus	Mies Asuinpaikka taajama tai 20 000–100 000 as. kaupunki Omistaa itse tai isovanhemmat omistavat metsää
Alan lehdet	Ikä yli 19 vuotta Ammattikoulu
Alan kirjallisuus	Ikä yli 25 vuotta Ammattikoulu

Puukauppaan liittyvän tiedon saanti metsänomistajaperheissä

Kaksi kolmesta nuoresta arvostaa vanhemmilta ja isovanhemmilta saatavaa tietoa metsäasioissa (Taulukko 26). Puukauppa-asioista metsänomistajaperheissä keskustellaan tulosten mukaan kuitenkin melko vähän, sillä vain joka neljäs metsänomistajaperheen nuori ilmoitti, että perheessä keskustellaan yhteisesti puukauppa-asioista. Kahdessa kolmesta perheestä puukauppaan liittyviin päätöksiin pääsee osallistumaan vain osa perheenjäsenistä. Joka toisessa perheessä päätöksen tekee yksi henkilö.

Taulukko 26. Kotoa saatavan tiedon merkitys ja puukaupan päätöksentekijä metsänomistajaperheissä. (Taulukko sisältää vain niiden opiskelijoiden vastaukset, joiden vanhemmat omistavat metsää.)

Tiedon saantiin tai puukaupan päätöksentekoon liittyvä väittämä	Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Vanhemmilta ja isovanhemmilta saatu tieto metsäasioissa on arvokasta (n=77)	69	19	12
Perheessäni yksi henkilö päättää yleensä puukauppaan liittyvistä asioista (n=76)	50	22	28
Perheessäni puukauppa-asioista keskustellaan yhteisesti (n=77)	27	24	49
Perheessäni kaikki perheenjäsenet osallistuvat puukauppaan liittyviin päätöksiin (n=76)	12	21	67

*Arviointi suoritettu asteikolla 1-5 (1=Täysin samaa mieltä ... 5=Täysin eri mieltä)

Metsänomistajaperheiden välisiä eroja puukauppaan liittyvässä päätöksenteossa

Perheissä, joissa nuori on yli 18-vuotias, keskustellaan puukauppa-asioista yhteisesti yleisemmin kuin perheissä, joissa lapset ovat tätä nuorempia (Taulukko 27). Ammattikoulutaustaisten nuorten perheissä keskustellaan puukauppa-asioista niin ikään yhteisesti enemmän kuin perheissä, joissa nuorella on peruskoulu- tai ylioppilastausta. Puukauppaan liittyviin pää-

töksiin pääsevät osallistumaan kaikki perheenjäsenet harvimminkin silloin, kun nuori ei itse omista metsää. Vanhemmilta ja isovanhemmilta saatua tietoa metsäasioista arvostivat kaikkein eniten peruskoulutaustaiset nuoret.

Taulukko 27. *Opiskelijoiden taustatekijöihin liittyvät erot perheen suhtautumisessa puukaupan päätöksentekoon ja vanhemmilta saatavaan tietoon metsäasioissa. (Lomakkeen kysymys C14).*

Tiedon saantiin tai puukauppaan liittyvä tekijä	Taustapiirre	Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Perheessäni puukauppa-asioista keskustellaan yhteisesti	Ikä**			
	alle 18 vuotta (n=34)	29	21	50
	18 vuotta (n=35)	17	29	54
	19-25 vuotta (n=6)	50	17	33
	yli 25 vuotta (n=2)	100	0	0
	Koulututkinto***			
	Peruskoulu (n=13)	8	23	69
	Ammattikoulu(n=13)	61	31	8
	Ylioppilas (n=51)	23	22	55
Perheessäni kaikki perheenjäsenet osallistuvat puukauppaan liittyviin päätöksiin	Oma metsänomistus***			
	Omistaa metsää (n=11)	18	36	46
	Ei omista metsää (n=60)	10	20	70
Vanhemmilta ja isovanhemmilta saatu tieto metsäasioissa on arvokasta	Koulututkinto***			
	Peruskoulu (n=12)	92	0	8
	Ammattikoulu(n=13)	54	8	38
	Ylioppilas (n=52)	67	27	6

Tilastollinen merkitsevyys: ***($p \leq 0,01$), **($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

NUORTEN TIEDOT JA TIETOTARPEET METSÄASIOISSA – YHTEENVETO

Parhaimmiksi omat tietonsa nuoret arvioivat ilmastonmuutoksen ja metsäekologian osalta.

Metsäteollisuuteen ja metsätalouteen liittyvät asiat ovat melko vieraita suurelle osalle nuorista. Puukauppa-asiat ovat näitäkin vieraampia.

Kaikkein vähiten nuoret tietävät metsäsertifiointiin ja metsäverotukseen liittyvistä asioista.

Keskimääräistä paremmin metsäasioista ovat perillä miehet sekä ammattikoulutautaiset nuoret.

Hyviin tietoihin metsäasioissa liittyy myös maaseudulla tai taajamissa asuminen sekä oma tai suvun metsänomistus.

Keskimääräistä vähäisemmät tiedot metsäasioista ovat naisilla sekä suurimmissa kaupungeissa asuvilla.

Nuorten mukaan peruskoulussa ja lukioissa jaettava tieto metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta on riittämätön nuorten tarpeisiin.

Opettajalla on suuri merkitys siinä, kuinka paljon ja mitä metsäasioista opetetaan.

Joka toiselle nuorelle koulu on merkittävä tietokanava metsätaloutta koskeissa asioissa ja joka kolmannelle metsäteollisuutta koskeissa asioissa.

Joka neljäs nuori ei ole kiinnostunut metsätaloudesta tai metsäteollisuudesta ollenkaan.

Lähes kaikki nuoret ovat saaneet tietoa metsäasioissa peruskoulussa. Myös lukio ja TV ovat yleisimpien tietolähteiden joukossa.

Yli puolet on saanut tietoa omilta vanhemmiltaan tai sukulaisilta. Joka seitsemännelle tämä on tärkein tietolähde.

Ympäristöjärjestöjen kautta tietoa metsäasioista on saanut joka viides. Ympäristöjärjestöt ovat kuitenkin tärkein tietokanava vain harvalle nuorelle.

Metsänomistajaperheissä puukauppa-asioista keskustellaan koko perheen kesken melko vähän. Puukauppaan liittyvään päätöksentekoon pääsee koko perhe osallistumaan vielä harvemmin.

Joka toisessa metsänomistajaperheessä päätöksen puukaupasta tekee yksi henkilö.

Valtaosa metsänomistajaperheiden nuorista arvostaa vanhemmilta ja iso-vanhemmilta saatua hiljaista tietoa.

4. TULOSTEN TARKASTELU JA PÄÄTELMÄT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa siitä, millaisia arvoja, asenteita, tietoja ja käsityksiä nuorilla 15–25-vuotiailla suomalaisilla liittyy metsiin sekä metsien käyttöön ja hoitoon. Tämän tiedon avulla voidaan päätellä tulevaisuuden metsänomistajien sekä vaikuttajien ja päättäjien arvomaailmaa, asenteita ja tietolähteitä. Tietoa tarvitaan viestinnän ja neuvonnan suunnitteluun sekä metsäpalveluiden kehittämiseen. Tulokset hyödyttävät myös metsä- ja koulutuspolitiikan kehitystyötä.

Nuorten taustapiirteet

Tutkimuksen nuoret ovat keskimäärin 18-vuotiaita. Kaksi kolmannesta tutkimuksen nuorista oli naisia. Saman verran nuoria asuu ja on myös kasvanut kaupunkiympäristössä. Valtaosa nuorista asuu vanhempiensa kanssa. Yli puolet nuorista edustaa Etelä-Suomen läänitä, mutta lukioita on edustettuna eri puolilta Suomea Ivaloa myöten.

Nuorten vanhemmista suuri enemmistö on palkansaajia. Joka kolmannella nuorella vanhemmat ja lähes puolella isovanhemmat omistavat metsää. Vain kuusi prosenttia nuorista on itse metsänomistajia.

Nuorten oma suhde metsään

Lähes kaikilla nuorilla näyttää olevan jonkinlainen suhde metsään, sillä metsä on yhdentekevä vain marginaaliselle ryhmälle nuoria. Nuoret pitävät tärkeänä, että omaan elinympäristöön kuuluu metsää. He kokevat metsän ennen kaikkea rentoutumispaikaksi. He myös liikkuvat metsissä aktiivisesti ja melko säännöllisesti etenkin maaseudulla ja taajamissa.

Vapaa-ajan vieton kannalta metsää ei kuitenkaan pidetä yleensä välttämättömänä. Silti monen nuoren harrastukset liittyvät jollain tavalla met-

sään. Maaseudulla asuvien nuorten vapaa-ajan vietto näyttäisi liittyvän tiiviimmin metsäympäristöön kuin muualla asuvien nuorten. Noin joka kymmenes nuori pitää metsää pelottavana paikkana tai kokee siellä kulkemisen hankalaksi.

Nuoret korostavat myös voimakkaasti metsien merkitystä kasvi- ja eläinlajien sekä maiseman kannalta. Naisilla nämä arvot ovat vielä yleisempiä kuin miehillä.

Melko suuri joukko nuoria olisi myös valmis maksamaan siitä, että metsänomistajat säilyttävät nuorille tärkeitä metsäympäristöjä koskemattomina. Vastaukset vahvistavat haastattelututkimuksessa syntynyttä vaikutelmaa siitä, että on kasvamassa sukupolvi, joka on valmis maksamaan oman lähiympäristönsä maiseman ja luontoympäristön vuokraamisesta.

Suomalaisten suhteessa metsään ei tulosten perusteella ole tapahtunut muutosta. Metsä on edelleen tärkeä lähes kaikille ja siitä on olemassa selkeät mielipiteet. Tiedon jakaminen tuleville vaikuttajille ja metsänomistajille on jatkossa erittäin tärkeää, koska myöhemmät kysymykset osoittavat nuorten tiedot metsistä melko yksipuolisesti ekologisiksi verrattuna taloudellisten ja sosiaalisten tekijöiden tuntemiseen.

Mielipiteet metsien käytöstä

Metsien käytössä nuoret korostavat toisaalta ulkoilua ja virkistystä, toisaalta metsäluonnon suojelua. Varsinkin naisille metsien käytön painottuminen näihin käyttömuotoihin on tärkeää.

Toisaalta kaksi kolmesta nuoresta korostaa myös teollisuuden puunsaannin turvaamista hyvällä metsänhoidolla. Metsien hoitaminen kuuluu nuorten mielestä metsänomistajien vastuulle. Osa nuorista kuitenkin toivoo, että avohakkuuta ei tehdä, eivätkä metsätoimenpiteet heikennä metsien virkistyskäyttöä.

Metsien taloudellinen hyödyntäminen on tärkeää vain joka kymmenennen nuoren mielestä. Noin joka viides nuori arvostaa metsiä kuitenkin teollisuuden raaka-ainelähteenä sekä työllisyysvaikutusten vuoksi. Tyypillisimmin näin ajattelevat miehet sekä ammattikoulutauksaiset nuoret. Lisäksi Koulutuskeskus Salpauksen (luonnonvarainstituutti) opiskelijat ar-

vostavat lukio-opiskelijoita enemmän metsien talouskäyttöä. Tämän taustalla lieene näiden nuorten paremmat tiedot metsistä ja metsätaloudesta. Tulos viittaa myös siihen, että tiedon lisääntyminen metsätaloudesta lisää myönteistä suhtautumista metsien taloudellista hyödyntämistä kohtaan.

Puun energiakäyttö

Puun energiakäyttöön nuoret suhtautuvat yllättäen varsin kielteisesti. Joka toinen nuori vastustaa puun energiakäytön lisäämistä. Enemmistö nuorista lisäisi ennemmin tuuli- ja vesivoiman sekä muiden uusiutuvien energialähteiden käyttöä kuin puun käyttöä. Taustalla saattaa vaikuttaa nuorten käsitys, että puun energiakäyttö uhkaa luonnon monimuotoisuutta.

Ristiriitaisesti nuoret kuitenkin kokevat, että puulla on tärkeä rooli kasviuoneilmiön torjunnassa öljyn ja kivihiiilen korvaajana. Kaikkiaan nuorten keskuudessa tuntuu vallitsevan paljon epätietoisuutta ja epävarmuutta puun energiakäyttöön liittyvissä asioissa. Nuorille kohdistettavaa tiedotusta puun energiakäytöstä tulisiikin lisätä tuntuvasti. Erityisen tärkeää olisi lisätä tiedontarjontaa kouluopetuksessa.

Tässä yhteydessä on huomattava, että kyselyajankohtana bioenergiaan liittyvä julkinen keskustelu oli vasta käynnistymässä laajemmassa mitassa. Sen jälkeen asia on ollut voimakkaasti esillä tiedotusvälineissä. Sen myötä nuorten tiedot puun energiakäytöstä ovat oletettavasti lisääntyneet ja asenteetkin ainakin jossain määrin muuttuneet.

Nuorten näkemykset metsänomistuksesta

Metsänomistus kiinnostaa nuorten enemmistöä ainakin jossain määrin. Suhtautuminen siihen on varsin samanlaista riippumatta siitä, opiskeliko nuori Koulutuskeskus Salpauksessa tai missä tahansa lukiossa. Eniten metsänomistus kiinnostaa miehiä sekä maaseudulla asuvia. Joka neljäs ei pidä metsänomistusta houkuttelevana sen aiheuttaman vaivan vuoksi. Kuitenkin vain joka kymmenes on sitä mieltä, että ei haluaisi omistaa metsää missään olosuhteissa.

Enemmistö nuorista vaikuttaa kuitenkin olevan kiinnostunut metsänomistuksesta lähinnä vain vapaa-ajan asunnon pihapiirinä. Aidosti metsänomistus ja metsien taloudellinen hyödyntäminen näyttäisi kiinnostavan noin joka viidettä nuorta. Tätä joukkoa saattaa siten kiinnostaa myös metsätilojen ostaminen ja oman tilan kasvattaminen.

Lähes joka toisen nuoren isovanhemmat ja joka kolmannen vanhemmat omistavat metsää, joten jopa puolet niistäkin nuorista, joita metsänomistus ei kiinnosta lainkaan, perinee aikanaan metsää. Nämä nuoret saattavat siten olla tulevaisuudessa hyvin potentiaalisia metsien myyjiä.

Mahdollisessa omassa metsänomistuksessaan nuorten tavoitteet liittyisivät ennen kaikkea ulkoiluun, virkistykseen ja vapaa-aikaan. Luonnonsuojelu ja maiseman vaaliminen olisivat myös yleisiä tavoitteita, etenkin naisilla. Polttopuiden saaminen omasta metsästä olisi tärkeää joka kolmannelle. Sama tavoite on kolmen tärkeimmän yksittäisen tavoitteen joukossa myös nykyisillä metsänomistajilla (esim. Tilli ym. 2009, Rämö ym. 2007).

Noin kolmannes nuorista painottaisi metsänomistuksessaan taloudellisia tavoitteita. Yleisintä taloudelliset tavoitteet ovat ammattikoulutaustaisilla sekä metsäomistajaperheistä tai –suvuista lähtöisin olevilla nuorilla. Vähiten näitä tavoitteita arvostavat suurimpien kaupunkien nuoret. Tämä viittaa siihen, että hyvät tiedot sekä omakohtaiset kokemukset metsätaloudesta lisäävät kiinnostusta metsien taloudelliseen hyödyntämiseen.

Vaikka metsien taloudellinen hyödyntäminen ei kiinnostaisikaan, nuoret pitävät metsiä yleisesti kannattavana sijoituksena. Joka toinen nuori on tätä mieltä. Saman verran nuoria pitää metsiä hyvänä turvana pahan päivän varalle.

Nuorten suhtautuminen on varsin samanlaista moniin metsänomistukseen liittyviin kysymyksiin riippumatta oppilaitoksesta. Luonnonvarainstituutin opiskelijat suhtautuvat kuitenkin suopeimmin metsien taloudelliseen hyödyntämiseen. Tähän vaikuttanee ainakin osittain se, että Koulu- ja tutkimuskeskus Salpauksen oppilailla on lukiolaisia paremmat tiedot metsätaloudesta.

Metsien ja metsäasioiden hoito

Metsäasioista ja metsätöistä nuoret arvelevat hoitavansa osan itse ja teettävänsä osan ulkopuolisilla, mikäli omistaisivat metsää. Paperityöt kuuluvat yleisimmin itse hoidettavien asioiden joukkoon. Metsänhoitotyöt sekä puukauppaan liittyvät asiat nuoret ajattelevat melko yleisesti tekevänsä ainakin osittain itse. Hakkuut valtaosa sen sijaan teettäisi ulkopuolisilla. Omatoimisesti metsätöitä tekisivät erityisesti miehet ja ammattikoulutautaiset nuoret. Paperitöiden hoitaminen itse olisi puolestaan yleisintä ylioppilastaustaisten keskuudessa.

Nuorten periaatteellinen halukkuus tehdä itse fyysisiä töitä metsässä ja hoitaa puukauppaan liittyviä asioita itse on yllättävää ja osittain ristiriitainen metsäasioiden yleistä kiinnostavuutta koskevien vastausten kanssa. Vastaukset ovat kuitenkin linjassa sen kanssa, mitä metsää vähän aikaa omistaneet metsänomistajat ajattelevat (Rämö & Toivonen 2009). Lisäksi nuorten näkemykset metsäasioiden hoidosta vaikuttavat varsin realistisilta todennäköisiin resursseihinsa nähden. Ne ovat, ehkä yllättävästikin, myös melko yhteneväisiä siihen, miten metsänomistajat keskimäärin toimivat tällä hetkellä metsäasioissa (esim. Rämö ym. 2007, Koho ym. 2004).

Kaikkiaan nuoret näkevät metsän eräänlaisena puuhapalstana. Halu hoitaa metsäasioita ja oppia asioita syntyneekin vasta metsänomistamisen myötä.

Puukauppa ja puunmyyntipäätökseen vaikuttavat tekijät

Vaikka taloudelliset tavoitteet eivät korostuisikaan yleisesti nuorten metsänomistuksen tavoitteissa, olisi taloudellisilla tekijöillä suurin merkitys puunmyynnistä päätettäessä. Kaikkein tärkein päätöksentekokriteeri olisi puun hinta.

Hakkuiden vaikutukset metsän luontoarvoihin painaisivat kuitenkin myös paljon nuorten päätöksenteossa. Sen sijaan hakkuiden vaikutuksilla maisemaan ja metsän virkistyskäyttöön olisi selvästi vähemmän merkitystä kuin taloudellisilla tekijöillä. Maatalousyrittäjyyteen kouluttavassa luonnonvarainstituutissa opiskelevat nuoret painottivat yllättäen hakkuiden

maisemaa parantavaa vaikutusta kaikkein voimakkaimmin. Tämä viittaa siihen, että lähiympäristön maiseman arvostus nousee nyt aikuistuvalla sukupolvella riippumatta siitä asuvatko he maalla vai kaupungissa ja omistavatko itse metsää vai eivät.

Metsäammattilaisten suosituksukset näyttävät olevan melko tärkeitä nuorille puun myyntipäätöksiä tehtäessä. Onkin ratkaisevaa, miten neuvonta- ja osto-organisaatiot osaavat yhdistää voimansa, jotta puukauppa käy myös tulevaisuudessa vilkkaasti.

Niiden nuorten määrä on huomattavan suuri, jotka ovat sitä mieltä, että eivät myisi puuta, mikäli muutenkin on rahaa. Ennusteiden mukaan metsänomistajakunta on tulevaisuudessa huomattavasti nykyistä varakkaampaa joukkoa. Metsätulojen merkitys heidän omassa taloudessaan menettää siten merkitystä edelleen ja metsänomistajien motivointi puukauppaan asettaa aivan uusia haasteita. Toisaalta nuorten kulutus- ja asumistottumukset ja -odotukset ovat nykyään erilaiset kuin aiemmilla sukupolvilla, joten rahantarve kasvaa.

Kyselyn tulokset viittaavat siihen, että metsänomistajaperheissä puukauppa-asioista keskustellaan melko vähän. Vielä harvemmin puukaupan päätöksentekoon pääsee osallistumaan koko perhe. Joka toisessa perheessä päätöksen tekee yksi henkilö yksin.

Tulevien metsänomistajien aktivoiminen edellyttääkin tiedon jakamista puukauppa-asioista jo ennen kuin sukupolven vaihdos tapahtuu. Tämä on tärkeätä varsinkin, kun metsätilojen koon arvioidaan pienevän edelleen ja omistajien juuret ovat yhä useammin kaupungeissa.

Kyselyn tulokset viittaavat myös siihen, että puukauppaa ei tulevaisuudessaakaan haluta kovin helposti uskoa kokonaan vieraisiin käsiin. Metsälle ei haluta salkunhoitajaa. Postikyselyn tulokset ovat myös linjassa haastattelututkimuksen tulosten kanssa.

Nuorten tiedot ja tietotarpeet metsäasioissa

Metsätalouteen ja metsäteollisuuteen liittyvät tiedot tuntuvat olevan melko vieraita nuorille. Etenkin puukauppaan liittyvät tiedot ovat varsin vähäisiä. Kaikkein huonoimmin nuorilla on hallussa metsäsertifiointi. Sen sijaan

nuoret tuntuvat tietävät melko paljon ilmastonmuutokseen sekä metsäekologiaan liittyvistä asioista.

Hyviin metsätietoihin liittyy nuorilla usein ammattikoulutausta, maalla asuminen sekä suvun metsänomistus. Lisäksi miehillä on paremmat tiedot kuin naisilla. Keskimääräistä vähäisempiin tietoihin liittyy puolestaan kaupunkilaisuus.

Nuoret kokevat koulussa saatavan tiedon metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta riittämättömäksi. Lisäksi opettajalla on heidän mielestään suuri vaikutus siihen, mitä näistä asioista opetetaan. Koulu on kuitenkin yleisin tietolähde nuorille metsäasioissa. Koulun suuri merkitys nuorten tiedon tuottajana korostaa siten koulun vastuuta siitä, että metsäasioita opetettaessa kestävänsä metsätalouden kaikki tekijät eli ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset tekijät tuodaan esiin.

Tulevien metsänomistajien sekä tulevien yhteiskunnan päättäjien ja vaikuttajien pitäminen kiinnostuneina metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta vaatii jatkossa paljon työtä. Metsäelinkeinoa kohtaan tunnettu spontaani kiinnostus nuorten keskuudessa oli odotettua heikompaa. Koulujen erilaisuus ja opettajan suuri merkitys nuorten tiedon lähteenä ja asenteiden muokkaajana tuntuu kiistattomalta. Varmistaakseen jatkossakin oikeutuksensa toimia ja saadaakseen alalle kyvykkäitä ihmisiä, tulee toimialan tehdä systemaattista työtä nykyistä voimakkaammin. Biologian ja maantieteen sekä talousaineiden opettajien merkitystä ei voi liikaa korostaa.

Nuorten pääasiallisiin tietolähteisiin lukeutuu myös TV. Lisäksi vanhempien ja sukulaisten merkitys tiedon jakajana on suuri. Tätä tukee tutkimuksen haastatteluosiossa voimakkaasti esiin nousseet metsäretket vanhempien tai isovanhempien kanssa merkittävänä tietolähteenä. Aktiivisen tiedon välittämisen lisäksi vanhemmat välittävät lapsilleen passiivisesti ns. hiljaista tietoa. Varsinkin metsänomistajaperheiden lapset arvostavat vanhemmiltaan ja isovanhemmiltaan saatavaa hiljaista tietoa.

Internetin merkitys tuntuu yllättävän vähäiseltä. Internetin merkitys tulee kuitenkin kasvamaan. Tähän viittaavat vastaukset kysymykseen, mistä nuori hankkisi tietoa, mikäli olisi metsänomistaja. Huomio kiinnittyy myös ympäristöjärjestöjen heikkoon sijoittumiseen nuorten metsätiedon jakamisessa.

LÄHTEET

- Järvinen, E. & Rämö, A-K. & Silvennoinen, H. 2006. Energiapuun tuotanto ja markkinat: Metsänomistajakysely. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 199. 52 s. + liitteet.
- Karppinen, H. & Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. Metlan tiedonantoja 852. 83 s.
- Koho, R. & Hänninen, H. & Karppinen, H. & Ovaskainen, V. 2004. Oma-toimisuus metsätaloudessa. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 912. 32 s. + liitteet.
- Mäkijärvi, L. 2009. Nuorten suhtautuminen metsiin ja metsien käyttöön tulevaisuuden metsänomistajina ja päätöksentekijöinä. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 117. 25 s. + liitteet.
- Oskamp, S. 1991. Attitudes and Opinions. 2nd Edition. Prentice Hall, Inc. Englewood Cliffs, new Jersey 07632, USA. 499 p.
- Rämö, A-K. & Toivonen, R. 2009. Uusien metsänomistajien asenteet, motiivit ja aikomukset metsiin ja metsänomistukseen liittyvissä asioissa. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 216. 137 s. + liitteet.
- Rämö, A-K & Tilli, T. 2007. Metsänomistajien käsitykset metsien yhteisomistuksesta: Metsänomistajakysely. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 204. 72 s. + liitteet.
- Rämö, A-K. & Tilli, T. & Toivonen, R. & Ripatti, P. & Lindroos, K. & Ruohola, H. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2004-2007. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 191. 73 s. + liitteet.
- Tilli, T. & Rämö, A-K. & Maidell, M. & Toivonen, R. & Kärki, L. 2009. Metsänomistajien näkemyksiä metsätalouden kannattavuudesta ja puun tarjonnasta vuoteen 2015. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 213. 94 s. + liitteet.

LIITE 1.

TULEVAISUUDEN METSÄNOMISTAJA – NYKYNUORET VAIKUTTAJINA JA METSÄNOMISTAJINA VUONNA 2030

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT – Helmikuu 2008

Vastatkaa jokaiseen kysymykseen omaa mielipidettänne tai tilannettanne vastaavasti. Merkitkää vastauksenne kunkin kysymyksen kohdalla annettujen ohjeiden mukaisesti.

A. METSÄN MERKITYS

1. Kuinka hyvin seuraavat asiat kuvaavat suhdettanne metsään? Ympyröikää omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5) jokaisen väittämän kohdalla.

<i>Väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Minulle on tärkeää, että asuinpaikkani läheisyydessä on metsää	1	2	3	4	5
Metsissä ei ole mitään mielenkiintoista	1	2	3	4	5
Metsä on minulle hiljentymispaikka	1	2	3	4	5
Puisto edustaa minulle metsää	1	2	3	4	5
Metsä on ennen kaikkea kasvi- ja eläinlajien kotipaikka	1	2	3	4	5
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle korvausta siitä, että hänen metsästään tehdään suojelualue	1	2	3	4	5
Vapaa-ajan viettoa on vaikea ajatella ilman mahdollisuutta päästä metsään	1	2	3	4	5
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle siitä, että virkistykseen käyttämäni metsät jätetään metsätalouden ulkopuolelle	1	2	3	4	5
Metsä kuuluu olennaisena osana kesämökkiympäristöön	1	2	3	4	5
Metsät eivät merkitse minulle yhtään mitään	1	2	3	4	5
Metsä liittyy läheisesti lapsuuteni leikkeihin	1	2	3	4	5
Pelkään liikkua metsässä, koska siellä asuu petoeläimiä	1	2	3	4	5
En halua liikkua metsässä, koska siellä kulkeminen on hankalaa	1	2	3	4	5
Metsän kautta olen yhteydessä esivanhempiini tai sukuun	1	2	3	4	5
Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle siitä, että omaan elinympäristööni kuuluvat metsämaisemat säilyvät koskemattomina	1	2	3	4	5
Metsä on pelottava paikka	1	2	3	4	5
Metsät tarjoavat kauneuselämyksiä	1	2	3	4	5
En tiedä, mitä metsässä voisi tehdä	1	2	3	4	5

2. Miten metsiä pitäisi mielestänne käyttää? Ympyröikää mielipidettänne parhaiten vastaava vaihtoehto (1-5) jokaisen väittämän kohdalla.

<i>Metsien käyttöön liittyvä väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Metsät ovat ensisijaisesti ulkoilu- ja virkistyspaikkoja	1	2	3	4	5
Metsien käsittely ei saa heikentää marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	1	2	3	4	5
Metsät tulee pitää ensisijaisesti talouskäytössä	1	2	3	4	5
Metsiä pitää käyttää niin, että ne työllistävät mahdollisimman paljon maaseudun ihmisiä	1	2	3	4	5
Metsät ovat ennen kaikkea metsäteollisuuden raaka-ainelähde	1	2	3	4	5
Metsien ja puun energiakäyttöä tulisi lisätä merkittävästi	1	2	3	4	5
Metsän monimuotoisuuden säilyminen (eläin- ja kasvilajiston moninaisuus) tulee huomioida metsien käytössä	1	2	3	4	5
On tärkeää, että suojelumetsiä on paljon koko maassa	1	2	3	4	5
Metsämaiseman turmeleminen asutusten läheisyydessä tulisi kieltää lailla	1	2	3	4	5
On tärkeää, että metsien hoidolla turvataan puun saanti maamme metsäteollisuudelle	1	2	3	4	5
Metsänomistajien velvollisuus on huolehtia metsien hyvästä hoidosta	1	2	3	4	5
Avohakkuut pitäisi kieltää kokonaan	1	2	3	4	5
Suojelumetsien tulisi sijaita niin, että ne ovat helposti kaikkien kaupunkilaisten saavutettavissa	1	2	3	4	5
Vain taloudellisesti kannattava metsätalous on järkevää	1	2	3	4	5
Vanhat metsät pitäisi säilyttää koskemattomina	1	2	3	4	5
Hakkuut tulee keskittää sinne, missä asutusta on vähän	1	2	3	4	5
Metsien tulee olla siistejä ja helppokulkuisia hakkuiden jälkeen	1	2	3	4	5

3. Mitä mieltä olette puun käyttämisestä energian tuotannossa? Ympyröikää mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5) jokaisen väittämän kohdalla.

<i>Puun käyttöön liittyvä väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Puuta käytetään tulevaisuudessa enemmän energiantuotantoon kuin paperiteollisuuden raaka-aineeksi	1	2	3	4	5
Kasvihuoneilmiötä voidaan torjua korvaamalla öljyn ja hiilen käyttöä puulla	1	2	3	4	5
Puun energiakäytöllä voidaan ratkaista tulevaisuuden energiaongelmat kokonaan	1	2	3	4	5
Muut uusiutuvan energian lähteet ovat tulevaisuuden energiantuotannossa tärkeämpiä kuin puu	1	2	3	4	5
Puun energiakäyttö lisää mm. hiilidioksidipäästöjä ilmaan	1	2	3	4	5
Tuuli- ja vesivoiman käyttöä kannattaa lisätä enemmän kuin puun käyttöä polttoaineena	1	2	3	4	5
Ymmärrän täysin, mitä tarkoittaa hiilen kiertö	1	2	3	4	5
Puun energiakäytön lisääminen uhkaa metsäluonnon monimuotoisuutta	1	2	3	4	5
Suomen puuvarat riittävät nykyistä huomattavasti laajempaan energiakäyttöön	1	2	3	4	5

B. KOKEMUKSET JA TIEDOT

4. Kuinka usein liikutte metsässä? Merkitkää rastilla omaa tilannettanne vastaava vaihtoehto. Valitkaa vain yksi vaihtoehto molemmissa kohdissa.

Kesällä liikun metsässä...

- ☐ vähintään kerran viikossa
☐ vähintään kerran kuussa
☐ vähintään kerran vuodessa
☐ satunnaisesti
☐ en koskaan

Talvella liikun metsässä...

- ☐ vähintään kerran viikossa
☐ vähintään kerran kuussa
☐ vähintään kerran vuodessa
☐ satunnaisesti
☐ en koskaan

5. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat sitä, miksi liikutte metsässä? Ympyröikää yksi vaihtoehto (5-1) jokaisen väittämän kohdalla.

<i>Väittämä</i>	Kuvaa... Erittäin hyvin	Melko hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Melko huonosti	Ei ollenkaan
Rentoudun liikkumalla metsässä	1	2	3	4	5
Marjastan ja/tai sienestän metsässä	1	2	3	4	5
Pidän yllä fyysistä kuntoani työskentelemällä metsässä	1	2	3	4	5
Harrastuksiini liittyy liikkuminen metsässä (esim. hevoset, koirat, partio, retkeily, vaellus, luonnon tarkkailu)	1	2	3	4	5
Harrastan liikuntaa metsässä (kävely, lenkkeily, hiihto, suunnistus)	1	2	3	4	5

6. Kuinka paljon oman arvionne mukaan tiedätte metsä- ja ympäristöasioista? Ympyröikää omaa käsitystänne parhaiten vastaava vaihtoehto (1-5) jokaisella rivillä.

<i>Tiedän...</i>	Erittäin paljon	Melko paljon	Jonkin verran	Melko vähän	En mitään
Metsätalouteen liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Metsänhoitoon liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Metsäverotukseen liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Puukauppaan liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Metsäteollisuuteen liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Metsäekologiaan liittyvistä asioista (eliöiden ja metsäympäristön väliset suhteet, metsäluonnon monimuotoisuus)	1	2	3	4	5
Hiilen kierrosta	1	2	3	4	5
Metsäsertifiointista	1	2	3	4	5
Bioenergiasta	1	2	3	4	5
Ilmastonmuutoksesta	1	2	3	4	5

7. Mistä olette saanut metsäasioihin liittyvää tietoa? Merkitkää rastilla alla olevaan luetteloon (A) käyttämänne tietolähteet. Voitte valita useita lähteitä. Asettakaa valitsemistanne vaihtoehtoista kolme tärkeintä tärkeysjärjestykseen luettelon alle kohtaan B.

A. Tietolähteet:

- a. ☐ Peruskoulu
- b. ☐ Lukio
- c. ☐ Oppilaitos, jossa opiskelen (mikä? _____)
- d. ☐ Sanoma- ja aikakauslehdet
- e. ☐ Alan lehdet
- f. ☐ Alan kirjallisuus
- g. ☐ Ympäristöjärjestöt
- h. ☐ Muut järjestöt / yhteisöt
- i. ☐ Radio
- j. ☐ TV
- k. ☐ Internet
- l. ☐ Ystävät / opiskelijatoverit
- m. ☐ Omat vanhemmat tai sukulaiset
- n. ☐ Metsäyhtiöt / muu teollisuus
- o. ☐ Muu, mikä? _____
- p. ☐ En mistään

B. Tärkeysjärjestys: 1. Tärkein () 2. Toiseksi tärkein () 3. Kolmanneksi tärkein ()

8. Kuinka hyvin seuraavat tiedon saantiin liittyvät asiat kuvaavat omaa tilannettanne? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5).

<i>Tiedon saantiin liittyvä väittämä</i>	Kuva...				
	Erittäin hyvin	Melko hyvin	Ei hyvin eikä huonosti	Melko huonosti	Ei ollenkaan
Seuraan aktiivisesti julkisuudessa käytävää keskustelua puun energiakäytöstä	1	2	3	4	5
Hiilen kierto on tullut minulle tutuksi kouluopetuksen yhteydessä	1	2	3	4	5
Koulu on merkittävä tietolähde metsätaloutta (= metsänhoito ja -käyttö) koskeissa asioissa	1	2	3	4	5
Koulu on merkittävä tietolähde metsäteollisuutta koskeissa asioissa	1	2	3	4	5
Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska kotipaikkakunnallani on metsäteollisuutta	1	2	3	4	5
Seuraan metsäyhtiöiden pörssikursseja	1	2	3	4	5
Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska minulla on sukulaisia / ystäviä, jotka työskentelevät metsäteollisuudessa	1	2	3	4	5
Metsätalous (= metsänhoito ja -käyttö) ei kiinnosta minua lainkaan	1	2	3	4	5
Metsäteollisuus ei kiinnosta minua lainkaan	1	2	3	4	5

9. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5).

<i>Väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Opettaja ratkaisee, kuinka paljon tietoa metsäasioista koulussa saa	1	2	3	4	5
Metsätaloutta (= metsänhoito ja -käyttö) käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan	1	2	3	4	5
Metsäteollisuutta käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan	1	2	3	4	5
Lukiossa metsäteollisuudesta jaetaan tietoa aivan liian vähän	1	2	3	4	5
Lukiossa metsätaloudesta = (metsänhoito ja -käyttö) jaetaan tietoa aivan liian vähän	1	2	3	4	5
Tiedotusvälineissä käytävää keskustelua metsäasioista on vaikea seurata ilman koulussa saatua tietoa alan asioista	1	2	3	4	5
Median seuraaminen aktiivisesti kaikissa asioissa auttaa saamaan tietoa myös metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta	1	2	3	4	5

C. METSÄNOMISTUS

10. Mitä mieltä olette metsänomistuksesta? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla mielipidettänne parhaiten vastaava vaihtoehto (1-5).

<i>Metsänomistukseen liittyvä väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Haluan omistaa metsää sen verran, että voin rakentaa sinne vapaa-ajan asunnon	1	2	3	4	5
Haluaisin omistaa metsää niin paljon, että se tuottaa säännöllisesti puunmyyntituloja	1	2	3	4	5
Mökkitontin omistaminen antaa mahdollisuuden vaalia pientä osaa maapallon metsistä	1	2	3	4	5
Suuresta metsästä suojelisin osan ja osan pitäisin talouskäytössä	1	2	3	4	5
Mökkitonttia suurempi metsä rajoittaa elämää (esim. vie liikaa aikaa tai on työlästä)	1	2	3	4	5
En hakkaisi metsää, jos minulla olisi muutenkin rahaa	1	2	3	4	5
Metsä on ennen kaikkea tulonlähde metsänomistajalle	1	2	3	4	5
Metsänomistuksessa on tärkeintä, että siitä hyötyy itse	1	2	3	4	5
Metsänomistus ei ole houkuttelevaa, koska siitä on vain vaivaa	1	2	3	4	5
Oma metsä on taloudellinen turva pahan päivän varalle	1	2	3	4	5
Omasta metsästä saa tarvittavat polttopuut maksutta	1	2	3	4	5
Metsä on kannattava sijoitus	1	2	3	4	5
On tärkeää, että omasta metsästä saa puunmyyntituloja	1	2	3	4	5
Oma metsä turvaa ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet	1	2	3	4	5
Omassa metsässä voi keskittyä luonnonsuojeluun	1	2	3	4	5
Omassa metsässä voi vaalia maisemaa	1	2	3	4	5
Voin käyttää omaa metsääni lainan vakuutena pankille	1	2	3	4	5
Metsänomistus mahdollistaa metsästysharrastuksen	1	2	3	4	5
Metsää ei kannata omistaa, koska siitä on paljon kuluja	1	2	3	4	5
Oma metsä edustaa minulle ennen kaikkea työtä	1	2	3	4	5
Tulevia sukupolvia ei kannata ajatella metsänomistuksessa	1	2	3	4	5
En halua omistaa metsää missään olosuhteissa	1	2	3	4	5

11. Jos olisitte metsänomistaja, kuinka arvelisitte hoitavanne metsäasiat ja metsätyöt? Ympyröikää jokaisella rivillä mielipidettänne parhaiten vastaava vaihtoehto (1-4).

<i>Hoidettava metsäasia / metsätyö</i>	Tekisin kokonaan itse	Tekisin osittain itse ja teettäisin loput	Teettäisin kokonaan ulkopuolisilla	En osaa sanoa
Puukauppaan liittyvät asiat (leimikon teko, yhteydenotto ostajiin, kilpailutus, jne.)	1	2	3	4
Päättehakuut (työn tekeminen)	1	2	3	4
Harvennushakuut (työn tekeminen)	1	2	3	4
Metsänhoitotyöt	1	2	3	4
Metsäasioiden hoito (veroasiat, tukien hakeminen, kirjanpito jne.)	1	2	3	4

12. Kenen puoleen kääntyisitte tarvitessanne ulkopuolista apua metsäasioissa? Merkitkää rastilla todennäköisimmät vaihtoehdot. (Enintään kolme rastia)

- ☐ Metsänhoitoyhdistys
- ☐ Metsäyhtiö
- ☐ Muu metsäorganisaatio, mikä? _____
- ☐ Metsänomistajayhdistys
- ☐ Internet
- ☐ Omat vanhemmat tai sukulaiset
- ☐ Tuttu metsuri
- ☐ Muu, mikä? _____
- ☐ En tiedä, mistä apua voi saada

13. Oletetaan, että olette metsänomistajana tekemässä puukauppaa. Kuinka paljon arvelette seuraavien tekijöiden vaikuttavan siihen, että päättätte myydä puuta? Ympyröikää jokaisesta väittämästä omaa arviotanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5).

<i>Puukauppaan liittyvä tekijä</i>	Vaikuttaa..				
	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei paljon eikä vähän	Melko vähän	Ei ollenkaan
Metsissäni on harvennus- tai päättehakkuuikäistä puustoa	1	2	3	4	5
Puusta saa hyvän hinnan	1	2	3	4	5
Metsäsuunnitelmani sisältää hakkuusuosituksen	1	2	3	4	5
Hakuut parantavat metsäni luontoarvoja	1	2	3	4	5
Hakuut parantavat metsäni maisema-arvoja	1	2	3	4	5
Hakuut parantavat metsäni virkistyskäyttömahdollisuuksia	1	2	3	4	5
Tarvitsen rahaa (esim. asunnon tai auton ostoon)	1	2	3	4	5
Metsäammattilaiset suosittelevat hakkuita metsässäni	1	2	3	4	5
Sijoitan metsärahojani paremmin tuottaviin kohteisiin	1	2	3	4	5
Metsätalouteni kannattavuus edellyttää puun myyntiä	1	2	3	4	5
Naapurien/tuttavien esimerkki	1	2	3	4	5
Joku perheenjäsenistä ehdottaa puukauppaa	1	2	3	4	5
Muu, mikä? _____	1	2	3	4	5

SEURAAVAAN KYSYMYSEEN VOIVAT VASTATA VAIN NE, JOIDEN VANHEMMAT OMISTAVAT METSÄÄ. Jos vanhempanne eivät omista metsää, siirtykää osaan D, kysymys 15.

14. Vastatkaa seuraavien väittämien avulla, kuinka perheessänne suhtaudutaan päätöksentekoon puukauppa-asioissa ja vanhemmilta saatavaan tietoon metsäasioista. Ympyröikää jokaisesta väittämästä omaa tilannettanne parhaiten kuvaava vaihtoehto (1-5).

<i>Väittämä</i>	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Perheessäni puukauppa-asioista keskustellaan yhteisesti	1	2	3	4	5
Perheessäni yksi henkilö päättää yleensä puukauppaan liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
Perheessäni kaikki perheenjäsenet osallistuvat puukauppaan liittyviin päätöksiin	1	2	3	4	5
Vanhemmilta ja isovanhemmilta saatu tieto metsäasioissa on arvokasta	1	2	3	4	5

D. VASTAAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Merkitkää jokaisessa kysymyksessä rasti omaa tilannettanne parhaiten kuvaavan vaihtoehdon kohdalle, ellei ole toisin mainittu. (Vain yksi rasti / kysymys.)

15. Sukupuoli

☐ Mies ☐ Nainen

16. Syntymävuosi: _____

17. Suoritettu tutkinto / tutkinto, jota parhaillaan suoritate (merkitkää vain viimeisin):

- ☐ Peruskoulu
- ☐ Ammattikoulu
- ☐ Ylioppilas
- ☐ Ammattikorkea
- ☐ Yliopisto / korkeakoulu

18. Nykyinen asuinympäristönne:

- ☐ Maaseutu
- ☐ Taajama tai alle 20 000 asukkaan kaupunki
- ☐ Kaupunki, 20 000 – 100 000 asukasta
- ☐ Kaupunki, yli 100 000 asukasta

19. Asuinlääni:

- ☐ Etelä-Suomen lääni
- ☐ Länsi-Suomen lääni
- ☐ Itä-Suomen lääni
- ☐ Oulun lääni
- ☐ Lapin lääni

20. Asun:

- ☐ Yksin
- ☐ Yhdessä vanhempieni kanssa
- ☐ Yhdessä jonkun muun kanssa

21. Lapsuusvuosien asuin ympäristönne:

- ☐ Maaseutu
- ☐ Taajama tai alle 20 000 asukkaan kaupunki
- ☐ Kaupunki, 20 000 – 100 000 asukasta
- ☐ Kaupunki, yli 100 000 asukasta

22. Millaisessa ympäristössä olette pääasiassa viettänyt kesä- ja muut lomat lapsuudessanne?

Merkitkää yksi rasti sekä A että B –kohtaan.

A.

- ☐ Metsäisessä ympäristössä kotimaassa
- ☐ Muussa luontoympäristössä kotimaassa (esim. merellisessä ympäristössä)
- ☐ Muussa ympäristössä, millaisessa? _____

B.

- ☐ Maaseutumaisessa ympäristössä
- ☐ Kaupunkiympäristössä
- ☐ Muussa ympäristössä, millaisessa? _____

23. Omistatteko itse metsää?

- ☐ Kyllä
- ☐ En (siirtykää kysymykseen 26)

24. Tilan hallintatapa (vain yksi rasti)

- ☐ Tila on yhden henkilön omistuksessa
- ☐ Tila omistetaan yhdessä puolison kanssa
- ☐ Tila on yhtymä, jossa on _____ jäsentä
- ☐ Tila on perikunta, jossa on _____ jäsentä

25. Kuinka tila on tullut hallintaan?

- ☐ Perintö tai lahja
- ☐ Osto vapailta markkinoilta
- ☐ Osto sukulaisilta
- ☐ Muu, mikä? _____

26. Omistavatko vanhempanne metsää?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

27. Omistavatko isovanhempanne metsää?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

28. Mihin seuraavista ammattiryhmistä vanhempanne kuuluvat?

- ☐ Palkansaaja
- ☐ Maatalousyrittäjä
- ☐ Metsätalousyrittäjä
- ☐ Muu itsenäinen yrittäjä
- ☐ Eläkeläinen
- ☐ Muu, mikä? _____

PARHAAT KIITOKSET VAIVANÄÖSTÄNNE!

KOMMENTTINNE KYSELYSTÄ:

LIITE 2.

Taulukko 28. Taustoihin liittyvät erot nuorten metsässä liikkumisen motiiveissa (lomakkeen kysymys B5).

Taustapiirre		Kuvaa tilannetta		
		Hyvin %	Ei hyvin eikä huonosti %	Huonosti tai ei ol- lenkaan %
Väittämä				
Rentoudun liikkumalla metsässä				
Ikä*	alle 18 vuotta (n=99)	61	21	18
	18 vuotta (n=99)	70	15	15
	19-25 vuotta (n=19)	68	16	16
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0
Sukupuoli***	Mies (n=89)	58	17	25
	Nainen (n=138)	71	19	10
Nykyinen asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=80)	75	15	10
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=58)	67	21	12
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	50	21	29
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	65	15	20
Lapsuuden lo- manviettomil- jöö***	Maaseutu (n=148)	71	18	11
	Kaupunki(n=56)	50	18	32
	Muu ympäristö (n=10)	80	10	10
Oma metsän- omistus*	Omistaa metsää (n=13)	39	23	38
	Ei omista metsää (n=204)	68	18	14
Harrastuksiini liittyy liikkuminen metsässä (esim. hevoset, koirat, par- tio, retkeily, vaellus, luonnon tarkkailu)				
Ikä **	alle 18 vuotta (n=99)	48	21	31
	18 vuotta (n=99)	44	9	47
	19-25 vuotta (n=19)	74	5	21
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0

Sukupuoli***	Mies (n=89)	35	14	51
	Nainen (n=138)	58	13	29

Marjastan ja / tai sienestän metsässä

Sukupuoli***	Mies (n=89)	21	14	65
	Nainen (n=138)	49	16	35
Nykyinen asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=80)	49	15	36
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=58)	40	21	39
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	21	17	62
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	35	6	59

Harrastan liikuntaa metsässä (kävely, lenkkeily, hiihto, suunnistus)

Sukupuoli***	Mies (n=89)	39	19	42
	Nainen (n=138)	66	16	18
Lapsuuden lo- manviettomiljöö*	Maaseutu (n=148)	64	15	21
	Kaupunki(n=56)	43	18	39
	Muu ympäristö (n=10)	40	30	30
Isovanhempien metsänomistus**	Isovanhemmat omistavat metsää (n=102)	57	22	21
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	59	5	36
	Ei osaa sanoa (n=45)	51	25	24

Harrastan metsästystä

Sukupuoli***	Mies (n=897)	10	9	81
	Nainen (n=138)	1	0	99
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=56)	4	5	91
	Ammattikou- lu(n=25)	12	12	76
	Ylioppilas (n=146)	5	1	94
Vanhempien metsänomistus*	Vanhemmat omista- vat metsää (n=86)	10	6	84
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=120)	3	2	95
	Ei osaa sanoa (n=21)	0	5	95

Pidän yllä fyysistä kuntoani työskentelemällä metsässä

Nykyinen asuinym- päristö**	Maaseutu (n=80)	30	19	51
	Taajama tai alle 20 000 as. kau- punki(n=57)	28	18	54
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=41)	5	17	78
	Kaupunki yli 100 000 asukas- ta (n=46)	11	13	76
Lapsuuden asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=75)	28	17	55
	Taajama tai alle 20 000 as. kau- punki(n=62)	24	19	57
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	11	17	72
	Kaupunki yli 100 000 asukas- ta (n=47)	13	13	74
Lapsuuden loman- viettomiljö**	Maaseutu (n=147)	28	16	56
	Kaupunki(n=55)	11	16	73
	Muu ympäristö (n=10)	0	40	60
Oma metsänomis- tus**	Omistaa metsää (n=13)	38	8	54
	Ei omista met- sää (n=202)	21	15	64

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 3.

Taulukko 29. Taustatekijöihin liittyvät erot opiskelijoiden suhtautumisessa metsään (lomakkeen kysymys A1).

Taustapiirre		Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Väittämä				
Vapaa-ajan vietto on vaikea ajatella ilman mahdollisuutta päästä metsään				
Ikä***	alle 18 vuotta (n=99)	22	24	54
	18 vuotta (n=99)	42	21	37
	19-25 vuotta (n=19)	32	37	31
	yli 25 vuotta (n=5)	80	0	20
Nykyinen asuinym- päristö*	Maaseutu (n=80)	43	26	31
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	31	31	38
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	26	14	60
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	24	17	59
Metsä liittyy läheisesti lapsuuteni leikkeihin				
Ikä*	alle 18 vuotta (n=97)	89	8	3
	18 vuotta (n=99)	78	8	14
	19-25 vuotta (n=19)	74	0	26
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0
Sukupuoli***	Mies (n=87)	75	12	13
	Nainen (n=138)	88	3	9
Nykyinen asuinym- päristö***	Maaseutu (n=80)	81	8	11
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	90	3	7
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=41)	71	10	19
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	89	7	4
Lapsuuden asuin- ympäristö***	Maaseutu (n=75)	81	7	12
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	86	6	8
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	72	8	20
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=47)	89	7	4

Lapsuuden lomaympäristö**	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=166)	84	8	8
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=37)	84	3	13
	Muu ympäristö (n=13)	61	8	31
Lapsuuden loman-viettomiljöö**	Maaseutu (n=147)	85	6	9
	Kaupunki(n=55)	74	11	15
	Muu ympäristö (n=10)	100	0	0
On tärkeää, että asuinpaikkani läheisyydessä on metsää				
Sukupuoli**	Mies (n=89)	76	17	7
	Nainen (n=138)	87	6	7
Lapsuuden loman-viettomiljöö**	Maaseutu (n=148)	88	7	5
	Kaupunki(n=56)	66	22	12
	Muu ympäristö (n=10)	90	0	10
Isovanhempien metsänomistus**	Isovanhemmat omistavat metsää (n=102)	90	7	3
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	74	13	13
	Ei osaa sanoa (n=45)	82	11	7
Metsissä ei ole mitään mielenkiintoista				
Sukupuoli***	Mies (n=89)	4	24	72
	Nainen (n=136)	3	7	90
Metsä on minulle hiljentymispaikka				
Sukupuoli***	Mies (n=88)	34	33	33
	Nainen (n=137)	65	17	18
Nykyinen asuin-ympäristö**	Maaseutu (n=80)	66	13	21
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	51	31	18
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	29	31	40
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	53	22	35
Lapsuuden asuin-ympäristö*	Maaseutu (n=75)	64	15	21
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	48	31	21
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	30	27	43
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=47)	55	28	17

Metsä on ennen kaikkea kasvi- ja eläinlajien kotipaikka

Sukupuoli**	Mies (n=89)	83	12	5
	Nainen (n=137)	91	4	5
Lapsuuden asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=75)	92	3	5
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	92	8	0
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	81	5	14
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=47)	82	15	2

Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle korvausta siitä, että hänen metsästään tehdään suojelualue

Sukupuoli***	Mies (n=89)	18	28	54
	Nainen (n=138)	24	47	29

Metsät eivät merkitse minulle yhtään mitään

Sukupuoli***	Mies (n=89)	4	7	89
	Nainen (n=138)	1	4	95
Lapsuuden lo- maympäristö**	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=166)	3	3	94
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=39)	3	8	89
	Muu ympäristö (n=13)	0	23	77
Lapsuuden loman- viettomiljö**	Maaseutu (n=148)	3	1	96
	Kaupunki(n=56)	3	13	84
	Muu ympäristö (n=10)	0	10	90
Oma metsänomis- tus**	Omistaa metsää (n=13)	8	15	77
	Ei omista metsää (n=204)	50	18	12

Pelkään liikkua metsässä, koska siellä asuu petoeläimiä

Sukupuoli***	Mies (n=88)	2	5	93
	Nainen (n=138)	17	7	76
Lapsuuden loman- viettomiljö*	Maaseutu (n=148)	13	5	82
	Kaupunki(n=55)	11	11	78
	Muu ympäristö (n=10)	0	10	90

Olisin halukas maksamaan metsänomistajalle siitä, että omaan elinympäristööni kuuluvat metsät säilyvät koskemattomina

Sukupuoli**	Mies (n=89)	32	35	33
	Nainen (n=136)	45	39	16

Lapsuuden loman- viettomiljö*	Maaseutu (n=147)	44	33	23
	Kaupunki(n=56)	27	46	27
	Muu ympäristö (n=10)	80	10	10

Metsä on pelottava paikka

Sukupuoli***	Mies (n=88)	6	4	90
	Nainen (n=138)	11	12	77

Metsät tarjoavat kauneuselämyksiä

Sukupuoli***	Mies (n=89)	65	24	11
	Nainen (n=138)	85	11	4

Koulututkinto*	Peruskoulu (n=56)	64	27	9
	Ammattikoulu(n=25)	76	12	12
	Ylioppilas (n=146)	82	13	5

Oma metsänomis- tus*	Omistaa metsää (n=13)	70	15	15
	Ei omista metsää (n=204)	78	16	6

En tiedä, mitä metsässä voisi tehdä

Sukupuoli**	Mies (n=89)	18	18	64
	Nainen (n=138)	7	12	81

Nykyinen asuinym- päristö*	Maaseutu (n=80)	5	11	84
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	8	16	76
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	19	14	57
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	11	17	72

Lapsuuden asuinym- päristö***	Maaseutu (n=75)	4	11	85
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	10	15	75
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	32	14	54
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	10	21	69

Lapsuuden loman- viettomiljö***	Maaseutu (n=148)	8	12	80
	Kaupunki(n=56)	21	22	87
	Muu ympäristö (n=10)	10	20	70

Metsä kuuluu olennaisena osana kesämökkiympäristöön

Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	86	7	7
	Ammattikoulu(n=25)	88	8	4
	Ylioppilas (n=146)	97	2	1

Oma metsänomistus***	Omistaa metsää (n=13)	77	23	0
	Ei omista metsää (n=204)	95	2	3

Metsän kautta olen yhteydessä esivanhempiin tai sukuun

Nykyinen asuinympäristö*	Maaseutu (n=80)	23	34	43
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	11	35	54
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	9	41	50
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	9	26	65

Lapsuuden lomanviettomiljöö*	Maaseutu (n=146)	18	34	48
	Kaupunki(n=56)	5	38	57
	Muu ympäristö (n=10)	20	10	70

Isovanhempien metsänomistus**	Isovanhemmat omistavat metsää (n=102)	21	28	51
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=77)	8	38	54
	Ei osaa sanoa (n=45)	9	42	49

En halua liikkua metsässä, koska siellä kulkeminen on hankalaa

Lapsuuden lomanviettomiljöö***	Maaseutu (n=147)	8	5	87
	Kaupunki(n=56)	12	13	75
	Muu ympäristö (n=10)	0	20	80

Oma metsänomistus***	Omistaa metsää (n=13)	15	23	62
	Ei omista metsää (n=203)	8	7	85

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 4

Taulukko 30. Taustatekijöihin liittyvät erot nuorten suhtautumisessa metsien käyttöön (lomakkeen kysymys A2).

Taustapiirre		Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Väittämä				
Metsiä pitää käyttää niin, että ne työllistävät mahdollisimman paljon maaseudun ihmisiä				
Ikä**	alle 18 vuotta (n=97)	19	46	35
	18 vuotta (n=99)	17	52	31
	19-25 vuotta (n=19)	37	42	21
	yli 25 vuotta (n=5)	80	0	20
Sukupuoli*	Mies (n=88)	25	47	28
	Nainen (n=137)	19	47	34
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=56)	20	46	34
	Ammattikoulu(n=25)	52	28	20
	Ylioppilas (n=144)	17	50	33
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=101)	23	35	42
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	24	54	22
	Ei osaa sanoa (n=45)	16	60	24
On tärkeää, että suojelumetsiä on paljon koko maassa				
Ikä*	alle 18 vuotta (n=98)	87	5	8
	18 vuotta (n=99)	84	12	4
	19-25 vuotta (n=19)	90	5	5
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0
Sukupuoli***	Mies (n=88)	74	11	15
	Nainen (n=138)	93	6	1
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=56)	87	7	6
	Ammattikoulu(n=25)	68	12	20
	Ylioppilas (n=145)	88	8	4
Oma metsänomistus*	Omistaa metsää (n=13)	69	8	23
	Ei omista metsää (n=203)	88	8	4

Metsien tulee olla siistejä ja helppokulkuisia hakkuiden jälkeen

Ikä**	alle 18 vuotta (n=98)	59	24	17
	18 vuotta (n=98)	48	36	16
	19-25 vuotta (n=19)	47	32	21
	yli 25 vuotta (n=5)	80	0	20

Lapsuuden lomaympäristö*	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=164)	59	26	15
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=39)	41	28	31
	Muu ympäristö (n=13)	38	54	8

Metsien käsittely ei saa heikentää sienestys- ja marjastusmahdollisuuksia

Sukupuoli***	Mies (n=88)	61	24	15
	Nainen (n=138)	86	12	2

Vanhempien metsänomistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=86)	72	19	9
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=119)	92	13	5
	Ei osaa sanoa (n=21)	67	24	9

Metsät tulee pitää ensisijaisesti talouskäytössä

Sukupuoli**	Mies (n=87)	10	36	54
	Nainen (n=138)	7	22	71

Koulututkinto**	Peruskoulu (n=55)	7	27	66
	Ammattikoulu(n=25)	20	32	48
	Ylioppilas (n=145)	6	26	68

Metsät ovat ennen kaikkea metsäteollisuuden raaka-ainelähde

Sukupuoli**	Mies (n=88)	26	26	48
	Nainen (n=138)	19	17	64

Lapsuuden lomanviettomiljö**	Maaseutu (n=148)	23	19	58
	Kaupunki(n=56)	23	27	50
	Muu ympäristö (n=9)	22	22	56

Metsän monimuotoisuuden säilyminen tulee huomioida metsien käytössä

Sukupuoli***	Mies (n=88)	80	17	3
	Nainen (n=137)	97	2	1

Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	84	14	2
	Ammattikoulu(n=25)	76	20	4
	Ylioppilas (n=144)	96	2	2

Lapsuuden lomanviettomiljö***	Maaseutu (n=147)	90	8	2
	Kaupunki(n=56)	91	7	2
	Muu ympäristö (n=9)	89	0	11

Metsämaiseman turmeleminen asutusten läheisyydessä tulisi kieltää lailla

Sukupuoli**	Mies (n=88)	55	30	15
	Nainen (n=138)	69	25	6

Metsänomistajien velvollisuus on huolehtia metsien hyvästä hoidosta

Sukupuoli***	Mies (n=88)	65	24	11
	Nainen (n=138)	82	12	6

Avohakkuut pitäisi kieltää kokonaan

Sukupuoli**	Mies (n=88)	48	29	23
	Nainen (n=138)	41	47	12
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	46	29	25
	Ammattikoulu(n=25)	36	40	24
	Ylioppilas (n=145)	44	44	12
Vanhempien metsänomistus**	Vanhemmat omistavat metsää (n=86)	52	28	20
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=119)	40	45	15
	Ei osaa sanoa (n=21)	38	57	5
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=101)	55	29	16
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	40	43	17
	Ei osaa sanoa (n=45)	31	56	13

Vain taloudellisesti kannattava metsätalous on järkevää

Sukupuoli**	Mies (n=87)	44	32	24
	Nainen (n=138)	27	37	36

Vanhat metsät pitäisi säilyttää koskemattomina

Sukupuoli**	Mies (n=87)	62	29	9
	Nainen (n=138)	80	16	4
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	77	19	4
	Ammattikoulu(n=24)	67	12	21
	Ylioppilas (n=145)	73	23	4
Lapsuuden asuinym- päristö***	Maaseutu (n=74)	69	19	12
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	77	18	5
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	69	28	3
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	77	23	0

Lapsuuden loman- viettomiljö**	Maaseutu (n=147)	72	21	7
	Kaupunki(n=56)	71	27	2
	Muu ympäristö (n=9)	89	0	11

Metsien ja puun energiakäyttöä tulisi lisätä merkittävästi

Nykyinen asuinym- päristö**	Maaseutu (n=80)	31	24	45
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	22	40	38
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=41)	17	27	56
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	4	46	50
Lapsuuden asuin- ympäristö***	Maaseutu (n=75)	33	26	41
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	18	39	33
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	20	22	58
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	6	48	46
Lapsuuden loman- viettomiljö**	Maaseutu (n=148)	26	27	47
	Kaupunki(n=56)	11	39	50
	Muu ympäristö (n=9)	0	78	22

Hakkuut tulee keskittää sinne, missä asutusta on vähän

Vanhempien met- sänomistus**	Vanhemmat omistavat metsää (n=85)	43	33	24
	Vanhemmat eivät omis- ta metsää (n=119)	35	50	15
	Ei osaa sanoa (n=21)	19	67	14

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 5

Taulukko 31. Nuorten välisiä eroja suhtautumisessa puun käyttöön energiantuotannossa (lomakkeen kysymys A3).

Väittämä	Taustapiirre	Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Kasvihuoneilmiötä voidaan torjua korvaamalla öljyn ja hiilen käyttöä puulla	Sukupuoli**			
	Mies (n=89)	29	30	41
	Nainen (n=138)	38	40	22
Puun energiakäytöllä voidaan ratkaista tulevaisuuden energiaongelmat kokonaan	Sukupuoli**			
	Mies (n=87)	10	21	69
	Nainen (n=137)	6	42	52
	Nykyinen asuinympäristö*			
	Maaseutu (n=79)	8	33	59
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	7	40	53
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=41)	12	44	44
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	4	20	76
	Sukupuoli**			
	Mies (n=89)	61	29	10
Puun energiakäytön lisääminen uhkaa metsäluonnon monimuotoisuutta	Nainen (n=138)	77	19	4
	Koulututkinto***			
	Peruskoulu (n=56)	66	29	5
	Ammattikoulu(n=25)	44	36	20
	Ylioppilas (n=146)	77	19	4
	Oma metsänomistus***			
	Omistaa metsää (n=13)	69	23	8
	Ei omista metsää (n=204)	71	24	5

Suomen puuvarat riittävät nykyistä huomattavasti laa- jempaan energiakäyt- töön	Sukupuoli**			
	Mies (n=89)	37	48	15
	Nainen (n=137)	19	56	25
Muut uusiutuvan energian lähteet ovat tulevaisuuden ener- gian tuotannossa tärkeämpiä kuin puu	Lapsuuden asuinympä- ristö**			
	Maaseutu (n=74)	46	3	19
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)		5	
		55	29	16
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	57	30	13
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	65	31	4
Puun energiakäyttö lisää mm. hiilidioksi- dipäästöjä ilmaan	Lapsuuden lomaympä- ristö***			
	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=163)	43	48	9
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=39)	38	39	23
	Muu ympäristö (n=13)	54	15	31
Puuta käytetään tule- vaisuudessa enem- män energian tuotan- toon kuin paperiteol- lisuuden raaka- aineeksi	Lapsuuden lomanviet- tomiljöö*			
	Maaseutu (n=148)	26	44	30
	Kaupunki(n=56)	41	47	12
	Muu ympäristö (n=10)	10	80	10
Metsien ja puun energiakäyttöä tulisi lisätä merkittävästi	Nykyinen asuinympäris- tö**			
	Maaseutu (n=80)	31	24	45
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)		40	
		22	40	38
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=41)	17	27	56
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	4	46	50
	Lapsuuden asuinympä- ristö***			
	Maaseutu (n=75)			
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	33	26	41
		18	39	33
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	20	22	58
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	6	48	46

	Lapsuuden lomanviet- tomiljöö**			
	Maaseutu (n=148)	26	27	47
	Kaupunki(n=56)	11	39	50
	Muu ympäristö (n=9)	0	78	22
Ymmärrän täysin, mitä tarkoittaa hiilen kierto	Vanhempien metsän- omistus*			
	Vanhemmat omistavat metsää (n=86)	37	16	47
	Vanhemmat eivät omis- ta metsää (n=120)	41	30	29
	Ei osaa sanoa (n=21)	33	38	29

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 6.

Taulukko 32. Taustatekijöihin liittyvät erot nuorten mielipiteissä metsänomistuksesta (lomakkeen kysymys C10).

Taustapiirre		Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Metsänomistukseen liittyvä väittämä				
Haluan omistaa metsää sen verran, että voin rakentaa sinne vapaa-ajan asunnon				
Oma metsänomistus**	Omistaa metsää (n=13)	77	8	15
	Ei omista metsää (n=201)	64	19	17
Haluaisin omistaa metsää niin paljon, että se tuottaa säännöllisesti puunmyyntituloja				
Sukupuoli***	Mies (n=87)	38	26	36
	Nainen (n=137)	13	22	65
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=55)	24	25	51
	Ammattikoulu(n=25)	60	20	20
	Ylioppilas (n=145)	16	24	60
Oma metsänomistus**	Omistaa metsää (n=13)	54	8	38
	Ei omista metsää (n=202)	19	26	55
Mökkitontin omistaminen antaa mahdollisuuden vaalia pientä osaa maapallon metsistä				
Oma metsänomistus***	Omistaa metsää (n=13)	69	15	16
	Ei omista metsää (n=201)	63	25	12
Suuresta metsästä suojelisin osan ja osan pitäisin talouskäytössä				
Ikä**	alle 18 vuotta (n=96)	55	27	18
	18 vuotta (n=99)	55	20	25
	19-25 vuotta (n=19)	53	5	42
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0

Koulututkinto**	Peruskoulu (n=55)	40	35	25
	Ammattikoulu(n=25)	56	4	40
	Ylioppilas (n=145)	61	21	18

Mökkitonttia suurempi metsä rajoittaa elämää (esim. vie liikaa aikaa tai on työlästä)

Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	37	41	22
	Ammattikoulu(n=24)	8	38	44
	Ylioppilas (n=145)	30	41	29

Metsänomistuksessa on tärkeintä, että siitä hyöttyy itse

Ikä***	alle 18 vuotta (n=96)	17	29	54
	18 vuotta (n=98)	43	22	35
	19-25 vuotta (n=19)	21	42	37
	yli 25 vuotta (n=5)	0	60	40
Sukupuoli***	Mies (n=85)	46	27	27
	Nainen (n=137)	19	28	53
Nykyinen asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=77)	30	26	34
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	33	33	34
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	28	24	48
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	24	25	51
Lapsuuden asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=72)	33	28	39
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=61)	26	33	41
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	32	19	49
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	21	27	52
Oma metsänomis- tus*	Omistaa metsää (n=13)	8	61	31
	Ei omista metsää (n=200)	30	26	44

Omassa metsässä voi keskittyä luonnonsuojeluun

Lapsuuden loman- viettomiljö**	Maaseutu (n=144)	64	28	8
	Kaupunki(n=56)	55	32	13
	Muu ympäristö (n=10)	90	10	0

Omassa metsässä voi vaalia maisemaa

Oma metsänomis- tus**	Omistaa metsää (n=13)	61	31	8
	Ei omista metsää (n=193)	68	19	3

Voin käyttää omaa metsääni lainan vakuutena pankille

Ikä**	alle 18 vuotta (n=94)	28	52	20
	18 vuotta (n=98)	18	72	10
	19-25 vuotta (n=19)	26	63	11
	yli 25 vuotta (n=5)	80	20	0
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=54)	19	57	24
	Ammattikoulu(n=25)	60	28	12
	Ylioppilas (n=142)	21	68	11
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=100)	26	55	19
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=77)	32	59	9
	Ei osaa sanoa (n=42)	7	79	14

En hakkaisi metsää, jos minulla olisi muutenkin rahaa

Sukupuoli***	Mies (n=85)	57	9	34
	Nainen (n=137)	64	21	15
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=54)	48	26	26
	Ammattikoulu(n=25)	32	20	48
	Ylioppilas (n=144)	71	13	16

Metsä on ennen kaikkea tulonlähde metsänomistajalle

Nykyinen asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=76)	30	38	32
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	46	33	21
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	36	38	26
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	24	29	47
Lapsuuden asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=72)	32	40	28
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=61)	39	36	25
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	36	33	31
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	29	27	44

Oma metsä on taloudellinen turva pahan päivän varalle

Sukupuoli***	Mies (n=84)	61	27	12
	Nainen (n=137)	38	48	14

Vanhempien metsänomistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=83)	47	34	19
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	45	47	8
	Ei osaa sanoa (n=20)	45	35	20

Metsänomistus ei ole houkuttelevaa, koska siitä on vain vaivaa

Nykyinen asuin ympäristö*	Maaseutu (n=77)	18	31	51
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	22	31	37
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	26	33	41
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	31	38	31
Lapsuuden asuin ympäristö*	Maaseutu (n=72)	18	33	49
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=61)	23	33	44
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	33	27	40
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	33	40	27

Omasta metsästä saa tarvittavat polttopuut maksutta

Sukupuoli**	Mies (n=85)	75	15	10
	Nainen (n=137)	74	21	5
Vanhempien metsänomistus***	Vanhemmat omistavat metsää (n=84)	76	20	4
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	74	19	7
	Ei osaa sanoa (n=20)	75	5	20
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=100)	79	14	7
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	71	25	4
	Ei osaa sanoa (n=43)	77	11	12

Metsä on kannattava sijoitus

Sukupuoli***	Mies (n=85)	60	25	15
	Nainen (n=137)	47	46	7
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	44	37	19
	Ammattikoulu(n=25)	84	12	4
	Ylioppilas (n=144)	49	43	8

Vanhempien metsänomistus***	Vanhemmat omistavat metsää (n=84)	64	29	7
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	45	41	14
	Ei osaa sanoa (n=20)	35	65	0

On tärkeää, että omasta metsästä saa puunmyyntituloja

Sukupuoli**	Mies (n=84)	38	25	37
	Nainen (n=135)	25	45	30
Koulututkinto*	Peruskoulu (n=54)	26	39	35
	Ammattikoulu(n=25)	56	24	20
	Ylioppilas (n=141)	26	39	35
Vanhempien metsänomistus**	Vanhemmat omistavat metsää (n=82)	35	33	32
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=117)	28	39	33
	Ei osaa sanoa (n=20)	10	45	45

Omassa metsässä voi keskittyä luonnonsuojeluun

Sukupuoli***	Mies (n=85)	48	33	19
	Nainen (n=136)	73	25	2

Omassa metsässä voi vaalia maisemaa

Sukupuoli*	Mies (n=85)	68	26	6
	Nainen (n=130)	83	15	2
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=97)	75	22	3
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=75)	83	16	1
	Ei osaa sanoa (n=42)	74	19	7

Metsänomistus mahdollistaa metsästysharrastuksen

Sukupuoli***	Mies (n=85)	53	31	16
	Nainen (n=137)	26	48	26
Vanhempien metsänomistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=84)	41	33	26
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	35	41	24
	Ei osaa sanoa (n=20)	30	65	5
Isovanhempien metsänomistus***	Isovanhemmat omistavat metsää (n=100)	46	32	22
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	31	38	31
	Ei osaa sanoa (n=43)	23	65	12

Metsää ei kannata omistaa, koska siitä on paljon kuluja

Sukupuoli***	Mies (n=83)	7	41	52
	Nainen (n=136)	8	57	35
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	11	44	45
	Ammattikoulu(n=24)	4	29	67
	Ylioppilas (n=142)	7	56	37

Oma metsä edustaa minulle ennen kaikkea työtä

Nykyinen asuinym- päristö*	Maaseutu (n=77)	21	34	45
	Taajama tai alle 20 000	25		
	as. kaupunki(n=56)		41	34
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	14	60	26
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	16	42	42

Lapsuuden lo- maympäristö***	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=163)	14	47	39
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=38)	40	29	31
	Muu ympäristö (n=13)	31	38	31

Vanhempien met- sänomistus**	Vanhemmat omistavat metsää (n=83)	23	29	48
	Vanhemmat eivät omis- ta metsää (n=117)	19	50	31
	Ei osaa sanoa (n=20)	5	55	40

Tulevia sukupolvia ei kannata ajatella metsänomistuksessa

Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	11	13	76
	Ammattikoulu(n=25)	4	12	84
	Ylioppilas (n=143)	5	27	68

En halua omistaa metsää missään olosuhteissa

Sukupuoli**	Mies (n=85)	8	20	72
	Nainen (n=136)	13	27	60
Nykyinen asuinym- päristö*	Maaseutu (n=77)	5	20	75
	Taajama tai alle 20 000			
	as. kaupunki(n=57)	12	30	58
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	19	24	57
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=44)	11	25	64

Lapsuuden asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=72)	4	20	76
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=61)	11	28	61
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	19	24	57
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=47)	13	28	59
Lapsuuden lo- maympäristö*	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=164)	10	23	67
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=37)	16	22	62
	Muu ympäristö (n=13)	8	54	38
Oma metsänomis- tus**	Omistaa metsää (n=13)	16	15	69
	Ei omista metsää (n=199)	11	25	64
Vanhempien met- sänomistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=83)	6	14	80
	Vanhemmat eivät omis- ta metsää (n=118)	14	31	55
	Ei osaa sanoa (n=20)	10	30	60

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 7.

Taulukko 33. Nuorten taustatekijöihin liittyvät erot arvioissa siitä, kuinka itse hoitaisivat metsäasiat ja metsätyöt (lomakkeen kysymys C11).

		Tekisin koko- naan itse %	Tekisin osittain itse ja teettäi- sin lopun %	Teettäisiin kokonaan ulkopuoli- silla %	En osaa sa- noa %
Taustapiirre					
Hoidettava metsäasia tai metsätyö					
Puukauppaan liittyvät asiat (leimikon teko, yhteydenotto ostajiin, kilpailutus jne.)					
Sukupuoli**	Mies (n=84)	11	32	38	19
	Nainen (n=137)	2	25	49	24
Päätehakkuut (työn tekeminen)					
Lapsuuden asuinympäris- tö*	Maaseutu (n=74)	11	26	43	20
	Taajama tai alle 20 000 as. kau- punkki(n=59)	0	30	53	17
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	8	22	51	19
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	2	29	36	33
Vanhempien metsänomis- tus**	Vanhemmat omis- tavat metsää (n=83)	12	25	41	22
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	1	29	48	22
	Ei osaa sanoa (n=20)	0	40	40	20
Harvennushakkuut (työn tekeminen)					
Sukupuoli***	Mies (n=84)	19	37	25	19
	Nainen (n=136)	5	34	38	23

Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	11	41	30	18
	Ammattikoulu(n=25)	20	52	28	0
	Ylioppilas (n=142)	9	30	35	26
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omistavat metsää (n=100)	14	42	24	20
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=77)	7	32	38	23
	Ei osaa sanoa (n=43)	7	28	46	19

Metsänhoitotyöt

Koulututkinto*	Peruskoulu (n=53)	13	49	17	21
	Ammattikoulu(n=25)	32	44	16	8
	Ylioppilas (n=143)	11	43	17	29
Lapsuuden lomaympäristö*	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=163)	14	50	12	24
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=38)	19	26	29	26
	Muu ympäristö (n=13)	8	38	23	31
Vanhempien metsänomistus**	Vanhemmat omistavat metsää (n=82)	22	38	15	25
	Vanhemmat eivät omista metsää (n=118)	11	52	17	20
	Ei osaa sanoa (n=20)	0	35	20	45

Metsäasioiden hoito (veroasiat, tukien hakeminen, kirjanpito jne.)

Sukupuoli*	Mies (n=86)	30	26	19	25
	Nainen (n=136)	17	36	22	25
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=54)	20	26	32	22
	Ammattikoulu(n=25)	16	28	40	16
	Ylioppilas (n=144)	24	35	13	28

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 8.

Taulukko 34. Nuorten taustoihin liittyviä eroja puunmyyntipäätökseen vaikuttavissa tekijöissä. (Lomakkeen kysymys C13)

Taustapiirre		Vaikuttaa Paljon %	Ei paljon eikä vähän	Vähän tai ei ollenkaan
Puukauppaan liittyvä tekijä				
Metsissäni on harvennus- tai päätehakkuuikäistä puustoa				
Ikä**	alle 18 vuotta (n=94)	59	35	6
	18 vuotta (n=97)	64	34	2
	19-25 vuotta (n=19)	53	42	5
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=53)	47	45	8
	Ammattikoulu(n=24)	79	17	4
	Ylioppilas (n=142)	63	34	3
Lapsuuden asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=71)	61	35	4
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=60)	55	45	0
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	68	27	5
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=47)	66	25	9
Isovanhempien metsänomistus**	Isovanhemmat omis- tavat metsää (n=99)	65	32	3
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=76)	55	41	4
	Ei osaa sanoa (n=44)	64	29	7
Puusta saa hyvän hinnan				
Sukupuoli***	Mies (n=85)	76	11	13
	Nainen (n=135)	77	19	4
Nykyinen asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=77)	78	14	8
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	86	10	4
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	62	26	12
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=44)	77	16	7

Metsäsuunnitelmani sisältää hakkuusuosituksen				
Sukupuoli***	Mies (n=83)	54	31	15
	Nainen (n=134)	48	49	3
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=52)	37	48	15
	Ammattikoulu(n=25)	80	20	0
	Ylioppilas (n=141)	50	44	6
Hakkuut parantavat metsäni luontoarvoja				
Sukupuoli**	Mies (n=85)	56	26	18
	Nainen (n=136)	56	37	7
Oma metsänomistus*	Omistaa metsää (n=13)			
	Ei omista metsää	46	39	15
	(n=201)	56	33	11
Hakkuut parantavat metsäni maisema-arvoja				
Ikä*	alle 18 vuotta (n=95)	48	24	28
	18 vuotta (n=99)	43	42	14
	19-25 vuotta (n=19)	26	48	26
	yli 25 vuotta (n=5)	80	20	0
Nykyinen asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=77)	48	32	20
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	33	49	18
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	43	36	21
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=45)	58	15	27
Hakkuut parantavat metsäni virkistyskäyttömahdollisuuksia				
Sukupuoli*	Mies (n=84)	50	24	26
	Nainen (n=134)	47	39	14
Lapsuuden lo- manviettomiljöö*	Maaseutu (n=143)	46	33	21
	Kaupunki (n=55)	53	38	9
	Muu ympäristö(n=10)	50	10	40
Tarvitsen rahaa (esim. asunnon tai auton ostoon)				
Sukupuoli**	Mies (n=84)	67	19	14
	Nainen (n=135)	58	30	12
Metsäammattilaiset suosittelevat hakkuita metsässäni				
Sukupuoli**	Mies (n=85)	43	39	18
	Nainen (n=133)	55	38	7

Sijoitan metsärahojani paremmin tuottaviin kohteisiin

Lapsuuden lo- maympäristö**	Metsäinen ympäristö			
	kotimaassa (n=163)	18	57	25
	Muu luontoympäristö	33	46	21
	kotimaassa(n=39)			
	Muu ympäristö (n=13)	38	46	16

Metsätalouteni kannattavuus edellyttää puun myyntiä

Sukupuoli**	Mies (n=85)	50	32	18
	Nainen (n=135)	42	48	10
Nykyinen asuin- ympäristö*	Maaseutu (n=76)	36	51	13
	Taajama tai alle 20 000			
	as. kaupunki(n=57)	61	32	7
	Kaupunki 20 000 –			
	100 000 as. (n=42)	38	50	12
	Kaupunki yli 100 000			
	asukasta (n=45)	47	31	22
Oma metsän- omistus**	Omistaa metsää			
	(n=12)	42	16	42
	Ei omista metsää			
	(n=201)	43	45	12

Naapurien / tuttavien esimerkki

Lapsuuden lo- manviettomiljöö*	Maaseutu (n=144)	13	42	45
	Kaupunki (n=56)	18	38	44
	Muu ympäristö(n=10)	0	60	40

Joku perheenjäsenistä ehdottaa puukauppaa

Vanhempien metsänomistus***	Vanhemmat omista-			
	vat metsää (n=83)	35	47	18
	Eivät omista metsää	20	43	37
	(n=118)			
	Ei osaa sanoa (n=20)	35	50	15

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 9.

Taulukko 35. Taustatekijöihin liittyvät erot opiskelijoiden metsä- ja ympäristöasioihin liittyvissä tiedoissa (lomakkeen kysymys B6).

		Tietää....		
		Paljon %	Jonkin verran %	Vähän tai ei mitään %
Taustapiirre				
Metsään tai ympäristöön liittyvä asia				
Metsätalouteen liittyvät asiat				
Ikä **	alle 18 vuotta (n=99)	17	30	53
	18 vuotta (n=99)	32	37	31
	19-25 vuotta (n=19)	21	47	32
	yli 25 vuotta (n=5)	20	80	0
Sukupuoli***	Mies (n=89)	35	38	27
	Nainen (n=138)	17	36	47
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	28	27	45
	Ammattikoulu(n=25)	36	52	12
	Ylioppilas (n=146)	20	38	42
Nykyinen asuinym- päristö**	Maaseutu (n=80)	34	36	30
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	28	33	39
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	12	52	36
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	18	26	56
Lapsuuden asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=75)	37	32	31
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	24	39	37
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	11	46	43
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	15	31	54
Metsänhoitoon liittyvät asiat				
Ikä*	alle 18 vuotta (n=99)	17	39	44
	18 vuotta (n=99)	32	32	36
	19-25 vuotta (n=19)	16	63	21
	yli 25 vuotta (n=5)	20	80	0

Sukupuoli***	Mies (n=89)	34	38	28
	Nainen (n=138)	19	40	41
Koulututkinto***	Peruskoulu (n=56)	27	41	32
	Ammattikoulu(n=25)	40	52	8
	Ylioppilas (n=146)	22	36	42
Nykyinen asuinym- pääristö***	Maaseutu (n=80)	35	34	31
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	34	33	33
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	10	57	33
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	11	39	50
Lapsuuden asuin- ympäristö***	Maaseutu (n=75)	40	29	31
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	29	40	31
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	11	46	43
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	8	46	46
Isovanhempien metsänomistus*	Isovanhemmat omista- vat metsää (n=102)	31	41	28
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	18	44	38
	Ei osaa sanoa (n=45)	20	29	51

Metsäverotukseen liittyvät asiat

Sukupuoli***	Mies (n=89)	5	25	70
	Nainen (n=138)	2	8	90
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=56)	5	18	77
	Ammattikoulu(n=25)	8	28	64
	Ylioppilas (n=146)	1	12	87
Nykyinen asuinym- pääristö**	Maaseutu (n=80)	6	20	74
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	0	10	70
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	2	22	76
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	2	7	91
Lapsuuden asuin- ympäristö**	Maaseutu (n=75)	7	18	75
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	0	13	87
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	3	19	78
	Kaupunki yli 100 000			

	asukasta (n=48)	0	8	92
Oma metsänomistus***	Omistaa metsää (n=13)	8	46	46
	Ei omista metsää (n=204)	2	14	84
Isovanhempien metsänomistus**	Isovanhemmat omistavat metsää (n=102)	4	24	72
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	1	8	91
	Ei osaa sanoa (n=45)	2	7	91

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 10.

Taulukko 36. Nuorten välisiä eroja metsäasioista tiedottamiseen liittyvissä mielipiteissä. (Lomakkeen kysymys B9)

Taustapiirre		Samaa mieltä %	Ei samaa eikä eri mieltä %	Eri mieltä %
Kouluopetukseen / mediaan liittyvä väittämä				
Metsätaloutta (=metsänhoito ja -käyttö) käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan				
Lapsuuden loma-ympäristö*	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=165)	48	25	27
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=39)	33	21	46
	Muu ympäristö(n=13)	62	15	23
Metsäteollisuutta käsitellään peruskoulussa tuskin ollenkaan				
Lapsuuden loma-ympäristö***	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=166)	55	26	19
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=38)	37	18	45
	Muu ympäristö(n=13)	84	8	8
Lukiassa metsäteollisuudesta jaetaan tietoa aivan liian vähän				
Sukupuoli***	Mies (n=87)	30	38	32
	Nainen (n=135)	41	43	16
Koulututkinto*	Peruskoulu (n=56)	27	44	29
	Ammattikoulu(n=21)	62	29	9
	Ylioppilas (n=145)	36	42	22
Lapsuuden asuinympäristö**	Maaseutu (n=73)	49	25	26
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=59)	37	51	12
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	16	52	32
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	29	48	23

Lukiassa metsätaloudesta (=metsänhoito ja -käyttö) jaetaan tietoa aivan liian vähän

Lapsuuden asuinympä- ristö*	Maaseutu (n=73)	47	26	27
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=60)	36	52	12
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=36)	19	53	28
	Kaupunki yli 100 000 asu- kasta (n=48)	39	42	19
Vanhempien metsän- omistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=83)	46	29	25
	Eivät omista metsää (n=118)	35	48	17
	Ei osaa sanoa (n=21)	19	48	33

Tiedotusvälineissä käytävää keskustelua metsäasioista on vaikea seurata ilman koulussa saatua tietoa alan asioista

Sukupuoli**	Mies (n=89)	27	35	38
	Nainen (n=138)	47	33	20
Lapsuuden asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=75)	31	47	22
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki(n=62)	45	23	32
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	30	30	40
	Kaupunki yli 100 000 asu- kasta (n=48)	52	29	19
Oma metsän- omistus**	Omistaa metsää (n=13)	23	69	8
	Ei omista metsää (n=204)	41	31	28

Median seuraaminen aktiivisesti kaikissa asioissa auttaa saamaan tietoa myös metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta

Sukupuoli*	Mies (n=88)	55	38	7
	Nainen (n=138)	71	23	6

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

LIITE 11.

Taulukko 37. Nuorten välisiä eroja tiedonhankintaan liittyvissä asioissa (Lomakkeen kysymys B8)

Taustapiirre	Kuvaa tilannetta			Huonosti tai ei ollen- kaan %
	Hyvin %	Ei hyvin eikä huonosti %		
Tiedonhankintaan liittyvä tekijä				
Seuraan aktiivisesti julkisuudessa käytävää keskustelua puun energia- käytöstä				
Ikä***	alle 18 vuotta (n=99)	15	19	66
	18 vuotta (n=99)	12	25	63
	19-25 vuotta (n=19)	16	47	37
	yli 25 vuotta (n=5)	40	20	40
Koulututkin- to**	Peruskoulu (n=56)	13	16	71
	Ammattikoulu(n=25)	36	32	32
	Ylioppilas (n=146)	12	27	61
Hiilen kiertäminen on tullut minulle tutuksi kouluopetuksen yhteydessä				
Ikä***	alle 18 vuotta (n=99)	24	19	57
	18 vuotta (n=97)	52	14	34
	19-25 vuotta (n=19)	47	32	21
	yli 25 vuotta (n=5)	40	0	60
Koulu on merkittävä tietolähde metsätaloutta (=metsänhoito ja -käyttö) koskevista asioissa				
Ikä***	alle 18 vuotta (n=98)	44	30	26
	18 vuotta (n=98)	50	22	28
	19-25 vuotta (n=19)	63	21	16
	yli 25 vuotta (n=5)	100	0	0
Koulututkin- to**	Peruskoulu (n=55)	55	27	18
	Ammattikoulu(n=25)	84	8	8
	Ylioppilas (n=145)	42	27	31
Lapsuuden asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=75)	51	15	34
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=62)	53	28	19
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=35)	26	40	34
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	58	27	15

Isovanhempi- en metsän- omistus*	Isovanhemmat omis- tavat metsää (n=100)	48	31	21
	Isovanhemmat eivät omista metsää (n=78)	52	22	26
	Ei osaa sanoa (n=45)	53	18	29
Koulu on merkittävä tietolähde metsäteollisuutta koskevista asioista				
Nykyinen asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=78)	32	27	41
	Taajama / alle 20 000 as. kaupunki(n=57)	44	37	19
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	31	33	36
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	39	44	17
Lapsuuden asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=73)	33	26	41
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=61)	43	34	23
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	30	32	38
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	33	50	17
Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska kotipaikkakunnallani on metsäteollisuutta				
Nykyinen asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=80)	20	26	54
	Taajama / alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	16	17	67
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	19	17	64
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	2	9	89
Lapsuuden asuinympä- ristö*	Maaseutu (n=75)	23	21	56
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=62)	14	20	66
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	19	16	65
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	2	15	83
Oma metsän- omistus*	Omistaa metsää (n=13)	31	23	46
	Ei omista metsää (n=204)	15	18	67
Seuraan metsäyhtiöiden pörssikursseja				
Sukupuoli***	Mies (n=89)	8	14	78
	Nainen (n=138)	4	6	90

Oma metsän- omistus**	Omistaa metsää (n=13)	15	23	62
	Ei omista metsää (n=204)	4	8	88

Seuraan metsäteollisuuteen liittyviä asioita, koska minulla on sukulaisia / ystäviä, jotka työskentelevät metsäteollisuudessa

Sukupuoli*	Mies (n=89)	17	18	65
	Nainen (n=138)	14	8	78
Koulututkinto**	Peruskoulu (n=56)	9	25	66
	Ammattikoulu(n=25)	28	16	56
	Ylioppilas (n=146)	15	16	69
Oma metsän- omistus**	Omistaa metsää (n=13)	31	23	46
	Ei omista metsää (n=204)	14	12	74
Vanhempien metsän- omistus***	Vanhemmat omista- vat metsää (n=86)	14	9	66
	Eivät omista metsää (n=120)	9	14	77
	Ei osaa sanoa (n=21)	9	14	77

Metsätalous (=metsänhoito ja -käyttö) ei kiinnosta minua lainkaan

Sukupuoli*	Mies (n=88)	32	26	42
	Nainen (n=138)	22	34	44
Koulututkin- to***	Peruskoulu (n=56)	29	30	41
	Ammattikoulu(n=25)	16	12	72
	Ylioppilas (n=146)	26	34	40
Nykyinen asuinympä- ristö*	Maaseutu (n=79)	16	28	56
	Taajama / alle 20 000 as. kaupunki(n=58)	24	36	40
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=42)	31	24	45
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=46)	35	37	28
Lapsuuden asuinympä- ristö**	Maaseutu (n=74)	19	31	50
	Taajama tai alle 20 000 as. kaupun- ki(n=62)	18	37	45
	Kaupunki 20 000 – 100 000 as. (n=37)	35	14	51
	Kaupunki yli 100 000 asukasta (n=48)	33	38	29

Lapsuuden loma-ympäristö*	Metsäinen ympäristö kotimaassa (n=165)	25	28	47
	Muu luontoympäristö kotimaassa(n=39)	28	39	33
	Muu ympäristö(n=13)	31	31	38
Vanhempien metsän-omistus*	Vanhemmat omistavat metsää (n=85)	22	31	47
	Eivät omista metsää (n=120)	27	28	45
	Ei osaa sanoa (n=21)	38	43	19
Metsäteollisuus ei kiinnosta minua lainkaan				
Koulututkinto*	Peruskoulu (n=56)	25	34	41
	Ammattikoulu(n=25)	20	12	68
	Ylioppilas (n=146)	28	34	38

LIITE 12.

Taulukko 38. Nuorten välisiä eroja tietolähteiden käytössä. (Lomakkeen kysymys B7a)

Tietolähdettä käyttäneiden osuudet ryhmissä

Erotteleva piirre	% Peruskoulu	% Lukio	% Omat van- hemmat tai suku- laiset	% TV	% Oppilaitos, jossa opiskelee	% Sanoma- ja aikakauslehdet	% Internet
Ikä:	**	***			***	**	
alle 18 vuotta	96	78			4	76	
18 vuotta	91	90			9	61	
19-25 vuotta	89	58			37	58	
yli 25 vuotta	60	20			100	100	
Sukupuoli:	*	*				***	
Mies	89	74				57	
Nainen	95	84				75	
Koulutus:	**	***	*		***		
Peruskoulu	96	84	45		7		
Ammattikoulu	80	36	60		76		
Ylioppilas	93	86	62		2		
Asuinpaikka:		***					**
Maaseutu		69					43
Taajama		90					62
Kaupunki 20 000– 100 000 asukasta		76					36
Kaupunki yli 100 000 as		91					54
Lapsuuden asuin- paikka:		***			**	**	**
Maaseutu		68			19	60	40
Taajama		89			10	71	60
Kaupunki 20 000– 100 000 asukasta		78			0	62	38
Kaupunki yli 100 000 as		90			10	85	58

Lapsuuden lomaympäristö:	*	*	**
Metsäympäristö	77	80	43
Muu luontoympäristö	92	90	64
Muu ympäristö	85	62	62
Oma metsänomistus:	***		
Omistaa metsää	46		
Ei omista	83		
Vanhempien metsänomistus:	***	***	***
Omistaa metsää	70	72	72
Ei omista	89	48	48
Ei osaa sanoa	71	48	48
Isovanhempien metsänomistus:	*		
Omistaa metsää	93		
Ei omista	10		
Ei osaa sanoa	0		

Tilastollinen merkitsevyys: ***($p \leq 0,01$), **($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)

Tietolähdettä käyttäneiden osuudet ryhmissä

Erotteleva taustapiirre	% Muut järjestöt	% Ympäristöjärjestöt	% Ystävät	% Radio	% Metsäyhtiöt / muu teollisuus	% Alan lehdet	% Alan kirjallisuus	% Ei ole saanut tietoa mistään
Ikä:	***	*		**		**	**	
alle 18 vuotta	3	24		34		9	4	
18 vuotta	5	11		16		8	8	
19-25 vuotta	11	21		21		32	5	
yli 25 vuotta	40	40		20		20	40	
Sukupuoli:	**	*	**		**			*
Mies	17	14	24		15			2
Nainen	30	23	36		6			0
Koulutus:	***					***	**	
Peruskoulu	5					7	11	
Ammattikoulu	20					32	16	
Ylioppilas	3					9	4	
Asuinpaikka:				***	**			
Maaseutu				16	6			
Taajama				38	16			
Kaupunki 20 000–100 000 asukasta				12	17			
Kaupunki yli 100 000 as				37	0			
Lapsuuden asuinpaikka:				***				
Maaseutu				15				
Taajama				34				
Kaupunki 20 000–100 000 asukasta				16				
Kaupunki yli 100 000 asukasta				38				
Lapsuuden lomailijö:					**			
Maaseutu					16			
Kaupunki					4			
Muu miljöö					0			

				**
Oma metsänomistus:	**	***	**	*
Omistaa metsää	46	31	31	8
Ei omista	18	8	10	0
Isovanhempien met-			*	
sänomistus:				
Omistaa metsää			17	
Ei omista			6	
Ei osaa sanoa			7	
Tilastollinen merkitsevyys: ***($p \leq 0,01$), **($p \leq 0,05$), * ($p \leq 0,1$)				

PTT julkaisuja, PTT publikationer, PTT publications

20. Terhi Latvala. 2009. Information, risk and trust in the food chain: Ex-ante valuation of consumer willingness to pay for beef quality information using the contingent valuation method.
19. Perttu Pyykkönen. 2006. Factors affecting farmland prices in Finland
18. Vesa Silaskivi. 2004. Tutkimus kilpailuoikeuden ja maatalouden sääntelyn yhteensovittamisesta.
17. Aki Kangasharju. 1998. Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation.
16. Pertti Kukkonen. 1997. Rahapolitiikka ja Suomen kriisi.

PTT raportteja, PTT forskningsrapporter, PTT reports

221. Anna-Kaisa Rämö – Liisa Mäkijärvi – Ritva Toivonen – Paula Horne. 2009. Suomalaisen metsänomistajan profiili vuonna 2030
220. Tie- ja liikenneinvestointien rahoitukseen lisää joustavuutta: Soveltuisivatko tie- ja liikennehastot Suomeen? 2009. Liikenne- ja viestintäviraston julkaisuja 47/2009.
219. Kalle Laaksonen – Kyösti Arovuori. 2009 Kehityspolitiikan keinot köyhien maiden ruokaturvan edistämiseksi.
218. Ydinvoimainvestointien vaikutukset elinkeinoelämän ja kotitalouksien sähkön hintaan. 2009.
217. Perttu Pyykkönen – Sanna Tiilikainen. 2009. Töiden organisointi Suomen maataloudessa.
216. Anna-Kaisa Rämö – Ritva Toivonen. 2009. Uusien metsänomistajien asenteet, motiivit ja aikomukset metsiin ja metsänomistukseen liittyvissä asioissa.
215. Raija Volk – Henna Nivalainen. 2009. Väestön ikääntymiseen varautuminen – Alueellinen näkökulma.

PTT työpapereita, PTT diskussionsunderlag, PTT Working Papers

121. Esa Härmälä. 2010. Viljapohjaisen etanolin tuotanto Suomessa
120. Petri Mäki-Fränti – Markus Lahtinen – Hanna Karikallio. 2010. Alueellisten asuntomarkkinoiden kehitys vuoteen 2012
119. Matleena Kniivilä – Tapio Tilli. 2009. Suomen raakapuumarkkinoiden toimivuus vuosina 1986-2005.
118. Petri Mäki-Fränti. 2009. Henkilöstön työkyky ja toimipaikkojen tuottavuus.
117. Liisa Mäkijärvi. 2009. Nuorten suhtautuminen metsiin ja metsien käyttöön tulevaisuuden metsänomistajina ja päätöksentekijöinä.
116. Janne Huovari – Eero Lehto. 2009. On regional specialization of high and low tech industries.115. Tapani Yrjölä – Perttu Pyykkönen. 2008. Maatilojen pääomakanta ja rahoitustilanne vuonna 2007.